

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2017**

תוכן העניינים

עמוד	תמצית דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2017
1-1	דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 30 בספטמבר 2017 :
2-1	דוח סקירה
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקרים):
2-3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-5	תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים
2-6	תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים
2-7	תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים
2-12	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים
2-15	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
2-78	נספחים לתמצית דוחות ביניים מאוחדים:
	נספח א' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה
3-1	נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה
4-1	דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח הדירקטוריון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2017 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2016, אשר פורסם ביום 22 במרץ 2017 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

א. בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company ; S.A.G.I (בשליטה בשיעור של 94%) ("Interasco"), הפועלת ביוון ; Turk Nippon Sigorta A.S (בשליטה מלאה) ("Turk Nippon"), הפועלת בטורקיה ; בססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור 50%) ("בססח") ואי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

החל מיום 1 בינואר 2016 מוזגה פעילותה הביטוחית של דקלה חברה לביטוח בע"מ ("דקלה"), לתוך הראל ביטוח. באותו מועד חדלה דקלה מלהיות מבטח, והחל מאותו מועד דקלה הינה בעלת רישיון סוכנות ביטוח.

ב. בתחום החיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן:

- (1) הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל (לשעבר: הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ אשר אליה מוזגה ביום 1 באוקטובר 2016 הראל גמל והשתלמות בע"מ, שעסקה בניהול קופות גמל והשתלמות).
- (2) קרן החיסכון לצבא הקבע – חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק").
- (3) לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

ג. בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה של החברה) והחברות הבנות שלה: הראל-פיא קרנות נאמנות בע"מ ("הראל-פיא"), הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות"), הראל מוצרים פיננסיים בע"מ ("הראל מוצרים פיננסיים") (שהינה חברה שעיסוקה בתחום המוצרים הפיננסיים, כגון: תעודות סל, אופציות כיסוי ועוד). הצעת המוצרים לציבור מתבצעת באמצעות החברה הבת, הראל סל בע"מ ("הראל סל") שהינה תאגיד מדווח לפי חוק ניירות ערך ואשר עיסוקה בהנפקת מוצרי מדדים (אופציות כיסוי ותעודות סל) ובאמצעות החברה הבת הראל סל מטבעות בע"מ ("הראל מטבעות"), שהינה תאגיד מדווח ועיסוקה בהנפקת תעודות פיקדון על מטבעות שונים.

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

נכון למועד פרסום הדוח, יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") מחזיקים בכ- 49.71% מזכויות ההצבעה בחברה ובכ- 49.48% מהון המניות המונפק של החברה.

ההחזקה של בעלי המניות בחברה הינה בעיקר באמצעות ג.י.י. ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה.

לפרטים נוספים בדבר אופן ההחזקה של בעלי המניות בחברה, ראה באור 9(8) בדוחות הכספיים.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה בתקופת הדוח

2.1.1 עיצום כספי

לעניין הטלת עיצום כספי על הראל ביטוח – ראה באור 9(9) בדוחות הכספיים.

2.1.2 מענק בגין שנת 2016

לעניין אישור הדירקטוריון מיום 21 ביוני 2017, לאופן חישוב המענקים לנושאי משרה בכירים בחברה ולבעלי השליטה בחברה, בהתאם למדיניות התגמול – ראה באורים 9(12) ו-9(13) בדוחות הכספיים.

2.1.3 הקמת חטיבה עסקית חדשה בהראל ביטוח

לעניין הקמת חטיבה עסקית חדשה בהראל ביטוח – ראה באור 9(21) בדוחות הכספיים.

2.1.4 חלוקת דיבידנד

לעניין החלטה מיום 3 בספטמבר 2017 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 25 בספטמבר 2017 - ראה באור 9(4) בדוחות הכספיים.

לעניין החלטה מיום 21 ביוני 2017 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 12 ביולי 2017 - ראה באור 9(4) בדוחות הכספיים.

לעניין החלטה מיום 22 במרץ 2017 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 9 באפריל 2017 - ראה באור 9(4) בדוחות הכספיים.

2.1.5 עדכון למדיניות התגמול- חברות בנות שהינן גופים מוסדיים

לעניין עדכון מדיניות התגמול של החברות הבנות שהינן גופים מוסדיים - ראה באור 9(11) בדוחות הכספיים.

2.1.6 אסיפה כללית שנתית ומיוחדת

לעניין אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של החברה, שהתקיימה ביום 28 במרץ 2017, ראה באור 9(16) בדוחות הכספיים.

2.1.7 אסיפה מיוחדת

לעניין אסיפה מיוחדת של החברה, שהתקיימה ביום 17 בינואר 2017, לאישור מינויו של בן המבורגר כדירקטור בחברה ראה באור 9(17) בדוחות הכספיים.

2.1.8 הנפקת אגרות חוב סדרות ט' ו-י' של הראל הנפקות

לעניין הרחבת סדרות אגרות חוב ט' ו-י' של הראל הנפקות ראה באור 6(ג)(4)(3) בדוחות הכספיים.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח

2.2.1 זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה

לעניין זימון אסיפה כללית מיוחדת של החברה מיום 25 באוקטובר 2017 ראה באור 10(1) בדוחות הכספיים.

2.2.2 עדכון מדיניות תגמול של חברות בנות שהינן גופים מוסדיים

לעניין אישור עדכון למדיניות התגמול של חברות בנות שהינן גופים מוסדיים ראה באור 9(11) בדוחות הכספיים.

2.2.3 התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים

לעניין הארכת ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים - ראה באור 9(14) בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

הרבעון השלישי של 2017 לווה בצמיחה חיובית במרבית מדינות העולם והסחר העולמי צומח בקצב נאה. על פי האומדנים הראשוניים הצמיחה במהלך הרבעון הייתה בקצב דומה לרבעון הקודם. מדדי מנהלי הרכש הגלובליים נותרו קרובים לרמתם הגבוהה ביותר מזה שלוש שנים.

בארה"ב, הצמיחה ברבעון השלישי של 2017 עמדה על 3% בשיעור שנתי, בדומה לרבעון הקודם וזאת למרות 2 ההוריקנים ההרסניים שפגעו בפלורידה ובטקסס. שוק העבודה מצוי בקרבת תעסוקה מלאה וסנטימנט החברות ומשקי הבית נותר ברמה גבוהה. הבנק המרכזי הותיר את הריבית ללא שינוי אך הודיע שברבעון הבא יחל לצמצם את מאזנו.

בגוש האירו, הצמיחה ברבעון השלישי של 2017 עמדה על 2.4% בשיעור שנתי ומדדי מנהלי הרכש נותרו ברמתם הגבוהה ביותר מאז 2011. הבנק המרכזי הותיר את מדיניותו ללא שינוי גם ברבעון השלישי כאשר האינפלציה נותרה נמוכה מיעד הבנק.

גם השווקים המתעוררים רשמו המשך שיפור יחסי בביצועיהם, בחלקם בתמיכת העלייה במחירי חומרי הגלם והסחורות, התאוששות במשקים המפותחים שתרמה להתגברות הסחר העולמי והמשך התרחבות הפעילות בסין. ברבעון השלישי של 2017 הצמיחה בסין התמתנה קלות ל-6.8% במהלך ארבעת הרבעונים האחרונים.

2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי

מרבית האינדיקטורים לרבעון השלישי של 2017 חיוביים מצביעים על כך שהמשק המשיך לצמוח בקצב נאה; כך עולה מהנתונים של סקר החברות, ומרמתם הגבוהה של מדד אמון הצרכנים ומדד מנהלי הרכש, על אף התמתנות מסוימת בצריכה הפרטית. נתוני שוק העבודה ממשיכים לתמוך בהערכה שהוא מצוי בתעסוקה מלאה. שיעור האבטלה ירד ל-4.1% במהלך הרבעון השלישי של 2017, קרוב לרמתו הנמוכה ההיסטורית. שיעור המשרות הפנויות מוסיף להיות גבוה, נרשמה התמתנות בקצב עליית השכר אך עדיין מדובר בקצב מהיר יחסית.

2.3.3 שוק המניות

שווקי המניות העולמיים רשמו עליות נאות גם במהלך הרבעון השלישי של 2017. מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב-5% והשלים עלייה של 16.5% מתחילת השנה. המדד המקביל של השווקים המתעוררים עלה ב-8% והשלים עלייה מרשימה של 28.1% מתחילת השנה.

בישראל, מדד ת"א 125 (שהחליף את מדד ת"א-100 ב-9 בפברואר 2017), עלה ב-0.3% בלבד במהלך הרבעון השלישי וב-0.8% בלבד מתחילת השנה, בעיקר בשל חולשה בענף הפארמה. מדד ת"א-90 (שהחליף את מדד ת"א-75 ב-9 בפברואר 2017) עלה ב-2.7% במהלך הרבעון השלישי, בתמיכת עליות בענפי הבנקים הנדליין והביטוח, והשלים עלייה של 15.9% מתחילת השנה.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.3 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון השלישי, עלייה של כ-20% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד וכ-3% גבוה מהמחזור הממוצע בכל שנת 2016.

2.3.4 שוק איגרות החוב

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.5% במהלך הרבעון השלישי של 2017, והשלים עלייה של 3.3% מתחילת השנה. מדד האג"ח הקונצרניות עלה ב-1.5% במהלך הרבעון השלישי, והשלים עלייה של 4.7% מתחילת השנה. מדד האג"ח הממשלתיות עלה ב-1.6% במהלך הרבעון השלישי, והשלים עלייה של 2.5% מתחילת השנה.

מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 3.5 מיליארדי ש"ח במהלך הרבעון השלישי של 2017, עלייה של 2% בהשוואה למחזור ברבעון המקביל אשתקד, אך נמוך בכ-7% בהשוואה למחזור הממוצע בכל שנת 2016.

2.3.5 קרנות נאמנות

קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-4 מיליארדי ש"ח ברבעון השלישי של 2017 והשלימו גיוסים נטו של 12.9 מיליארדי ש"ח מתחילת השנה, זאת לעומת פדיונות של 15.6 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך הרבעון השלישי של 2017 בלטו לחיוב קרנות הנאמנות המתמחות באג"ח (גיוסים בסך של 3.4 מיליארדי ש"ח) והקרנות המתמחות בחו"ל (840 מיליון ש"ח). מנגד, נמשכו הפדיונות נטו (כבר 11 רבעונים רצופים) בקרנות הכספיות (מינוס 300 מיליון ש"ח).

2.3.6 מוצרי מדדים

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון השלישי של 2017 על 94.3 מיליארדי ש"ח, ירידה של 1.9% בהשוואה לסוף 2016. בלטו לשלילה מתחילת השנה תעודות הסל על מדדי המניות בארץ שרשמו פדיונות של 5.3 מיליארדי ש"ח. הפדיונות קוזזו חלקית עם גיוסים של כ-1.1 מיליארדי ש"ח בתעודות הסל על מדדי המניות בחו"ל.

2.3.7 שוק המט"ח

לאחר 4 רבעונים רצופים של ההתחזקות, השקל נחלש במהלך הרבעון השלישי של 2017 ב-2.3% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל (בעיקר בשל פיחות מול האירו והפאונד), אך מתחילת השנה

השקל התחזק ב-3.2% מול סל המטבעות. במהלך הרבעון השלישי של 2017 השקל נחלש ב-0.9% מול הדולר (לרמת של שקל-דולר) וב-4.3% מול האירו (לרמה של שקל-לאירו).

2.3.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע, במהלך הרבעון השלישי של 2017, האינפלציה ירדה ב-0.5% ובמהלך 12 המדדים האחרונים (עד אוגוסט 2017) האינפלציה הסתכמה במינוס 0.1%. במהלך הרבעון השלישי סעיפי ההלבשה-וההנעלה והירקות-ופירות היו הגורמים העיקריים שתרמו לירידה במדד (מדד ידוע), שקוזזו חלקית עם עלייה במדד הדיור.

2.3.9 ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% גם במהלך הרבעון השלישי של 2017, ולמעשה נותרה כך מאז שהופחתה בפברואר 2015. הנימוקים להשארת הריבית ללא שינוי היו האינפלציה, שנותרה נמוכה מיעד בנק ישראל, חוזקו של השקל והפעילות הריאלית החיובית. בפרט לאור סימני התייצבות בשוק הדיור.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 הוראות דין

2.4.1.1.1 ביום 30 ביולי 2017 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 35), התשע"ז-2017. במסגרת התיקון נקבע כי חברת ביטוח מחויבת לשלוח לצד שלישי הודעה בכתב, 30 ימים מראש, על כוונתה להגיש תביעה נגדו וכן נקבעו הפרטים שיש לכלול בהודעה. במקרה שלא תשלח הודעה כאמור, בית המשפט יהיה רשאי לפסוק לנתבע הוצאות וכן יהיה רשאי להורות על מחיקת התביעה, אלא אם הוכח ששליחת ההודעה כאמור על ידי חברת הביטוח הייתה מובילה להתיישנות התביעה.

2.4.1.1.2 ביום 2 ביולי 2017 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ז-2017 אשר מבטלת ומחליפה את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 ("תקנות ההון"). בטיטה מוצע לקבוע להפחית את ההון המזערי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. יתר הוראות התקנות הקיימות לעניין ההון העצמי הנדרש לכושר פירעון יוחלפו על ידי חוזרים שיפורסמו על ידי הממונה.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח במסגרתה מוצע לכלול הוראות הקיימות כיום בתקנות ההון תוך התאמתן לשינויים המוצעים במסגרת טיוטת התקנות וכן לקבוע כי חברת ביטוח השולטת בחברה מנהלת, בפעילות של קופת גמל או בחברת ביטוח אחרת, תידרש להחזיק את ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה ואת הסכום המתקבל ממכפלת דרישת ההון של החברה הנשלטת ושיעור ההחזקה בחברה הנשלטת, בתוספת 65% מיתרות ההפרש המקורי המתייחס לרכישת החברה הנשלטת.

2.4.1.1.3 ביום 20 ביוני 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017 במסגרתה מוצע להסדיר את החובות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור של "נותן שירותי אשראי" שהוא גוף פיננסי, לרבות, הכרת הלקוח, זיהוי פנים אל פנים, רישום פרטי הלקוח ואימותם, וחובות בקרה ודיווח.

2.4.1.1.4

ביום 18 במאי 2017 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017. בצו נקבעו הוראות לעניין חובת הכרת הלקוח במקרים של התקשרות בחוזה ביטוח חיים ובפתיחת חשבון קופת גמל; הוראות לעניין רישום פרטי זיהוי של נהנה ושל תאגיד; הוראות לעניין בקרה שוטפת על התהליכים הנדרשים ואחר פעולות מקבל השירות; דיווחים נוספים על פעילות בחשבון או בחוזה ביטוח חיים או בקשר להלוואה; חובת בדיקה אל מול הרשימה המרוכזת של ארגוני טרור מוכרים; חובת גוף מוסדי לקבוע מדיניות, כלים וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן הוראות לעניין ניהול רישומים ושמירתם. תחילתו של הצו, ביום 18 במאי 2018, והוא יחול גם לעניין חשבונות קיימים וחוזי ביטוח חיים שבתוקף ביום התחילה, למעט הסייגים המפורטים בצו.

ביום 18 ביולי 2017 פורסמה טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקדים את מועד תחילת הצו ליום 18 בפברואר 2018.

ביום 3 בספטמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו הוראות לעניין זיהוי חלופי של לקוחות גופים מוסדיים במצב חירום, הקובע דרכים חלופיות לאלה הקבועות בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017 בכל הנוגע לזיהוי הלקוח, אימות פרטים ודרישת מסמכים, בהן על גופים מוסדיים לפעול במצב חירום. הוראות החוזר יחולו על גופים מוסדיים שמנהלים חשבון או חוזה ביטוח חיים החל מיום 18 בפברואר 2018.

ביום 5 בנובמבר 2017 פורסמה טיוטת חוזר שעניינו ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים, במסגרתה מוצע כי גוף מוסדי יקבע מדיניות לניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור שתתייחס, בין היתר, לזיהוי סיכונים הלבנת הון ולאמצעים להפחתתם, יקבע נהלים וכלים לזיהוי והערכה של סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, נקיטת אמצעים אפקטיביים להפחתתם וקיום הליכי פיקוח, בקרה ודיווח, יקבע נהלים שיתייחסו לאמצעים להפחתת הסיכון, ובין היתר, יבצע הליך הכרת הלקוח.

2.4.1.1.5

ביום 25 בינואר 2017 פורסמה הצעת חוק בנק ישראל (תיקון מס' 4) (הוועדה ליציבות פיננסית), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצע להקים ועדה ליציבות פיננסית שבראשה יעמוד נגיד בנק ישראל. הוועדה תפעל במטרה לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ופעילותה הסדירה, ולשם כך תקדם תיאום ושיתוף פעולה בין רשויות הפיקוח הפיננסיות – הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הפיקוח על נותני שירותים פיננסיים, הפיקוח על מערכות תשלומים וניירות ערך, וכן בין לבין בנק ישראל ומשרד האוצר ותביא לשיתוף פעולה ביניהן לשם תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. הצעת החוק מפרטת את תפקידיה של הוועדה, והרכבה, ומציעה לקבוע מנגנון קבלת החלטות.

2.4.1.2 חוזרים

2.4.1.2.1

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה חוזר המתקן את חוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי. במסגרת התיקון נקבע כי בשיווק מוצר ביטוח מסוג ביטוח נסיעות לחו"ל שאינו כולל החרגות בשל חיתום רפואי ושתקופת הביטוח בו לא עולה על 30 יום, לא יחולו ההגבלות הקיימות בעת הפניית לקוחות פוטנציאליים לגוף מפוקח, שעניין בעיקר הגבלת פרטי המידע אודות הלקוח שהגוף החיצוני רשאי למסור לגוף המפוקח ואיסור מסירת מידע בדבר תנאי מוצר הביטוח וטיבו ללקוח. ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה חוזר אשר מחליף ומתקן את חוזר מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי ודוחה את מועד תחילת החוזר ביחס לביטוחי נסיעות לחו"ל מיום 1 בנובמבר 2017 ליום 3 ביוני 2018.

2.4.1.2.2

ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר בנושא הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, אשר מטרתו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה Solvency II עם התאמות לישראל. הוראות החוזר מבוססות על הנדבך הראשון של הדירקטיבה, שעניינו חישובי הון כלכלי ודרישת הון מבוססת סיכון. בהתאם לחוזר, חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 והוראות הממונה שניתנו מכוחן. מועד התחילה של משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II, על פי החוזר, יהיה ב- 30 ביוני 2017. חברת ביטוח רשאית לחשב, עד סוף שנת 2018, הון נדרש לכושר פירעון למועד הדוח השנתי בלבד. בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024, יחולו ההוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון באופן הדרגתי, כך שההון נדרש לכושר פירעון ליום 30 ביוני 2017 לא יפחת מ-60% מההון הנדרש לכושר פירעון לפי הוראות הנספח לחוזר (SCR), הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2017 לא יפחת מ-65% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2018 ועל נתוני 30 ביוני 2019, לא יפחת מ-70% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2019 ועל נתוני 30 ביוני 2020, לא יפחת מ-75% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2020 והון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 30 ביוני 2021, לא יפחת מ-80% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2021 ועל נתוני 30 ביוני 2022, לא יפחת מ-85% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2022 ועל נתוני 30 ביוני 2023, לא יפחת מ-90% מ-SCR, הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2023 ועל נתוני 30 ביוני 2024, לא יפחת מ-95% מ-SCR והון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2024 ואילך, לא יפחת מ-SCR.

בהמשך לפרסום החוזר, ביום 3 בספטמבר 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שניה שעניינה מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II. בהתאם לטיוטה, על חברות הביטוח לכלול בדוח השנתי והרבעוני שלהן, ובמועד הדוח התקופתי גם באתר האינטרנט שלהן, דוח אודות יחס כושר פירעון בהתאם לנספח לטיוטה.

2.4.1.2.3

ביום 1 במרץ 2017 פורסם חוזר שעניינו הוראות לניסוח תכניות ביטוח במסגרתו נקבעו הוראות נוספות שיש לכלול בתכנית ביטוח או שאין לכלול בתכנית ביטוח. תחילתן של הוראות החוזר יהיה כדלקמן: לגבי תכניות לביטוח סיעודי, ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד שלישי), תאונות אישיות, ביטוח שיניים, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח חיים-חיסכון, ביום 1 באוגוסט 2017; לגבי תכניות לביטוח הוצאות רפואיות, ביום 1 באוקטובר 2017, ולגבי יתר תכניות הביטוח, ביום 1 בדצמבר 2017.

2.4.1.2.4

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו ביטול פוליסת ביטוח, במסגרתו נקבע כי מבטוח רשאי לבקש לבטל פוליסת ביטוח באמצעות דואר אלקטרוני, חשבון אישי מקוון, שיחת טלפון למוקד שירות, פקס ודרכים נוספות שיבחר המבטח, והוראות נוספות הנוגעות להליך הביטול. הוראות החוזר יחלו ביום 1 ביולי 2017.

2.4.1.2.5

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו ליווי פיננסי, אשר קובע כללים שיחולו על גוף מוסדי שמממן פרויקט בנייה בשיטת ליווי פיננסי. במסגרת החוזר נקבעו הוראות לעניין הנפקת פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה בפרויקט אשר ישמשו לכל תשלום אותו עתיד הרוכש לשלם בגין מחיר הדירה; הוצאת ערבות בנקאית על ידי הגוף המוסדי בגין הסכום ששולם באמצעות שובר התשלום המקורי או מתן בטוחה אחרת, ופרטים שיכללו בהסכם ליווי. כמו כן, החוזר קובע כי בעסקאות בהן נטל גוף מוסדי חלק במימון פרויקט בשיטת ליווי פיננסי, תוך כדי שיתוף פעולה עם צד שלישי, רשאי הגוף המוסדי שלא לבצע את הפעולות האמורות בחוזר, ובלבד שווידא כי פעולות אלה בוצעו במלואן על ידי צד שלישי. הוראות החוזר חלות החל מיום הפרסום.

בהמשך לחוזר, ביום 30 במרץ 2017 פורסם חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע כי הלוואה לרכישת דירה וליווי פיננסי יוכלו להינתן גם על ידי מבטח, וכן נקבע, בין היתר, כי הבטוחה שעל המוכר לתת לקונה עם קבלת תשלום עבור הדירה לא תכלול את רכיב המע"מ וכי במקרה של מימוש הבטוחה יושב סכום המע"מ לקונה באמצעות התאגיד הבנקאי או המבטח על-ידי קרן ייעודית שתוקם לשם כך.

2.4.1.3 טיטות חוזרים

2.4.1.3.1 ביום 6 באפריל 2017 פרסם הממונה טיטות תיקון לחוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, במסגרתה מוצע להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים ולאפשר למשקיעים המוסדיים להיכנס לתחום ההלוואות הקמעונאיות למשקי בית באמצעות השקעה בחברות העוסקות במתן אשראי למשקי בית שהינן צדדים קשורים. חלקו היחסי של המשקיע המוסדי בשווי ההלוואות שתעמיד חברת האשראי יהיה עד 49%, וחלקו של הגוף המוסדי לא יפחת מ-20%, וסכום הלוואה יוגבל ל-50,000 ש"ח.

ביום 23 באפריל 2017 פורסמה טיטות מסמך עקרונות להערות הציבור בעניין מתן סיוע ממשלתי להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, לפיה מוצע לקבוע, בין היתר, כי תוקם ועדה למתן סיוע ממשלתי לבעלי שליטה בחברות שיעסקו במתן אשראי קמעונאי, אשר יינתן בדרך של הלוואה בגובה 15 מיליון ש"ח, אשר תהפוך למענק בהתקיים התנאים הקבועים במסמך ובהם עמידה בהעמדת הלוואות קמעוניות בסכומים ובמועדים הקבועים במסמך, ובהם העמדת הלוואות בסכום כולל של 600 מיליון ש"ח בתוך שנתיים, והלוואות בסך כולל של מיליארד ש"ח בתוך 3 שנים.

2.4.1.3.2 ביום 1 במרץ 2017 פרסם הממונה טיטות חוזר שעניינה מעורבות תומך מכירה בהליך שיווק ומכירה של מוצר ביטוח. בהתאם לטיטות תומך מכירה הינו מי שאינו מחזיק ברישיון כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח ומבצע עבור מבטח או עבור סוכן, במישרין או בעקיפין פעולות אגב מכירת מוצר ביטוח. במסגרת הטיטות מוצע לקבוע כי פעולת תומך מכירה תבוצע רק בבית העסק שבו פועל מבטח או סוכן; חובת שליחת פרטים אודות המוצר שנמכר ללקוח לאחר סיום שיחת המכירה לצירוף לקוח לביטוח ואודות הצורך בקבלת אישורו היזום לרכישת הביטוח; תנאים לקבלת מבטח שצורף על ידי סוכן או תומך מכירה לביטוח, לרבות חובת צירוף הקלטה של שיחת המכירה וקבלת אישורו היזום של המבטח להצטרף לביטוח, וכן הוראות לעניין תגמול תומכי מכירה ופיקוח ובקרה על פעילותם.

2.4.1.4 עמדת ממונה

2.4.1.4.1 ביום 1 באוקטובר 2017 פרסם הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח המעדין את המכתב מיום 10 באוגוסט 2016 בנושא זה, וקובע את התנאים בהתקיימם חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד. לפרטים נוספים ראה באור 8(11)(2) בדוחות הכספיים.

2.4.1.4.2 ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה עמדת ממונה שעניינה הבהרה בעניין בדיקה מחודשת של זכאות, במסגרתה נקבע כי על חברת הביטוח ליזום, לפני תום תקופת תשלום תגמולי ביטוח שאושרה, הקצרה מתקופת הזכאות המרבית, בדיקה מחודשת של זכאות שמסגרתה תברר האם התובע עודנו זכאי לתגמולי ביטוח, וזאת בהתאם לקריטריונים ברורים שתקבע חברת הביטוח בהתחשב, בין השאר, במצבו הרפואי של התובע ובגילו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 הוראות דין

2.4.2.1.1 ביום 1 בנובמבר 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009, במסגרתן נקבע כי הליך תחרותי יתקיים בין שמונה משתתפים לפחות. כמו כן, בוטלה מגבלת 20% מסך העמלות לצד קשור ונקבע כי משקיע מוסדי יוכל לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלה שתשולם בגין עסקאות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם לזוכה בהליך התחרותי שאינו צד קשור. עוד נקבע כי עבור כל העסקאות תשולם לצד הקשור העמלה הזולה ביותר שהוצעה על ידי הזוכה בהליך תחרותי, ללא קשר למאפייני העסקה וכן כי רכישה ומכירה של ניירות ערך יכול שיעשו על ידי מי שבחר בו העמית לעניין זה, גם אם לא השתתף או השתתף ולא זכה בהליך תחרותי, ובלבד שהוצגו בפני העמית כל התנאים שלפיהם התקשרה החברה המנהלת עם הזוכים בהליך תחרותי כאמור. הוראות אלה לא יחולו על רכישה או מכירה של ניירות ערך שההליך התחרותי בעדם התקיים לפני יום פרסום התיקון.

2.4.2.1.2 ביום 31 באוקטובר 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ז-2017. במסגרת התיקון נקבע כי מספר המציעים המינימלי בהליך תחרותי לבחירת ספקי ברוקראז' יוגדל מארבעה לשמונה; הליך תחרותי יבוצע לכל אפיק השקעה בנפרד במקום לכל סוגי ניירות הערך יחד ולכל אפיק השקעה ייבחר זוכה אחד לפחות. הוראות אלה לא יחולו לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך שהליך תחרותי בגינם התקיים לפני יום פרסומן של התקנות; קופת גמל ענפית שהשקעותיה מנוהלות על ידי תאגיד תהיה רשאית לרכוש או למכור ניירות ערך מהתאגיד או מצדדים קשורים לו ובלבד שסך כל העמלות בשל המכירה או הרכישה כאמור לא יעלו על 20% מסך העמלות בשל כלל הרכישות והמכירות שביצעה קופת הגמל במהלך השנה; גוף מוסדי יהיה רשאי לבצע פעולות רכישה ומכירה של ניירות ערך לביצוע עסקה אקראית בנסיבות מיוחדות שלא באמצעות מי שנבחר בהליך תחרותי בהינתן שקיים נוהל של המשקיע המוסדי לסוג התקשרות זה ושנמסר דיווח רבעוני לעניין עסקאות אלה לוועדת ההשקעות; משקיע מוסדי יקיים הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך שיתקיים אחת לחמש שנים בין ארבעה משתתפים לפחות, אך גוף מוסדי שהתקשר עם 'גלובל קסטודיאן' לצורך החזקה כאמור יהיה פטור מעריכת הליך תחרותי. תחילת ההוראה לעניין הליך תחרותי לצורך החזקה של ניירות ערך יהיה שנה מיום פרסום התקנות. תחילת יתר הוראות התקנות ביום פרסומן.

2.4.2.1.3 ביום 3 בספטמבר 2017 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (ועדת השקעות), התשע"ז-2017, במסגרתה מוצעות הוראות לעניין הרכב ועדת השקעות עמיתים (ועדת השקעות של קופת גמל או ועדת השקעות תלויות תשואה במבטח) ודרכי עבודתה, מניעת ניגוד עניינים של חבריה, כשירות חבריה, דרך מינוים, משך ואופן סיום כהונתם ומגבלות על כהונתם. כמו כן, מוצעות הוראות מעבר לפיהן ההוראות לעניין הרכב הוועדה ייכנסו לתוקפן לאחר 3 שנים מיום פרסום התקנות. כמו כן, מוצע כי חבר ועדת השקעות שלא עומד בדרישות הכשירות יוכל להמשיך לכהן במשך 12 חודשים ממועד פרסום התקנות, ואם הוא נציג חיצוני יוכל להמשיך לכהן במשך 3 שנים ממועד פרסום התקנות.

2.4.2.1.4 ביום 28 במרץ 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017, במסגרתן נקבעו הוראות לחישוב תשואה על נכסי הקרן ולשינוי הקצאות אגרות החוב המיועדות בקרן הפנסיה בחלוקה לקבוצות - מקבלי קצבה, עמיתים בני חמישים ומעלה ויתר העמיתים, כך שמתוך הנפקת האג"ח המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות בשיעור של 30% מסך נכסי קרן הפנסיה, תקצה הקרן את האג"ח המיועדות בהתאם לחלוקה הבאה: 60% מהנכסים העומדים כנגד ההתחייבות לפנסיונרים (לא כולל זכאים קיימים), 30% מנכסי החוסכים בקרן הפנסיה שגילם בין 50 לגיל הפרישה והיתרה לשאר עמיתי הקרן. כמו כן, התקנות קובעות כי הממונה יהיה רשאי

להגדיל את שיעור זקיפת התשואה בשל אגרות חוב מיועדות למקבלי קצבה בקרן (עד 85% מסך כל נכסי מקבלי הקצבה) אם מצא כי שיעור זקיפת אגרות החוב לעמיתים בגיל 50 ומעלה ולעמיתים אחרים עולה על מחצית האחוז בהשוואה לקרן אחרת וכי פער כאמור עלול להפר את האיזון הדמוגרפי בקרן, וכן כי עד יום 31 בדצמבר 2023 זקיפת תשואה לעמיתים בגיל 50 ומעלה תבוצע באופן זהה לזקיפת התשואה לעמיתים בני פחות מ-50. תחילתן של התקנות ביום 1 ביולי 2017.

2.4.2.1.5 ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה)(תיקון), התשע"ז-2017, המציעה לקבוע כי הגדרת קופת גמל תכלול את כל סוגי המוצרים הפנסיוניים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005, לרבות קופת גמל שהן קופות ביטוח, ולמעט קרן פנסיה ותיקה, קופת ביטוח מבטיחת תשואה וקופת גמל מבטיחת תשואה, באופן שיתאפשר תשלום עמלת הפצה בגינם ליועצים פנסיוניים, וכן כי עמלת הפצה אשר תשולם לבעל רישיון מהגוף המוסדי בגין עסקאות לגבי קופת גמל, תהיה בדרך של תשלום כספי בלבד, ולא בדרך של הטבות אחרות. כמו כן, הטיוטה מציעה לקבוע אפשרות ליועץ לחתום על הסכמי הפצה עם חברה מנהלת בתנאים שונים לגבי קבוצות מוצר שונות (קופת גמל לקצבה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל אישית לפיצויים, קרן השתלמות, קופת גמל להשקעה).

ביום 29 במאי 2017 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי)(תיקון), התשע"ז-2017, הקובעות הוראות לעניין הכספים שניתן לנהל בקופת גמל בניהול אישי וכן הוראות מעבר בנוגע לכספים שהופקדו לפני יום התחילה; הוספת מגבלות על השקעת כספי קופת גמל בניהול אישי והעברת כספים בין קופות גמל אשר אחת מהן היא קופת גמל בניהול אישי. תחילת התקנות ביום 29 ביוני 2018.

2.4.2.1.6 ביום 29 בינואר 2017 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, אשר מטרתו להעניק סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות שאינן בהסדר באמצעות העברת כספים מתקציב המדינה (כרית ביטחון), כדי למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויותיהם של העמיתים בקרנות האמורות, בכפוף לעריכת שינויים בזכויות ובחובות של העמיתים בהן.

2.4.2.1.7 ביום 16 בינואר 2017 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע איסור על חישוב עמלת הפצה בזיקה לשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית, וכן העונש בגין הפרת האיסור כאמור. תחילתו של החוק ביום 1 באפריל 2017.

2.4.2.1.8 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק י"ב: מס ריבוי דירות, במסגרתו נקבע כי עמית שחייב במס ריבוי דירות יהיה רשאי להפקיד תשלומים בקופת גמל להשקעה עד ליום 31 בדצמבר 2017 מעבר לתקרה של 70,000 ש"ח, אם מכר דירה שהייתה בבעלותו לפני יום 16 בדצמבר 2016 לרוכש תושב ישראל שיש לו לכל היותר דירה יחידה ותקרת ההפקדה לקופת הגמל תהיה עד 2.5 מיליון ש"ח או עד לתמורה בגין מכירת הדירה - לפי הנמוך מבניהם.

2.4.2.1.9 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ג': פיצויי פיטורים, במסגרתו נקבע, כי סכומים שהופקדו לקופת גמל לקצבה על חשבון מרכיב הפיצויים העולים על תקרת הפיצויים, או שהופקדו על חשבון מרכיב ההשלמה לפיצויים והעולים על תקרת ההשלמה לפיצויים, יראו אותם כהכנסת עבודה של העובד, במועד שבו שולמו לקופת הגמל. סכומים שאינם עולים על תקרות אלו, יראו אותם כהכנסה של עובד במועד שקיבל אותם. כמו כן, עובד שפרש ואשר עומד לזכותו סכום של עד 360,000 ש"ח או עד תקרת הפיצויים - לפי הגבוה, במרכיב הפיצויים בכל קופות הגמל לקצבה, בשל עבודתו אצל אותו מעביד, יראו בו כאילו הודיע למנהל, בעת פרישתו, על רצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה.

2.4.2.1.10 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, פרק ב': חיסכון וסיוע לעצמאים, במסגרתו נקבעו המועדים והשיעורים, לפיהם יופקדו תשלומים לקופת גמל לקצבה על ידי עצמאי בשל הכנסה חייבת, מנגנון לשליחת התראה בשל אי הפקדת תשלומים כאמור וסכום הקנס במידה ולא יופקדו התשלומים כאמור.

2.4.2.2 חוזרים

2.4.2.2.1 ביום 8 בנובמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, הקובע הוראות לעניין אופן הפקדת התשלומים לקופת גמל, הפרטים שעל מעסיק למסור לחברה המנהלת בעת ההפקדה, מועדים להפקדת התשלומים ואישורים שעל חברה מנהלת להמציא לעמיתים, ולעניין עמיתים שכירים – גם למעסיקיהם, בקופת גמל שבניהולה. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.

2.4.2.2.2 ביום 2 באוקטובר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו העברת כספים מקופת גמל מרכזית לפיצויים הקובע הוראות לתיקון חוזר שעניינו העברת כספים בין קופות גמל, אשר מאפשרות למעסיק להעביר כספים מקופות גמל מרכזיות לחשבונות עובדיו בקופות הגמל, שתחילת העסקתם בחברה הייתה לפני יום 31 בדצמבר 2007 ועדיין מועסקים בחברה. במסגרת החוזר נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין סכום ההעברה המקסימלי שהמעסיק רשאי להעביר, אישורים שעל המעסיק להעביר לגוף המוסדי, אופן העברת הסכומים לעובדים ושליחת הודעות למעסיק ולעובדים על העברת הכספים. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.

2.4.2.2.3 ביום 1 באוקטובר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון החוזר המאוחד – דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה וקופת גמל מרכזית לקצבה, המעדכן את הנחות ברירת המחדל שעל בסיסן חברות מנהלות של קרנות פנסיה הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי נדרשות לחשב את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן ואת המקדמים הכלולים בתקנון שלהן. במסגרת עדכון ההנחות הדמוגרפיות, עודכנו, בין היתר, לוחות שיעורי התמותה של עמיתים, נכים ובני זוגם, מקבלי קצבת זקנה ובני זוגם, בני זוג של עמיתים או מקבלי קצבה שנפטרו, שיעורי יציאה לנכות, הסתברות לילד מתחת לגיל 21 וגיל הילד הצעיר ושיעור הגידול במדד המחירים לצרכן. הוראות החוזר יחולו, החל מיום 31 בדצמבר 2017. לגבי מבוטח שעד ליום 31.12.2007 הגיע לגיל המוקדם ביותר שבו ניתן לקבל קצבת זקנה בהתאם לתקנון הקרן, ונשאר באותה קרן פנסיה, לא יחולו השינויים במקדמים כאמור. קרן פנסיה רשאית לדחות את הגירעון שנוצר אגב יישום החוזר למועד שבו תחל הקרן לשלם בפועל תשלומים למבוטח או לשארי.

2.4.2.2.4 ביום 11 בספטמבר 2017 פרסם הממונה תיקון לחוזר שעניינו דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני הקובע כי גוף מוסדי רשאי להציע דמי ניהול הנמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין רק אם ההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך חמש שנים לפחות, אלא אם התקיימו החריגים הקבועים בחוזר ואת ההודעות שיש להוציא לעמית בנושא. ההנחה תחול על כל יתרת החיסכון הצבור של העמית בקרן הפנסיה. על גוף מוסדי המבקש להעלות את דמי הניהול לשלוח הודעה על כך לעמית במסמך נפרד שתישלח לא יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי, כאשר תחילת ההעלאה תהיה בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה או במועד שצוין בהודעה, המאוחר מביניהם. הוראות החוזר יחולו החל מיום 1 באפריל 2018.

2.4.2.2.5 ביום 3 בספטמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו יישום נוסף של איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות מחשבונות לא פעילים לחשבונות פעילים. החוזר קובע הוראות לעניין ההודעות שישלחו לעמיתים לגבי העברת פרטיהם ולגבי העברת הכספים לחשבונם בקרן פנסיה פעילה, ולעניין העברת כספים במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה.

2.4.2.2.6 ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו כללים להגדלת שיעור זקיפת התשואה למקבלי קצבה בקרנות פנסיה חדשות, הקובע כי במקרה שעלה שיעור זקיפת התשואה של אגרות החוב המיועדות לעמיתים מתחת לגיל 50, אשר אינם מקבלים קצבה או לעמיתים בגיל 50 ומעלה בקרן מסוימת ביותר מ- 1.5% בהשוואה לשיעור המינימלי האחרון שפורסם על ידי הממונה (אשר הינו שיעור זקיפת התשואה לעמיתים אלו בקרן בה שיעור זה הוא הנמוך ביותר), תזקוף החברה המנהלת של הקרן את התשואה של אגרות החוב המיועדות בשיעור העולה על השיעור האמור לנכסי מקבלי הקצבה בקרן בכפוף להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (זקיפת תשואה בקרן פנסיה חדשה מקיפה), התשע"ז-2017. ביום 15 ביוני 2017 פרסם הממונה כי השיעור המינימלי הינו 27.8%.

2.4.2.2.7 ביום 3 במאי 2017 פורסמו חוזרים שעניינם הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות והוראות לניהול קרן חדשה, המחליפים חוזרים קודמים באותו נושא. החוזרים קובעים הוראות לאופן חישוב ההתחייבויות לפנסיונרים באופן שהמדידה תעשה מול התשואה שהושגה בפועל ביחס לריבית שנקבעה בחוזר, וכן הוראות לעניין אופן עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובעים מגורמים דמוגרפיים, לפי שיעור עודף או גירעון אקטוארי הנובע מתשואות ושינויים בשיעורי ריבית להיוון, ולפי שיעור שינוי המדד (עבור פנסיונרים ולגבי מקבלי קצבה קיימים). תחילתם של החוזרים ביום 1 בינואר 2018.

כמו כן, באותו היום פורסם חוזר שעניינו הוראות לניהול קרן חדשה כללית, המתקן חוזר קודם באותו השם וקובע, בין היתר, הוראות לעניין דמי הניהול בקרנות פנסיה חדשות כלליות ולעניין הפנסיה שיקבלו שאירי המבוטח שבחר במסלול פנסית יסוד. כמו כן, קובע החוזר הוראות לעניין עדכון הפנסיה המשולמת לזכאים לקצבה. הוראות החוזר חלות החל מיום 1 בינואר 2018.

2.4.2.2.8 ביום 3 במאי 2017 פורסם חוזר, המתקן את החוזר הקיים בנושא משיכת כספים מחשבון של עמית שנפטר עם יתרה נמוכה. החוזר מרחיב את התחולה כך שיחול גם על חברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקובע את המקרים בהם יאפשר גוף מוסדי משיכת כספים ללא המצאת צו ירושה או צו קיום צוואה. הוראות החוזר חלות מיום הפרסום.

2.4.2.2.9 ביום 1 במאי 2017 פורסם תיקון לחוזר קווים מנחים לתכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, בו נקבעו הוראות לפוליסת אובדן כושר עבודה, אשר דוחה את מועד התחילה ליום 1 באוגוסט 2017.

ביום 3 בספטמבר 2017 פרסם הממונה תיקון לחוזר שעניינו קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, במסגרתו נקבעו הוראות לעניין הארכת תקופת הביטוח בפוליסות ביטוח קבוצתיות לאובדן כושר עבודה ששווקו לפני כניסת החוזר הקודם לתוקף ביום 1 באוגוסט 2017 והסתיימו החל מ-1 באוגוסט 2017 ואילך. כמו כן, נקבע כי מבטח רשאי לשווק פוליסת המשך אישית לביטוח אובדן כושר עבודה, שאושרה לפני 1 באוגוסט 2017, למבוטחים הזכאים להמשכיות בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח אובדן כושר עבודה קבוצתי), התשס"ז-2006, וזאת עד למועד שבו תהיה פוליסת אישית לביטוח אובדן כושר עבודה שאושרה בהתאם להוראות החוזר הקודם.

2.4.2.2.10 ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה תיקון לחוזר מסמך הנמקה, בו נקבעו הוראות שונות לעניין מועדי התחילה, ובהן, כי החובה החלה על גוף מוסדי להעביר מידי שנה, עד ליום 15 באפריל, לסוכן ביטוח פנסיוני מידע על גובה התגמול שלו הוא זכאי עבור שיווק המוצרים של הגוף המוסדי, תחל מיום פרסום התיקון. דחיית מועד תחילתן של ההוראות לעניין קופת גמל להשקעה ליום 1 ביולי 2017, וכן הוראות פרטניות לעניין הליכים הנוגעים לקופת גמל להשקעה בתקופה שבין 1 בינואר 2017 ועד ליום 1 ביולי 2017.

2.4.2.2.11

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הממונה תיקון לחוזר שעניינו הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל. בחוזר מוסדר הליך העברת הכספים של עמית אגב הצטרפותו לקרן פנסיה מקרן פנסיה אחרת שבה הוא מוגדר "עמית לא מפקיד" במסגרת איחוד חשבונות קיימים בקרן פנסיה. כמו כן, נקבעו במסגרת החוזר הוראות ומועדים לצירוף עמיתים חדשים לקרן פנסיה ולקופת גמל לרבות לקרן ברירת מחדל, וכן נקבע כי על חברה מנהלת לאפשר הצטרפות מקוונת באמצעות אתר האינטרנט שלה. תחילתו של החוזר ביום 1 ביוני 2017.

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, במסגרתו נקבע, כי אם עמית לא הודיע, לאחר שנשלחה אליו הודעה בעניין, כי הוא מבקש שלא להעביר לקרן הפנסיה הקולטת כספים הרשומים לזכותו בקרנות הפנסיה שבהן הוא עמית לא מפקיד, תעביר החברה המנהלת של הקרן הקולטת לקרנות הרלוונטיות בקשה להעברת הכספים. עוד נקבע, כי החברה המנהלת אינה רשאית להתנות צירוף של עמית בקבלת מסמכים או נתונים נוספים שאינם מפורטים בטופס ההצטרפות ושאינם חלק מהליך החיתום הרפואי. תחילתו של החוזר נותרה ביום 1 ביוני 2017.

ביום 5 בנובמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל – הוראת שעה במסגרתו נקבע כי הנכסים הרשומים לזכותו של עמית, אשר מועברים בהתאם להוראות החוזר בתקופה שבין 1 באוקטובר ועד למועד חלוקת העודף האקטוארי, יהיו יתרתו הצבורה במועד העברת הכספים בתוספת הסכום הנובע מהאיזון האקטוארי שהיה נזקף לחשבוננו אילו נכסיו לא היו מועברים במועד חלוקת העודף האקטוארי.

2.4.2.2.12

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, אשר מתקן ומבטל את החוזר הקיים בנושא, ומחיל את הוראות החוזר גם על קופת גמל להשקעה. תחילתו של החוזר ביום הפרסום.

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם תיקון לחוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, במסגרתו נערכו תיקונים לעניין מתכונת דוח שנתי מקוצר למבוטח בביטוח חיים ואובדן כושר עבודה שאינו כולל רכיב חיסכון (בקשר להוראות מעבר לשנת 2015), וכן לעניין אישור מס המצורף לדוח השנתי המקוצר. החוזר חל החל מהדוח השנתי לעמית בגין שנת 2016.

ביום 10 בספטמבר 2017 פרסם תיקון לחוזר, במסגרתו נערכו תיקונים במתכונת דוח שנתי מקוצר למבוטח בביטוח חיים, למבוטח בביטוח חיים ואובדן כושר עבודה שאינו כולל רכיב חיסכון, לעמית בקופת גמל ובקרן השתלמות, לעמית בקרן פנסיה חדשה וותיקה, במתכונת הדוח השנתי המפורט למבוטח בביטוח חיים, לעמית בקופת גמל ובקרן השתלמות, לעמית בקרן פנסיה חדשה וותיקה ובמתכונת הדוח הרבעוני למבוטח ולעמית בגוף המוסדי (בין היתר, נוספו פירוט על החזר דמי ניהול בגין תשלום דמי סליקה על ידי המעסיק, הבהרה כי פירוט התשואות יהיה לגבי אלה שהושגו במהלך שנת הדוח בניכוי הוצאות ניהול השקעות אך ללא ניכוי דמי ניהול, ובדוח השנתי המפורט, קישורים לתנאי הפוליסה, למסמכים החתומים שהוגשו על ידי המבוטח או העמית ולדף פרטי ביטוח). החוזר חל ממועד פרסומו.

2.4.2.2.13

ביום 31 באוגוסט 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו כללים לתפעול מוצר פנסיוני, הקובע הוראות לעניין דיווח סוכן ביטוח פנסיוני לגוף המוסדי, באמצעות ממשק דמי סליקה בדבר הצורך להפחית את דמי הניהול לעמית עקב קבלת דמי סליקה על-ידי הסוכן, לעניין אופן ביצוע ההפחתה והצגת המידע לעמית, ולעניין הפחתת עמלת ההפצה לסוכן. הוראות החוזר יחולו החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר כללים לתפעול מוצר פנסיוני, אשר דוחה את מועד העברת הדיווח על דמי הסליקה ששולמו לסוכן בשל חודשים ינואר-דצמבר 2016 ליום 1 ביולי 2017, ואת מועד הפחתת דמי הסליקה שדווחו כאמור, ליום 15 באוגוסט

2017. עוד קובע החוזר, כי הדיווח לעמיתים בגין החזר סכום ההפחתה יבוצע במסגרת מכתב נלווה לדיווח בגין הרבעון השלישי של שנת 2017, וכי ביום ה-15 ביולי 2017 יעביר הסוכן דיווח על דמי סליקה ששולמו לו בשל חודשים ינואר-יוני 2017.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה חוזר אשר מחליף את החוזר הקיים בנושא כללים לתפעול מוצר פנסיוני, אשר דוחה את מועד העברת הדיווח על דמי הסליקה ששולמו לסוכן בשל חודשים ינואר-דצמבר 2016 ליום 2 ביולי 2017 וכי הדיווח לעמיתים על הפחתת דמי הניהול, סכום ההפחתה, והמועד אשר ממנו הופחתו דמי הניהול, יבוצע במסגרת מכתב נלווה שיימסר לעמית עם הדוח השנתי הראשון שישלח אליו החל מיום התחילה של החוזר. כמו כן, החוזר מבטל את ההוראה לפיה לא יתוקן דיווח שדיווח סוכן לגוף מוסדי שהועבר לאחר שעובד משך או העביר את הכספים מהמוצר הפנסיוני המתופעל, ובלבד שסכום התיקון לא עולה על 60 ש"ח. כמו כן, החוזר קובע כי דיווח שהועבר לאחר שעובד משך או העביר כספים מהמוצר הפנסיוני, אשר גורר סכום הפחתת דמי ניהול לעובד שלא עולה על 35 ש"ח, לא ייכלל בחישוב הפחתת דמי הניהול, אך גוף מוסדי יעביר את הסכום שלא הופחת לעובד שביקש זאת. מועד התחילה של החוזר ביום פרסומו.

2.4.2.2.14

ביום 13 במרץ 2016 פרסם הממונה חוזר הקובע הוראות לעניין בחירת קופת ברירת מחדל ואת התנאים הנדרשים מחברה מנהלת של קופת גמל המצרפת עמיתים בהתאם להוראות סעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל. במסגרת החוזר נקבע כי צירוף לקופת גמל ייעשה בבחירה אקטיבית של העובד בקופת הגמל או באמצעות המעסיק לקופת גמל שנבחרה על ידו בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל וככל שלא נבחרה על ידי העובד קופת גמל ולא נבחרה על ידי המעסיק קופת גמל בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק קופות הגמל, יצרף המעסיק את העובד לקופת הגמל שתבחר על ידי הממונה. עוד קובע החוזר כי דמי הניהול שיוצעו על ידי קרנות הפנסיה הנבחרות יהיו בתוקף למשך 10 שנים ממועד ההצטרפות לקרן. קרנות הפנסיה ייבחרו על ידי הממונה אחת לשלוש שנים החל מיום 1 בספטמבר 2016. בנוסף, נקבע כי בחירת קופת ברירת מחדל על ידי מעסיק או ארגון עובדים תיעשה לפי הליך תחרותי בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידה. הסדרי ברירת מחדל קיימים יישארו בתוקף עד מרץ 2019 לכל המאוחר. בטיטות תיקון לחוזר העברת כספים לקופות גמל מיום 1 בפברואר 2017 נקבע כי הוראות המעבר כאמור לעניין הסדרי ברירת מחדל קיימים, תתקיים רק אם שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהסכם או נגבים מכוחו אינם עומדים על שיעורי דמי הניהול המרביים הקבועים בהוראות הדין.

בעקבות פרסום החוזר, הוגשה ביום 21 באפריל 2016 עתירה לבג"צ מטעם התאחדות חברות הביטוח למתן צו על תנאי וצו ביניים. הטענות שנטענו מטעם התאחדות חברות הביטוח לא התקבלו במסגרת פסק הדין שניתן בעתירה אולם נקבע בהתאם להסכמת הממונה בנושא כי קרנות הפנסיה שיבחרו על ידי הממונה בהליך התחרותי הראשון, ייבחרו אחת לשנתיים במקום אחת לשלוש שנים. בעקבות פסק הדין כאמור פרסם הממונה תיקון לחוזר וכן את ההנחיות החדשות לעניין הליך קביעת קרנות ברירת המחדל.

ביום 1 באוגוסט 2016 פרסם הממונה כי הקרנות שנבחרו הינן קרן הפנסיה של מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.01% מהצבירה ו- 1.31% מההפקדות וקרן הפנסיה של הלמן אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ אשר תגבה דמי ניהול בשיעור של 0.001% מהצבירה ו- 1.49% מההפקדות. בהתאם להוראות החוזר, קרנות הפנסיה החלו לשמש כקרנות ברירת מחדל נבחרות ביום 1 בנובמבר 2016. יישום החוזר עלול להשפיע על דמי הניהול הנגבים מעמיתים. בשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את ההשפעה הכוללת של יישום חוזר זה.

ביום 1 בפברואר 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר הוראות לעניין בחירת קופת גמל, המציעה לקבוע כי תשלומים שהופקדו לחשבון חברה מנהלת בשל עובד שלא מילא טופס הצטרפות ושהתשלומים בגינו לא הועברו מכח הסכם ברירת מחדל בהתאם לקבוע בחוזר,

יושבו למעסיק באופן מידי. כמו כן, מוצע לקבוע כי החרגת הוראות הטיטה לגבי הסכם ברירת מחדל שהיה בתוקף במועד פרסומו של החוזר ועד לתום תקופת ההסכם אך לא יאוחר מיום 31 במרץ 2019, תחול רק אם שיעורי דמי הניהול שנקבעו בהסכם כאמור או נגבים מכוחו לגבי עובד מסוים, אינם שיעור דמי הניהול המרביים הקבועים בהוראות הדין.

2.4.2.3 טיטות חוזרים

2.4.2.3.1 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיטת חוזר שעניינה הוראות בדבר תכניות ביטוח חיים אגב הלוואה לדיור, המציעה לקבוע תנאים שייכללו בתכניות ביטוח חיים למשכנתא, כך שלאורך תקופת ההלוואה תתקיים התאמה בין הכיסוי הביטוחי הנרכש לבין ההלוואה עבורה נרכש הכיסוי כבטוחה. לשם כך מוצע להקים ממשק דיווח ממוחשב בין חברות הביטוח לבין הבנקים שישמש להעברת נתונים עדכניים לגבי יתרת ההלוואה.

2.4.2.3.2 ביום 1 במרץ 2017 פורסמה טיטת חוזר שעניינה משיכת כספים מקופת גמל, אשר מטרתה לקבוע הוראות לעניין הליך הטיפול בבקשה למשיכת כספים שלא בדרך של קצבה, ובכלל זה לעניין הטפסים והמסמכים הנדרשים מהעמית, לעניין משך הטיפול בבקשה (לרבות טיפול בבקשה שאינה תקינה), ולעניין אופן הגשת בקשה למשיכת כספים.

2.4.2.4 הנחיות והבהרות

2.4.2.4.1 ביום 1 באוקטובר 2017 פרסם הממונה טיטת הבהרה בנושא הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני, לפיה, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק, ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, סוכן ביטוח פנסיוני המבצע עסקה לגבי מוצר פנסיוני, ובין היתר צירוף למוצר פנסיוני, מחויב בביצוע הליך שיווק פנסיוני במסגרתו עליו לברר את צרכי הלקוח, לבחור עבורו את סוג המוצר הפנסיוני, את המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים לו ביותר ולנמק את המלצתו בכתב. גוף מוסדי רשאי לשלם לסוכן עמלת הפצה רק אם הסוכן ביצע עסקה כחלק מהליך של שיווק פנסיוני.

2.4.2.4.2 ביום 1 בינואר 2017 פרסם הממונה טיטת עמדת ממונה שעניינה גביית דמי ניהול בהלוואות, המציעה להבהיר כי גביית דמי טיפול מלווה ספציפי, בקשר להוצאות שנגרמו מהקמת הלוואה או מהטיפול בה, אסורה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, שכן היא מהווה קבלת טובת הנאה בקשר עם ניהול כספי החוסכים מעבר להוצאות ודמי טיפול שנקבעו בחוק. זאת, לרבות במקרה שבו לווה משלם כספים בעצמו, ישירות לצד שלישי הנותן שירותים לגוף המוסדי. לפיכך הטיטה מורה כי גופים מוסדיים יחדלו מגביית כספים עבור העמדת הלוואות מכל סוג או עבור הטיפול בהן, ולא יאפשרו גביית כספים אלו על ידי צד שלישי.

2.4.2.4.3 ביום 2 ביולי 2017 פרסם הממונה טיטת הכרעה עקרונית המציעה לקבוע כי גוף מוסדי לא יגבה דמי טיפול ממבוטח או מעמית לצורך הקמת הלוואה שהועמדה לו כנגד יתרת החיסכון הצבורה לו, או טיפול בה, או יאפשר גביית כספים אלו על ידי צד שלישי. כמו כן, מוצע כי גוף מוסדי ישיב לכל מבוטח או עמית את דמי הטיפול שנגבו ממנו בתקופה שבין 1 ביולי 2010 ועד 30 ביוני 2017, יפרסם הודעה כאמור בהכרעה באתר האינטרנט ויעביר לממונה דוח מסכם של מבקר הפנים שלו המאשר כי החברה ביצעה את הוראות הטיטה ואת נכונות נוסח המכתב לחוסכים. יצוין, כי אין לטיטת ההכרעה השפעה מהותית על תוצאות החברה.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 הוראות דין

2.4.3.1.1 ביום 29 ביוני 2017 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון מס' 2), התשע"ז-2017, המתקנות את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו - 2015 וקובעות, בין היתר, כי המועד שעד אליו יהיה רשאי מבטוח זכאי להצטרף לביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופות חולים ללא בדיקה של מצבו הרפואי, יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2017, וכן כי על מנת לאפשר לחיילים ולמשרתי קבע רצף ביטוחי בתקופת שירותם יתאפשר צירופו מחדש של חבר קופת חולים שבוטל רישומו בקופה החל מחודש יולי 2016 והוא לא נרשם לקופת חולים אחרת, לביטוח הסיעודי הנערך לחברי קופות חולים שבה היה רשום ללא בחינה של מצב רפואי קודם. בנוסף, הורחבה הגדרת פעולת הניידות באופן שאי יכולתו של מבטוח לנוע ללא כיסא גלגלים תחשב כאי יכולתו לנוע באופן עצמאי.

2.4.3.1.2 ביום 29 ביוני 2017 פורסמו ברשומות הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי) (תיקון), התשע"ז-2017 המתקנות את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח בריאות קבוצתי), התשס"ט-2009, בהן נקבע כי מעביד רשאי להתקשר בחוזה לביטוח בריאות קבוצתי גם לגבי בני משפחה של גמלאים שנפטרו שמבטח ממשיך לבטחם, וכי קופת חולים רשאית להתקשר בחוזה לביטוח קבוצתי גם לגבי חבר שבוטל רישומו בקופת חולים והוא לא נרשם לקופת חולים אחרת.

2.4.3.1.3 ביום 28 במרץ 2017 פורסם ברשומות חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 9), התשע"ז-2017, במסגרתו נקבע כי על בית המשפט לפסוק, בגין תביעות מכוח ביטוח סיעודי במקרה בו לא שולמו על ידי המבטח תגמולי הביטוח שאינם שנויים במחלוקת בתום לב במועדים הקבועים בחוק, ריבית מיוחדת מינימלית בשיעור של פי עשרה מהריבית הקבועה בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, למעט אם החליט להפחיתה מטעמים מיוחדים שירשמו. הוראות התיקון יחולו על תביעות שהוגשו לבית המשפט ביום הפרסום ואילך.

2.4.3.2 חוזרים

2.4.3.2.1 ביום 21 במאי 2017 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לגבי ביטוח סיעודי אשר מטרתו לקבוע תנאים לחידוש פוליסות ביטוח סיעודי קבוצתיות, מתוך ראייה ארוכת טווח במטרה להבטיח כיסוי ביטוחי זמין לכל החיים, ובהם, כי תקופת הביטוח תהיה בין 5 ל- 8 שנים, הפרמיה תהיה קבועה או מוגדלת וערכי סילוק יצברו עבור כל מבטוח בהתאם למועד הצטרפותו לראשונה לביטוח או מעת הגיעו לגיל 40, על פי בחירת חברת הביטוח (למעט אם הינו בן 70 ומעלה במועד השיווק לראשונה או החידוש של הפוליסה). בנוסף, במקרה של ביטול פוליסה או עזיבת המבטוח את הקבוצה, תהיה למבטוח זכות לעבור ברצף ביטוחי לפוליסה פרטית לביטוח סיעודי לכל החיים, ולמבטוח שהינו בן 40 לפחות במועד המעבר לפוליסה הפרטית הפרמיה לא תהיה גבוהה יותר מהפרמיה האחרונה בביטוח הקבוצתי (בעניין זה נקבעו הוראות מעבר שיחולו עד לסוף שנת 2027 וכן הוראות נפרדות לבני 70 ומעלה), וכן כי בעת חידוש פוליסה בחברת ביטוח אחרת תעביר חברת הביטוח הקודמת לחברת הביטוח החדשה את הרזרבה שנצברה עבור כל מבטוח בגין הפרמיה המיועדת לכיסוי סיכון עתידי ששולמה מראש.

נכון למועד הדוח, לאור הניסיון בהצגת המודל לגופים עמם קשורה החברה בהסכמים קולקטיביים, לא ברור האם המתווה החדש של ביטוחים קולקטיביים, אשר הוסדר במסגרת החוזר כאמור, ייבחר על ידי הגופים עמם קשורה החברה כחלופה לביטוח הקולקטיבי הקיים, וזאת בשל עליה משמעותית בדמי הביטוח למבטוחים מבוגרים. ככל שלא תיבחר חלופה זו, זכאים המבטוחים במסגרת הקולקטיבים כאמור להתקשר עם החברה בפוליסת

סיעוד פרט, ללא חיתום (בתנאי המשכיות). למיטב ידיעת החברה, בימים אלו נבחנים על ידי שרים וחברי כנסת שונים, חלופות למודל שהוצע בחוזר, ביניהן ההצעה להחלת ביטוח סיעודי ממלכתי.

2.4.3.2.2 ביום 1 בינואר 2017 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד – ביטוח נסיעות לחו"ל, הקובע הוראות לניסוח תכנית ביטוח נסיעות לחו"ל ואופן שיווקה, ובהן הוראות לעניין התאמת סכומי הביטוח ליעד הנסיעה; מבנה תכנית הביטוח (רובד ביטוחי בסיסי והרחבות); תנאי כיסוי מינימליים, וכן חובת חברת הביטוח להביא לידיעת המועמד לביטוח כי הרובד הבסיסי אינו מכסה הוצאות רפואיות בחו"ל שנובעות ממצב רפואי קודם, ולהציע לו לרכוש הרחבה להחמרה של מצב רפואי זה. כמו כן, נקבע כי לא ניתן לכלול בתנאי הפוליסה וחריגיה תנאים שיכולה הייתה החברה לבררם בתהליך המכירה, וכי חובה על החברה להאריך את תקופת הביטוח למבטוח אשר כרת חוזה ביטוח לתקופה קצרה מתקופת הביטוח המקסימאלית. בהתאם לחוזר שפורסם ביום 4 ביולי 2017, החוזר יחול על פוליסות נסיעות לחו"ל שיימכרו או יחודשו החל ביום 3 בספטמבר 2017.

2.4.3.3 טיוטות חוזרים

2.4.3.3.1 ביום 5 בנובמבר 2017 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה תיקון הוראות החוזר המאוחד – השתתפות עצמית בביטוח ניתוחים, במסגרתה מוצע לאפשר לחברת ביטוח להציע למבטוח ביטוח ניתוחים הכולל השתתפות עצמית בסך של 3,000 ש"ח בגין ביצוע ניתוח, הן לגבי פוליסה "מהשקל הראשון" והן לגבי פוליסה "משלימה לשב"י". בנוסף, מבטוח יוכל בכל עת לעבור לביטוח ניתוחים עם השתתפות עצמית ללא בחינה מחודשת של מצבו הרפואי וללא תקופת אכשרה נוספת. ביטוח הניתוחים עם השתתפות עצמית יכלול תנאי לפיו במקרה שעלות הניתוח על פי ההסדר שבין חברת הביטוח לנותן השירות נמוכה מגובה ההשתתפות העצמית, המבטוח יוכל לעבור את הניתוח בתנאים שנקבעו לחברת הביטוח עם נותן השירות שבהסדר.

2.4.3.3.2 ביום 2 באוגוסט 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד – גילוי ודיווח למבטוח בביטוח בריאות, במסגרתה מוצע לתקן את ההוראות הקיימות כיום לגבי מתכונת הגילוי הנאות למבטוחים בביטוחי בריאות ומתכונת הדיווח השנתי, לקבוע הוראות לעניין מבנה דף פרטי הביטוח בביטוח בריאות וכן לקבוע הוראות גילוי נוספות למבטוחים לרבות משלוח מסרונים אודות קבלת בקשה להצטרף לביטוח, העלאת דמי ביטוח ומשלוח דיווחים שנתיים.

2.4.3.3.3 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד – שער 6, חלק 3, פרק 5- ביטוח סיעודי, המציעה לקבוע הוראות ליישוב תביעות בביטוח סיעודי, לרבות החובה ליישב תביעת סיעוד בתום לב, בענייניות, במקצועיות, ושקיפות, בהוגנות ובאופן שישמור על כבוד המבטוח. במסגרת הטיוטה, מוצע לקבוע, בין היתר, הגבלה על דרישות מידע ממבטוח אם חברת ביטוח יכולה להשיג את המידע באמצעות טופס ויתור סודיות; מינוי נציג שירות אישי שיהיה איש קשר מול המבטוח ויעדכן את המבטוח אם התקבלו טפסי התביעה במלואם; וכן לוחות זמנים לטיפול בתביעה ולקבלת המידע הנדרש ליישוב התביעה. כמו כן, הטיוטה מציעה לקבוע הוראות לעניין ביצוע הערכת תפקוד של המבטוח (שתיעשה על ידי מעריך שיבחר באופן רנדומלי מרשימת מעריכים) ותיעודה, או הסתמכות על הערכת תפקוד שבוצעה על ידי גורם אחר, ערעור חברת ביטוח על הערכת תפקוד ומינוי ספק מכריע, התקשרות עם ספקי הערכות תפקוד לרבות לעניין אופן הרכבת רשימת ספקי הערכות התפקוד בחברת ביטוח, מספרם המינימלי ואיסור השפעה על שיקול דעתם, ועוד.

2.4.3.3.4 ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה טיוטת תיקון לחוזר המאוחד – שער 6 חלק 3- ביטוח סיעודי, בה מוצע לקבוע, כי תקופת ההתקשרות בין חברת ביטוח לקופת חולים לעניין עריכת תכנית ביטוח סיעודי לחברי קופות חולים תוכל להיות ארוכה מ-8 שנים או להיעשות בתנאים אחרים מאלו הקבועים בחוזר, אם אישר זאת הממונה, וכן לדחות את מועד כניסתה

לתוקף של ההוראה לפיה במשך תקופת הביטוח, חברת ביטוח תישא בסיכון הביטוחי הגלום בתכנית הביטוח בשיעור שלא יפחת מ-20%, ליום 1 בינואר 2019.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

2.4.4.1 הצעת חוק

ביום 30 בינואר 2017 פורסמה הצעת חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] (מס' 22), התשע"ז-2017, המציעה לקבוע כי מבטחים יוכלו להנפיק תעודת ביטוח באמצעים אלקטרוניים, ניתן יהיה להציג לשוטר העתק מתעודת הביטוח באמצעים אלקטרוניים וכן שמבוטח יהיה רשאי להוציא יותר מתעודת ביטוח אחת עבור אותו כלי רכב. כמו כן, מוצע לבטל את החובה להחזיר למבטח תעודת ביטוח שבוטלה ולהרחיב את המקרים בהם אין איסור להשתמש ברכב מנועי ללא פוליסה תקפה.

2.4.4.2 חוזרים

ביום 30 בנובמבר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה, המסדיר את ההוראות לעניין שרברבים וטיפול בנוזקי מים. במסגרת החוזר נקבע כי מבטח יהיה רשאי לבחור, בעת הצירוף לפוליסה, בין קבלת שירות על-ידי שרברב הסדר לבין קבלת שירות על ידי כל שרברב; הוראות לעניין ניהול רשימת שרברבים וכמות שרברבים בכל מחוז; אחריות חברת הביטוח על איכות התיקון והשירות, הוראות לעניין זמינות מתן השירות על ידי שרברב שבהסדר והוראות שיש לכלול בהסכם התקשרות עם שרברב.

ביום 2 באפריל 2017 פרסם הממונה חוזר המעדכן את החוזר ודוחה את מועד התחילה מיום 1 ביוני 2017 ליום 3 בספטמבר 2017.

2.4.4.3 טיוטת חוזר

ביום 2 באוגוסט 2017 פורסמה טיוטת תיקון הוראות החוזר המאוחד – ענף רכב ורכוש, במסגרתה מוצע לבטל את רשימות שמאי החוץ של חברות הביטוח ולקבוע מנגנון בחירת שמאי רנדומלי מתוך מאגר שמאים, אשר כל שמאי שאינו שמאי של חברת הביטוח יוכל להיכלל בו; לקבוע עקרונות לעניין הסדרת היחסים בין חברות הביטוח לבין המוסכים המוסכמים לרבות הוראה לפיה על חברת ביטוח לפרסם את הסכם ההתקשרות באתר האינטרנט שלה וכן להתקשר עם כל מוסך אשר יסכים לעמוד בתנאיו וכן הוראות לעניין דירוג שביעות רצון המבוטחים מהמוסכים ופרסומם.

2.4.5 תחום השירותים הפיננסיים ופעילות בשוק ההון

2.4.5.1 הוראות דין

2.4.5.1.1 ביום 19 באוקטובר 2017 פורסם ברשומות תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מנהל תיקים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"א-2010 שכולל עדכונים לצו במספר נושאים. בין היתר, תיקונים אלו מאפשרים לבצע את הליך ההתקשרות של מנהל התיקים עם הלקוח באמצעים טכנולוגיים. התיקונים נכנסו לתוקף ביום 19 בנובמבר 2017.

2.4.5.1.2 ביום 3 באוגוסט 2017 פורסם ברשומות חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017. על פי התיקון, תעודות הסל יהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות (נסחרות) ויחולו עליהן הוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות, בשינויים המתחייבים וכן הסדרים ייחודיים שייקבעו בתקנות או בהוראות של רשות ניירות ערך, לגבי קרנות סל. תחילתו של החוק תהיה ביום כניסתו לתוקף של התקנות שיותקנו מכוח החוק.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

2.5.1 תמצית נתונים מהדוחות התוצאתיים המאוחדים של הראל השקעות (באלפי ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2016	2016	2017	2016	2017
מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח				
4,299,943	1,048,320	1,273,211	22	3,085,570
888,326	249,173	294,680	23	639,852
11,489	62,148	(24,544)	-	(111,464)
20,048	9,656	8,824	-	12,033
56,013	15,164	21,273	15	39,560
87,550	86,968	5,553	-	(59,871)
127,493	89,057	45,719	-	(20,324)
מגזר ביטוח כללי				
2,949,193	741,592	798,536	6	2,193,297
1,881,880	474,819	538,358	14	1,382,991
110,691	54,684	15,601	-	50,177
74,208	38,339	47,093	-	35,056
מגזר ביטוח בריאות				
4,163,232	1,084,889	1,127,393	6	3,103,972
3,998,631	1,055,222	1,080,426	6	2,984,144
161,567	36,740	55,729	(23)	125,191
157,864	32,778	74,002	(18)	127,820
מגזר חברות ביטוח בחו"ל				
300,688	81,334	119,565	53	211,028
206,703	57,609	89,491	78	140,536
15,427	5,797	3,135	48	9,106
4,640	2,082	6,098	60	7,033
מגזר שוק ההון ושירותים פיננסיים				
253,436	61,805	50,749	(23)	196,254
256,196	44,531	41,399	(23)	161,741
(2,760)	17,274	9,350	(24)	34,513
(2,654)	17,282	9,428	(24)	34,651
פריטים שלא נכללו במגזרי הפעילות				
150,706	55,752	30,568	67	114,944
197,878	52,625	54,238	6	147,978
118,698	33,321	35,755	3	100,233
113,404	37,038	24,966	16	88,359
440,555	235,623	106,886	-	201,401

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	2016	2017
2016	2016	2017	2016	2017	
396,948	163,328	81,550	-	159,774	494,200
25,793	(243)	82,632	-	45,561	107,194
422,741	163,085	164,182	-	205,335	601,394
396,599	163,596	81,686	-	159,527	494,233
349	(268)	(136)	-	247	(33)
9%	13%	13%	-	6%	15%

תמצית נתונים מהמאזנים המאוחדים של הראל השקעות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	2016	2017
2016	2016	2017		
96,170	10.6	94,051	104,060	סך המאזן
44,058	17.7	42,398	49,883	נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
22,238	6.1	22,121	23,476	השקעות פיננסיות אחרות
1,442	(2.7)	1,491	1,450	נכסים בלתי מוחשיים
4,728	(5.2)	4,822	4,573	נכסי ביטוח משנה
				התחייבויות ביטוחיות (עתודות ביטוח ותביעות תלויות) בביטוח חיים
39,488	18.1	37,997	44,873	בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
11,626	0.9	11,686	11,796	בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
9,528	0.7	9,479	9,548	בביטוח כללי
8,541	10.1	8,322	9,163	בביטוח בריאות (תלוי תשואה ושאינו תלוי תשואה)
389	39.5	370	516	בחברות ביטוח בחו"ל (תלוי תשואה ושאינו תלוי תשואה)
(3)	-	(4)	(4)	התאמות וקיצוצים בין מגזרים
69,569	11.9	67,850	75,892	סה"כ התחייבויות ביטוחיות
5,161	7.5	4,944	5,313	הון עצמי המתייחס למחזיקי ההון של החברה

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	2016	2017
2016	2016	2017		
44,058	17.7	42,398	49,883	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
76,023	18.5	73,230	86,792	עבור עמיתי קופות גמל וקרנות פנסיה*
17,801	(9.9)	19,335	17,420	עבור לקוחות קרנות נאמנות*
8,423	(0.5)	8,499	8,457	עבור תיקי לקוחות *
13,208	7.9	13,239	14,282	תעודות סל
159,513	12.8	156,701	176,834	סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה

* סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה, בקרנות הנאמנות ובניהול התיקים, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2.6 נתונים נוספים אודות תוצאות הפעילות

הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח הסתכמה בתקופת הדוח לסך כולל של כ- 9,713 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 8,590 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 13% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה המורווחת נובע מגידול בהפקדות וכן מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון במגזר חסכון ארוך טווח.

הפרמיה המורווחת מעסקי הביטוח הסתכמה ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך כולל של כ- 3,313 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,955 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 12% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. הגידול בפרמיה המורווחת נובע מגידול בהפקדות וכן מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון במגזר חסכון ארוך טווח.

הרווח הכולל, המורכב מרווח לאחר מס בתקופת הדוח בתוספת השינוי נטו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה ושינויים אחרים בהון העצמי, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 601 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 205 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופת הדוח בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 9 מיליוני ש"ח לאחר מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 149 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 96 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) עדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד, בעקבות פרסום תקנות הביטוח הלאומי (להלן: "ועדת וינוגרד"), לפיהן, בין היתר, שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית יעמוד על 2% במקום 3%. הראל ביטוח עדכנה את אומדניה בגין השפעת האמור ובהתאם לכך הגדילה את ההפרשות בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 112 מיליוני ש"ח לאחר מס. השפעה זו קווצה בחלקה מהתפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד באומדן התביעות התלויות בגין שנים קודמות.

(ג) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 159 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 77 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ד) בתקופת הדוח הכירה החברה בהכנסות כתוצאה משערוך של נדל"ן בשימוש עצמי בסך של כ- 88 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 61 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ה) ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 18 מיליוני ש"ח לאחר מס.

השפעות אלו קווצו בחלקן בשל:

(א) הרעה בתוצאות החיתומיות בענף הביטוח הסיעודי (במגזר בריאות), בשל גידול בתביעות.

(ב) גידול בתביעות בענף רכב חובה ועדכון אומדן התביעות התלויות.

(ג) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר בעקבותיה הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ- 5 מיליוני ש"ח לאחר מס.

(ד) הכנסות מיסים בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, בעקבות הורדת שיעור מס החברות.

הרווח הכולל לאחר מס הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 164 מיליוני ש"ח, בדומה לרווח כולל בסך של כ- 163 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח בתקופה כאמור:

(א) הגידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-100 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ-65 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות ירידת הריבית וזאת לעומת שינוי לא מהותי בהתחייבויות הביטוחיות ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) הרעה בתוצאות החיתומיות בענף הביטוח הסיעודי (במגזר בריאות), בשל גידול בתביעות.

(ג) גידול בתביעות בענף רכב חובה ועדכון אומדן התביעות התלויות.

(ד) השפעות אלו קוּזְזו בשל גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון השלישי. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ- 78 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 52 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 494 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ- 160 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 82 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ- 163 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 716 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 201 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס ברבעון שלישי של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 107 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 236 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו והכנסות מימון לסך של כ- 3,480 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 2,037 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהתשואות בשוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכמו ההכנסות מהשקעות נטו והכנסות מימון לסך של כ- 1,145 מיליוני ש"ח, לעומת הכנסות כאמור בסך של כ- 1,244 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מהתשואות הנומינליות בשוק ההון שהיו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות המימון של החברה, שלא יוחסו למגזרי הפעילות, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 102 מיליוני ש"ח, לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 88 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות המימון נובע בעיקר מהנפקת הון משני מורכב (סדרות יב-יג') בתקופה המקבילה אשתקד והרחבת הון משני מורכב (סדרות ט'-י') באמצעות הראל מימון והנפקות בתקופת הדוח (לפרטים נוספים ראה באור 6 בדוחות הכספיים).

ההון העצמי של החברה ליום 30 בספטמבר 2017, המתייחס לבעלי המניות של החברה, מסתכם לסך של כ- 5,313 מיליוני ש"ח, לעומת הון עצמי של כ- 4,944 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016 ולעומת הון עצמי של כ- 5,161 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. השינוי בהון העצמי נובע מ: (א) רווח כולל המיוחס לבעלי המניות של החברה בסך של כ- 601 מיליוני ש"ח; (ב) חלוקת דיבידנד בסך של כ- 461 מיליוני ש"ח; (ג) סכומים לא מהותיים בגין החזקת מניות החברה בידי חברה בת שמנהלת תעודות סל.

לפרטים אודות דרישות ההון הרגולטורי מחברות הביטוח בקבוצה ומהחברות המנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, בהתאם לתקנות וחוזרי הפיקוח ראה באור 8 בדוחות הכספיים.

2.7 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

הרווח הכולל בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 392 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל של כ- 20 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בתקופת הדוח בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח לפני מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 149 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 159 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 77 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(ג) גידול ברווח הכולל לפני מס מפעילות קרנות הפנסיה וקופות הגמל מסך של כ- 52 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד לסך של כ- 73 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, שנובע בעיקרו מהפרשה חד פעמית בתקופה המקבילה אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב.

הרווח הכולל בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ברבעון השלישי של 2017 הסתכם לסך של כ- 46 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 89 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר בשל הגידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח לפני מס וסך של כ- 65 מיליוני ש"ח לאחר מס בעקבות ירידת הריבית וזאת לעומת שינוי לא מהותי בהתחייבויות הביטוחיות ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים). השפעה זו קווצה בחלקה בשל גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון השלישי. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ- 78 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ- 52 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 342 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד לפני מס בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח הסתכם ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ- 6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 87 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.7.1 ביטוח חיים

הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 3,777 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,086 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 22% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון. הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח היוו כ- 39% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה בתקופת הדוח.

הפרמיות שהורווחו ברבעון השלישי של 2017 הסתכמו לכ- 1,273 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 1,048 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 21% ביחס לרבעון המקביל אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בהפקדות וכן מעלייה בהפקדות החד פעמיות לחסכון.

הרווח הכולל בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 319 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 72 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד כולל לרווח כולל נובע בעיקר מהסיבות הבאות:

(א) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הארוך המשמשת לבחינת נאותות העתודות, אשר בעקבותיה הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בתקופת הדוח בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח לפני מס מול גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 149 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים).

(ב) גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-159 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ-77 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח חיים הסתכם ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ-14 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-66 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מגידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-100 מיליוני ש"ח לפני מס בעקבות ירידת הריבית וזאת לעומת שינוי לא מהותי ברבעון המקביל אשתקד (לפרטים נוספים ראה באור 9 בדוחות הכספיים). השפעה זו קוזה בחלקה בשל גידול במרווח הפיננסי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד וכן עליה בדמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון השני. סך דמי הניהול המשתנים שנגבו ברבעון הנוכחי הסתכמו לסך של כ-78 מיליוני ש"ח ביחס לסך של כ-52 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח חיים הסתכם בתקופת הדוח בכ-270 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס של כ-111 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח חיים הסתכם ברבעון השלישי של 2017 בכ-25 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ-62 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-2,809 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-1,513 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על ההכנסות מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. הגידול נובע בעיקר מתשואות גבוהות יותר בשוק ההון.

הרווחים מהשקעות, המוחזקות כנגד התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים, הסתכמו ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ-1,013 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-994 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווחיות בביטוח חיים נגזרת, בעיקרה, מרווחי ההשקעה, המשפיעים על ההכנסות מדמי הניהול של נכסי ההתחייבויות תלויות התשואה ועל המרווח הפיננסי מהשקעות כספי התחייבויות שאינן תלויות תשואה. דמי הניהול והמרווח הפיננסי מחושבים בערכים ריאליים. הגידול נובע בעיקר מתשואות גבוהות יותר בשוק ההון.

בתקופת הדוח הסתכמו הפדיונות לסך של כ-880 מיליוני ש"ח, והיוו כ-2.6% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים לעומת פדיונות בסך של כ-824 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, שהיוו כ-2.6% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

ברבעון השלישי של 2017 הסתכמו הפדיונות לסך של כ-326 מיליוני ש"ח, והיוו כ-2.9% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ-309 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, שהיוו כ-3% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

עתודות ביטוח החיים ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמו לכ-56.7 מיליארדי ש"ח.

פוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו בשנים 1991 - 2003

7-9.2016 (באחוזים)	7-9.2017 (באחוזים)	1-9.2016 (באחוזים)	1-9.2017 (באחוזים)	
2.02	2.77	3.25	5.95	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
1.61	2.25	2.40	4.70	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
2.43	2.26	3.25	6.16	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.02	1.74	2.40	4.91	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

להלן שיעורי התשואה בפוליסות תלויות תשואה - מסלול כללי:

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004

7-9.2016 (באחוזים)	7-9.2017 (באחוזים)	1-9.2016 (באחוזים)	1-9.2017 (באחוזים)	
1.99	2.69	3.10	5.72	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
1.72	2.43	2.28	4.91	תשואה ריאלית לאחר תשלום דמי ניהול
2.41	2.18	3.10	5.93	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.13	1.92	2.28	5.12	תשואה נומינלית לאחר תשלום דמי ניהול

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נזקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הוא (במיליוני ש"ח):

7-9.2016	7-9.2017	1-9.2016	1-9.2017	
691	760	826	1,948	רווחים לאחר דמי ניהול
126	163	290	403	סך דמי ניהול

2.7.2 קרנות פנסיה

היקף הנכסים המנוהלים על ידי קרנות הפנסיה ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם בכ- 52 מיליארדי ש"ח, לעומת כ- 42.2 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016, גידול של כ- 23% ולעומת היקף נכסים בסך של כ- 44.3 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 17%. הגידול ביחס לשנה קודמת נובע בעיקר מהפקדות שוטפות ומתשואה שהושגה בתקופת הדוח.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה של הקבוצה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 5,281 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 4,592 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 15%.

דמי הגמולים שנגבו על-ידי קרנות הפנסיה של הקבוצה ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכמו בכ- 1,922 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 1,581 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 22%.

הנכסים של קרנות הפנסיה ודמי הגמולים המופקדים בהן אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם בתקופת הדוח בכ- 221 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 206 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 7%. ההכנסות מדמי ניהול בתקופה המקבילה אשתקד כוללות הכנסות בגין מתן שירותי תפעול על-ידי הראל פנסיה וגמל לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בסך של כ- 7.6 מיליוני ש"ח.

לפרטים אודות סיום ההתקשרות למתן שירותי תפעול על-ידי הראל פנסיה וגמל לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ ראה באור 9 לדוחות הכספיים.

ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 76 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 71 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 7%. ההכנסות מדמי ניהול ברבעון המקביל אשתקד כוללות בגין מתן שירותי תפעול על-ידי הראל פנסיה וגמל לבין נתיב קרן פנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח.

ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 176 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 169 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין ניהול קרנות הפנסיה הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 54 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 56 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 47 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 39 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקרו מהגידול בנכסים המנוהלים.

הרווח הכולל לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 22 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקרו מהגידול בנכסים המנוהלים.

הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 46 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס מניהול קרנות פנסיה ומתפעול קרן פנסיה ותיקה, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 21 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בתקופת הדוח נרשמו תשואות חיוביות במרבית אפיקי ההשקעה בשוק ההון. שיעור התשואה הנומינלית שהשיגה קרן הפנסיה החדשה "הראל פנסיה" בתקופת הדוח הינו 6.14% לעומת שיעור תשואה נומינלית של 3.21% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.7.3 קופות גמל

נכון למועד הדוח, תחת החברות המנוהלות של קופות הגמל בקבוצה קיימות 11 קופות גמל (קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית). בחלק מקופות הגמל מספר מסלולי השקעה, לבחירת העמית. סך הכל מפעילה הקבוצה, נכון ליום 30 בספטמבר 2017, במסגרת קופות הגמל כאמור 45 מסלולים.

היקף הנכסים המנוהלים בקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, ליום 30 בספטמבר 2017, הסתכם לסך של כ- 34.8 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 31 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016, גידול של כ- 12%, ולעומת סך של כ- 31.7 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, גידול של כ- 10%.

הנכסים ודמי הגמולים של קופות הגמל אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 164 מיליוני ש"ח למול כ- 143 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 15%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מהפרשה חד פעמית שנרשמה בתקופה מקבילה אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב ומהגידול בנכסים המנוהלים. השפעות אלו קוזזו בחלקן בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 56 מיליוני ש"ח למול סך של כ- 53 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול

בשיעור של כ- 6%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מהגידול בנכסים המנוהלים. השפעה זו קוזה בחלקה בשל שחיקה בשיעור דמי הניהול.

ההוצאות בקופות הגמל הסתכמו לסך של כ- 139 מיליוני ש"ח למול סך של כ- 132 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בקופות הגמל הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 47 מיליוני ש"ח מול סך של כ- 43 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח, מול רווח כולל בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מהפרשה חד פעמית שנרשמה בתקופה מקבילה אשתקד להשבת דמי ניהול לעמיתים במסגרת פרויקט הטיוב ומהגידול בנכסים המנוהלים.

הרווח הכולל לפני מס של החברות המנהלות קופות גמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, בדומה לרווח הכולל לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח, מול רווח לפני מס בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס של פעילות קופות הגמל, הנכלל בדוח הרווח והפסד המאוחד במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, מול רווח לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בקופות הגמל בתקופת הדוח הייתה חיובית והסתכמה לסך של כ- 1,674 מיליוני ש"ח, לעומת צבירה חיובית של כ- 804 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.8 ביטוח בריאות

הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 3,293 מיליוני ש"ח, מול סך של כ- 3,104 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 6%. הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות מהוות בתקופת הדוח כ- 34% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח בריאות הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 1,127 מיליוני ש"ח, מול סך של כ- 1,085 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 4%.

הרווח הכולל במגזר ביטוח בריאות הסתכם בתקופת הדוח לכ- 105 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 128 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהרעה בביטוח הסיעודי בשל גידול בכמות התביעות.

הרווח הכולל במגזר ביטוח בריאות הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 74 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר מגידול בתשואות שוק ההון ברבעון הנוכחי לעומת התשואות שהיו ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכם בכ- 96 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 125 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר ביטוח בריאות ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכם בכ- 56 מיליוני ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות ברוטו בגין חוזי ביטוח במגזר ביטוח בריאות בתקופת הדוח הסתכם לכ- 2,647 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 2,391 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 11%.

ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהתחייבויות הביטוחיות כולל את רווחי ההשקעה שנוקפו לתכנית לביטוח סיעודי קבוצתי שבה מרבית הסיכון הביטוחי מוטל על התכנית עצמה, בסך של כ- 142 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, מול סך של כ- 83 מיליוני ש"ח שנוקפו בתקופה המקבילה אשתקד.

2.9 ביטוח כללי

הרכב הפרמיות ברוטו והרווח בפעילות הביטוח הכללי לתקופת הדוח, לפני מסים, על פי ענפי הביטוח הכלולים בביטוח הכללי, הינו כדלקמן (באלפי ש"ח):

פרמיות ברוטו

שנת 2016	שינוי ב-%	7-9.2016	7-9.2017	שינוי ב-%	1-9.2016	1-9.2017	
491,079	15.4	104,743	120,919	14.7	378,845	434,564	רכב חובה
780,015	3.6	165,343	171,219	(5.3)	587,161	556,198	רכב רכוש
945,618	7.0	230,534	246,668	(0.6)	751,698	746,957	ענפי רכוש ואחרים
849,897	6.1	131,681	139,766	5.4	585,057	616,740	ענפי חבויות אחרים
(17,504)	(52.1)	(4,073)	(1,952)	(57.2)	(14,606)	(6,255)	ביטוח אשראי ומשכנתאות*
3,049,105	7.7	628,228	676,620	2.6	2,288,155	2,348,204	סה"כ

* בניכוי סילוקים

רווח (הפסד) כולל לפני מסים

שנת 2016	שינוי ב-%	7-9.2016	7-9.2017	שינוי ב-%	1-9.2016	1-9.2017	
(23,616)	-	1,834	(7,139)	(36.1)	(27,161)	(17,368)	רכב חובה
13,667	-	1,613	12,697	-	7,918	30,075	רכב רכוש
77,437	26.6	20,965	26,534	46.5	52,757	77,312	ענפי רכוש ואחרים
(48,886)	-	(1,253)	1,497	-	(43,383)	1,568	ענפי חבויות אחרים
55,606	(11.0)	15,180	13,504	(15.6)	44,925	37,906	ביטוח אשראי ומשכנתאות
74,208	22.8	38,339	47,093	-	35,056	129,493	סה"כ

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה *:

1-9.2016	1-9.2017	
(4%)	11%	רכב חובה
(18%)	1%	רכב רכוש
7%	10%	ענפי רכוש ואחרים
4%	2%	ענפי חבויות אחרים

*פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, כמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה.

הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 2,348 מיליוני ש"ח, מול כ- 2,288 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3%.

הפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכמו לסך של כ- 677 מיליוני ש"ח, מול כ- 628 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 8%.

הפרמיות ברוטו במגזר ביטוח כללי בגין עסקת עובדי המדינה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 19 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות ברוטו בסך של כ- 77 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנטרול הפרמיות כאמור, גדלו הפרמיות בתקופת הדוח בשיעור של כ- 5% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר ממספר עסקאות גדולות.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 1,571 מיליוני ש"ח מול כ- 1,509 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 4%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 413 מיליוני ש"ח מול כ- 372 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 11%.

הרווח הכולל בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 129 מיליוני ש"ח מול רווח כולל של כ- 35 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר מהשפעת פרסום המלצות ועדת וינוגרד אשר בעקבותיהן הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 175 מיליוני ש"ח.

השפעה זו קווצה בחלקה בשל:

(א) התפתחות שלילית בענף רכב חובה בתקופת הדוח באומדן התביעות התלויות אל מול התפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.

(ב) ירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות אשר בעקבותיה הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל בביטוח כללי ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 47 מיליוני ש"ח מול רווח כולל של כ- 38 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר מהתשואות הריאליות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד. השפעה זו קווצה בחלקה בשל המשך התפתחות שלילית בענף רכב חובה ברבעון הנוכחי באומדן התביעות התלויות.

הרווח לפני מס בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 121 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח כללי ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכם לסך של כ- 16 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 55 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.1 רכב רכוש

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 556 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 587 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 5%. הקיטון בפרמיות נובע בעיקרו מהקדמת מועד חידוש עסקת עובדי מדינה בחודש דצמבר 2016 והכללת הפרמיות ברוטו בגין שנת 2017 בשנת 2016.

בביטוח רכב רכוש הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 171 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 165 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 535 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 572 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 6%, כמוסבר לעיל.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 בכ- 164 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 161 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח רכב רכוש הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 30 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות.

הרווח הכולל בביטוח רכב רכוש הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 13 מיליוני ש"ח

מול רווח כולל בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע מהמשך השיפור בתוצאות החיתומיות.

הרווח לפני מס בביטוח רכב הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 30 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכב הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מול רווח בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח, ברבעון המקביל אשתקד.

ביום 18 בספטמבר 2016 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר ("החשכ"ל") בכ-7% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2017. לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

ביום 2 באוקטובר 2017 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-32% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2018. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

2.9.2 רכב חובה

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 435 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 379 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 15%. הגידול נובע בעיקר מגידול בפרמיה במספר קולקטיבים. השפעת הגידול כאמור קוזה עקב קיטון בפרמיות בגין עסקת עובדי מדינה, עקב הקדמת מועד החידוש של השנה הנוכחית לחודש דצמבר 2016 והכללת הפרמיה ברוטו בגין שנת 2017 בשנת 2016.

בביטוח רכב חובה הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 121 מיליוני ש"ח מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 105 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 15%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 432 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 377 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמוסבר לעיל.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השלישי של 2017 בכ- 119 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 103 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, כמוסבר לעיל.

ההפסד הכולל בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 17 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד הכולל נובע בעיקר מעדכון הריבית בתקופה המקבילה אשתקד במגזר ביטוח כללי בהתאם להמלצות ועדת וינוגרד בסך של כ- 106 מיליוני ש"ח. השפעה זו קוזה בחלקה בשל התפתחות שלילית בענף רכב חובה בתקופת הדוח באומדן התביעות התלויות אל מול התפתחות חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 7 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מרווח להפסד כולל ברבעון הנוכחי נובע בעיקר בשל התפתחות שלילית בענף רכב חובה ברבעון הנוכחי באומדן התביעות התלויות. השפעה זו קוזה בחלקה מהתשואות הריאליות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם בתקופת הדוח בכ- 19 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס של כ- 21 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח רכב חובה הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 בכ- 19 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב). ה"פול" פועל כתברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב

חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה.

במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של הראל ביטוח בדמי הביטוח נטו לשנת 2017, בשיעור של 9.7% (מול 10.1% שהיה חלקה של הראל ביטוח לשנת 2016).

ביום 18 בספטמבר 2016 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם "החשכ"ל" בכ-7% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2017. לתוצאות המכרז כאמור לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

ביום 2 באוקטובר 2017 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-32% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2018. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

2.9.3 ענפי חבויות ואחרים

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 617 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 585 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 5%.

בביטוח חבויות ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ- 140 מיליוני ש"ח, מול פרמיות ברוטו בסך של כ- 132 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 6%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 416 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 382 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 9%.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 67 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 52 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 29%.

הרווח הכולל בביטוח חבויות ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 2 מיליוני ש"ח אל מול הפסד כולל בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח כולל נובע בעיקר מהשפעת המלצות ועדת וינוגרד בתקופה המקבילה אשתקד אשר בעקבותיהן הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 69 מיליוני ש"ח על מנת לשקף אומדן עדכני של ההחזרים הצפויים שיהיה על הראל ביטוח לשלם בגין תביעות בביטוחי חבויות (לרבות מל"ל). השפעה זו קווצה בחלקה בשל הירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון אשר בהתאם לכך, הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות בתקופת הדוח בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל בביטוח חבויות ואחרים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 1 מיליוני ש"ח מול הפסד כולל בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר מהפסד לרווח כולל נובע בעיקר מהתשואות הריאליות בשוק ההון ברבעון הנוכחי שהיו גבוהות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 0.5 מיליוני ש"ח מול הפסד לפני מס בסך של כ- 37 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד לפני מס בביטוח חבויות אחרים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 12 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.4 ענפי רכוש ואחרים

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו בתקופת הדוח לסך של כ- 747 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 752 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 1%.

בביטוח רכוש ואחרים הסתכמו הפרמיות ברוטו ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 247 מיליוני ש"ח מול פרמיות בסך של כ- 231 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 7%.

הפרמיות בשייר הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 194 מיליוני ש"ח בדומה לפרמיות בשייר בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרמיות בשייר הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 65 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ- 60 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 8%.

הרווח הכולל בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 77 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות, עקב נזקי חורף חריגים בתקופה המקבילה אשתקד וכן מגידול ברווח מפעילות ערבויות חוק מכר בתקופה הנוכחית.

הרווח הכולל בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 27 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 77 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח לפני מס בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח רכוש ואחרים הסתכם ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ- 26 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח לפני מס בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.9.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר בתקופת הדוח לסך של כ- 12 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בשייר בסך של כ- 18 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכמו הפרמיות שהורווחו בשייר ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 4 מיליוני ש"ח מול פרמיות שהורווחו בשייר בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 38 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הכולל נובע בעיקר מהכנסה חד פעמית משחרור תביעה תלויה בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2017 לסך של כ- 14 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 34 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 45 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא הסתכם ברבעון השלישי של 2017 לסך של כ- 11 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.10 חברות ביטוח בחו"ל

החברה הינה בעלת השליטה (בשיעור של 94%) ב-Interasco חברת ביטוח הפועלת ביוון ובעלת השליטה המלאה ב- Turk Nippon חברת ביטוח הפועלת בטורקיה ("חברות ביטוח בחו"ל"). עיסוקן של חברות הביטוח בחו"ל בתחומי הביטוח הכללי והבריאות.

הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכמו בתקופת הדוח לכ- 323 מיליוני ש"ח מול כ- 211 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 53%. הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל מהוות בתקופת הדוח כ- 3% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הפרמיות שהורווחו במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2017 לכ- 120 מיליוני ש"ח מול כ- 81 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ- 48%. הפרמיות שהורווחו

במגזר חברות ביטוח בחו"ל מהוות ברבעון השלישי של שנת 2017 כ- 4% מכלל הפרמיות שהורווחו בקבוצה.

הרווח הכולל במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם בתקופת הדוח לכ- 11 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 7 בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל במגזר חברות ביטוח בחו"ל הסתכם ברבעון השלישי של 2017 לכ- 6 מיליוני ש"ח מול רווח כולל בסך של כ- 2 ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל בתקופת הדוח הסתכם לכ- 13 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס של כ- 9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח לפני מס במגזר חברות ביטוח בחו"ל ברבעון השלישי של 2017 הסתכם לכ- 3 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.11 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 151 מיליוני ש"ח, מול כ- 196 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 23% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות בתקופת הדוח מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מקיטון בנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות והתיקים.

ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים ברבעון השלישי של שנת 2017 הסתכמו לכ- 51 מיליוני ש"ח, מול כ- 62 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 18% ביחס לרבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהכנסות ברבעון הנוכחי מול הרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקרו מהשחיקה בשיעור דמי הניהול, משינוי תמהיל הנכס, מגידול בעלויות בגין אחזקת הנכס המגבה ומתנאי שוק בפעילות תעודות הסל והפיקדון.

דמי הניהול מקרנות הנאמנות ותיקים מנוהלים במהלך תקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 108 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 128 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בדמי הניהול נובע בעיקר מהקיטון בנכסים והמשך שחיקה בשיעור דמי הניהול.

דמי הניהול מקרנות הנאמנות ותיקים מנוהלים במהלך הרבעון השלישי של שנת 2017 הסתכם לכ- 36 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 40 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בדמי הניהול נובע בעיקר מהקיטון בנכסים והמשך שחיקה בשיעור דמי הניהול.

פעילות תעודות הסל והפיקדון ופעילות נלוות הקשורה במוצרים פיננסיים המבוצעת בהראל סל ובהראל מוצרים פיננסיים הניבה הכנסות בסך של כ- 43 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח, לעומת כ- 68 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מקור הקיטון הינו בשל שינוי תמהיל הנכס, בגידול בעלויות בגין אחזקת הנכס המגבה, וכן בשל תנאי שוק.

פעילות תעודות הסל והפיקדון ופעילות נלוות הקשורה במוצרים פיננסיים המבוצעת בהראל סל ובהראל מוצרים פיננסיים הניבה הכנסות בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2017, לעומת כ- 22 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. מקור הקיטון הינו בשל שינוי תמהיל הנכס, בגידול בעלויות בגין אחזקת הנכס המגבה, וכן בשל תנאי שוק.

היקף הנכסים המנוהלים במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים הסתכם, ליום 30 בספטמבר 2017 לכ- 40.2 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 41.1 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016 וסך של כ- 39.4 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

בסכומים האמורים נכללים נכסי קרנות נאמנות בסך של כ- 17.4 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017, לעומת כ- 19.3 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016 וכ- 17.8 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016, וכן נכסי תעודות סל והפיקדון, שהסתכמו ליום 30 בספטמבר 2017 לכ- 14.3 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-

13.2 מיליארדי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2016 וכ- 13.2 מיליארדי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016. הנכסים המנוהלים, למעט הנכסים בחברת תעודות הסל והפיקדון, אינם כלולים במאזנים המאוחדים של החברה.

הרווחיות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים נובעת בעיקרה מפעילות תעודות הסל ותעודות הפקדון וכן מפעילות ניהול קרנות הנאמנות. הרווחיות בגין ניהול תיקי השקעות הינה זניחה.

בתקופת הדוח נרשם במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים רווח לפני מס ורווח כולל בסך של כ- 26 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס ורווח כולל בסך של כ- 35 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח בתקופה המקבילה אשתקד כולל ירידת ערך בגין שווי פעילות קרנות הנאמנות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח לפני מס. בנטרול ירידת הערך כאמור, הסתכם הרווח לפני מס במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים לסך של כ- 60 מיליוני ש"ח לפני מס, קיטון של כ- 57% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע בעיקרו מהירידה בנכסים המנוהלים בפעילות קרנות הנאמנות והתיקים, מהשחיקה בשיעור דמי הניהול, משינוי תמהיל הנכס, מגידול בעלויות בגין אחזקת הנכס המגבה ומתנאי שוק בפעילות תעודות הסל והפיקדון.

ברבעון השלישי של שנת 2017 נרשם במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים רווח לפני מס ורווח כולל בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח מול רווח לפני מס ורווח כולל בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקרו מהירידה בנכסים המנוהלים בפעילות קרנות הנאמנות והתיקים, מהשחיקה בשיעור דמי הניהול, משינוי תמהיל הנכס, מגידול בעלויות בגין אחזקת הנכס המגבה ומתנאי שוק בפעילות תעודות הסל והפיקדון. החל מהרבעון השני, קיימת מגמת גיוסים נטו חיובית, אולם תוצאותיה טרם השתקפו בתוצאות החברה.

2.12 מסים על ההכנסה

סכום המסים על ההכנסה בתקופת הדוח הסתכם להוצאות בסך של כ- 222 מיליוני ש"ח מול הוצאות מיסים על הכנסה בסך של כ- 42 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד נכללו הכנסות מיסים בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח בעקבות הורדת שיעור מס החברות.

סכום המסים על ההכנסה ברבעון השלישי של 2017 הסתכם להוצאות בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח מול הוצאות מיסים על הכנסה בסך של כ- 72 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.13 נזילות ומקורות מימון

2.13.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ- 201 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ- 201 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון ותנודות בשער החליפין הסתכמו בכ- 221 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ- 221 מיליוני ש"ח.

2.13.2 מימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים. לאור דרישות ההון החלות על החברות הבנות של החברה שהינן מבטח, ובהתאם לתקנות ההון, ההון הרגולטורי הנדרש ממבטח יכול להיות מורכב מהון ראשוני, הון ראשוני מורכב, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב.

לעניין הנפקת סדרות אגרות חוב (סדרות ט' - י') של הראל הנפקות בדרך של הרחבת סדרות, אשר תמורתן הוכרה כהון משני מורכב של הראל ביטוח - ראה באור 6(ג)(4)(3) בדוחות הכספיים.

3 חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכונים שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

4 היבטי ממשל תאגידי

4.1 נושאי משרה

- 4.1.1 ביום 2 באוגוסט 2017, הגב' שלומית זק"ש אנגל החלה את כהונתה כמנהלת הכספים של הראל ביטוח במקומה של הגב' חגית ארגוב.
- 4.1.2 ביום 22 ביוני 2017 מר יונתן ברודי החל את כהונתו כאקטואר ממונה ביטוח חיים בהראל ביטוח וזאת בנוסף לכהונתו כאקטואר ממונה בריאות בהראל ביטוח. מר רומן רייזמן, אשר כיהן עד לאותו מועד כאקטואר ממונה ביטוח חיים, הודיע לחברה ביום 10 באוגוסט 2017 על סיום עבודתו בהראל ביטוח, וסיים את עבודתו בהראל ביטוח בסוף חודש אוקטובר 2017.
- 4.1.3 מר רונן אגסי, אשר כיהן, בין היתר כמנכ"ל החברה וראש חטיבת כספים ומשאבים של הראל ביטוח סיים את כהונתו בקבוצה ביום 15 באפריל 2017.
- 4.1.4 מר מישל סיבוני, אשר כיהן כמנכ"ל משותף של החברה עד ליום 31 בדצמבר 2015 ומכהן כמנכ"ל הראל ביטוח, החליף את מר רונן אגסי בתפקיד מנכ"ל החברה החל מיום 15 באפריל 2017.
- 4.1.5 מר אריק פרץ החל את כהונתו כמנהל הכספים של החברה וכמנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל ביטוח במקומו של מר רונן אגסי החל מיום 15 באפריל 2017.
- 4.1.6 מר טל קדם מונה למנכ"ל הראל פיננסיים החל מיום 1 במרץ 2017.

4.2 דירקטוריון

- 4.2.1 ביום 1 באפריל 2017 מר אודי ניסן החל את כהונתו כדירקטור חיצוני בחברה.
- 4.2.2 מר דוד גרנות, אשר היה אמור לסיים כהונה של תשע שנים כדירקטור חיצוני בחברה בתחילת שנת 2018, סיים את כהונתו בחברה ביום 22 במרץ 2017, וזאת בהמשך להודעתו לחברה, כי עקב העובדה שמתקרב המועד האחרון שלאחריו לא יוכל לכהן עוד כדירקטור חיצוני בחברה, הוא מתמנה כדירקטור בתאגידים אחרים.
- 4.2.3 ביום 17 בינואר 2017 מר בן המבורגר החל את כהונתו כסגן יו"ר דירקטוריון בחברה.

5 גילוי בגין יחס כושר פירעון כלכלי

על פי הוראות חוזר יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II שפורסם ביום 1 ביוני 2017 ("חוזר סולבנסי"), ובהתחשב בהוראות המעבר, נכון ליום 31 בדצמבר 2016, להראל ביטוח, לבססח ול- EMI קיימים עודפי הון משמעותיים.

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, על בסיס מאוחד ולפני הוראות המעבר (במונחי 100% SCR) הינו בסך של כ- 1.9 מיליארדי ש"ח. עודף הון זה מביא בחשבון את השינויים שנעשו בהנחיות חוזר סולבנסי במהלך שנת 2016 לעומת הנחיות תרגיל IQIS, שהשפעתם הסתכמה בכ- 1 מיליארד ש"ח.

בהתחשב בהוראות המעבר, מסתכם עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016 לסך של כ- 5.1 מיליארדי ש"ח. עודף הון זה מביא בחשבון הקלות ושינויים בהנחיות, הנוגעים, בין היתר, לשיעור העמידה בהון הנדרש בתקופת הפריסה.

נכון ליום 30 בספטמבר 2017, נדרשת הראל ביטוח לעמוד ב- 60% מסך דרישות ההון על-פי דרישות סולבנסי העדכניות כפי שאושר על-ידי ועדת הכספים. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלאה ה- SCR בדצמבר 2024 ("תקופת הפריסה").

החישוב שערכה הראל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים, יוגש לממונה עד ליום 31 בדצמבר 2017, דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה), שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שבוצעה הראל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים לפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, הטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחירות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. הראל ביטוח בוחנת מערכות המאפשרות בקרה וניתוח אפקטיביים. כמו כן, הוחל בהגדרת תהליכים לצורך הבטחת אפקטיביות הבקרה הפנימית.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים היום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. הראל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

החישוב ליום 31 בדצמבר 2016 משקף להראל ביטוח, יחס כושר פירעון בשיעור של כ- 206% כשהוא מחושב כולל הוראות מעבר ויחס כושר פירעון בשיעור של כ- 123% כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2016 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסי שפורסם ביום 1 ביוני 2017.

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר	
2016	
(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	
10,363,176	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
8,459,479	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
1,903,697	עודף ליום הדוח
123%	יחס כושר פירעון ליום הדוח

31 בדצמבר
2016
(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה	9,814,586
הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה	4,758,167
עודף בתקופת הפריסה	5,056,419

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר
2016
(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח

2,114,870

7,858,477

סף הון (MCR)⁽¹⁾

הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

⁽¹⁾ ה-MCR מחושב בטווח שבין $SCR \cdot 0.25$ ל- $SCR \cdot 0.45$, בשלב זה חושב הסכום המינימלי.

**הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור
הישגי הקבוצה**

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

22 בנובמבר 2017

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2017

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2017 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-15.20% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2017, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-2.77% וכ-2.87% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-116,660 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-9,698 אלפי ש"ח וכ-3,431 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7'א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפת הקבוצה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

22 בנובמבר 2017

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
נכסים			
1,442,467	1,491,099	1,449,886	נכסים בלתי מוחשיים
16,017	15,258	11,363	נכסי מיסים נדחים
2,183,149	2,140,774	2,325,206	הוצאות רכישה נדחות
1,214,715	1,199,372	1,307,505	רכוש קבוע
1,413,346	1,274,240	1,453,191	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,411,903	1,378,345	1,456,491	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,608,786	1,573,352	1,717,484	נדל"ן להשקעה אחר
4,728,124	4,821,800	4,572,809	נכסי ביטוח משנה
26,652	44,485	34,007	נכסי מסים שוטפים
1,299,652	1,325,588	1,152,412	חייבים ויתרות חובה
1,407,083	1,254,394	1,328,845	פרמיה לגבייה
40,181,076	38,927,387	45,824,237	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
6,888,838	7,043,943	6,746,589	השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל
השקעות פיננסיות אחרות			
7,133,596	7,364,928	7,079,579	נכסי חוב סחירים
11,929,996	11,521,286	13,211,174	נכסי חוב שאינם סחירים
805,528	768,706	870,709	מניות
2,368,525	2,466,022	2,314,131	אחרות
22,237,645	22,120,942	23,475,593	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,509,508	6,412,879	7,824,195	מזומנים ושווי מזומנים המשועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל
1,847,772	1,423,617	2,012,519	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,753,680	1,603,333	1,367,768	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
96,170,413	94,050,808	104,060,100	סך כל הנכסים
44,057,841	42,397,701	49,882,544	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
הון והתחייבויות		
הון		
351,425	346,574	344,659
(158,035)	(159,274)	(137,737)
368,742	405,584	474,293
4,599,099	4,351,115	4,632,186
5,161,231	4,943,999	5,313,401
6,090	6,030	6,163
5,167,321	4,950,029	5,319,564
סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה		
זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך כל ההון		
התחייבויות		
26,013,727	25,615,051	26,615,325
43,555,153	42,235,297	49,277,477
794,688	807,190	865,833
252,613	280,272	248,885
19,291	13,345	30,811
2,870,938	2,641,143	2,887,772
13,191,057	13,223,534	14,281,556
4,305,625	4,284,947	4,532,877
91,003,092	89,100,779	98,740,536
96,170,413	94,050,808	104,060,100
סך כל ההתחייבויות		
סך כל ההון וההתחייבויות		

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 22 בנובמבר 2017

תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2016	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
11,708,169	2,954,930	3,312,717	8,590,200	9,713,046	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,456,026	345,247	367,747	1,094,296	1,049,888	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
10,252,143	2,609,683	2,944,970	7,495,904	8,663,158	פרמיות שהורווחו בשייר
2,882,049	1,244,045	1,145,276	2,036,552	3,480,499	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
* 1,075,572	* 294,826	336,304	* 782,820	911,430	הכנסות מדמי ניהול
* 298,888	* 67,566	87,260	* 221,461	249,448	הכנסות מעמלות
-	-	-	-	6,904	הכנסות אחרות
14,508,652	4,216,120	4,513,810	10,536,737	13,311,439	סך כל ההכנסות
11,904,084	3,375,196	3,671,607	8,767,391	10,561,508	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
1,229,856	256,559	158,565	974,251	645,019	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
10,674,228	3,118,637	3,513,042	7,793,140	9,916,489	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
* 2,246,502	* 561,600	602,580	* 1,664,653	1,774,918	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
* 1,095,942	* 283,925	293,107	* 840,295	869,517	הוצאות הנהלה וכלליות
123,140	11,985	10,650	59,732	31,603	הוצאות אחרות
124,456	34,297	28,635	87,598	89,910	הוצאות מימון, נטו
14,264,268	4,010,444	4,448,014	10,445,418	12,682,437	סך כל ההוצאות
196,171	29,947	41,090	110,082	87,016	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
440,555	235,623	106,886	201,401	716,018	רווח לפני מיסים על הכנסה
43,607	72,295	25,336	41,627	221,818	מיסים על הכנסה
396,948	163,328	81,550	159,774	494,200	רווח לתקופה
396,599	163,596	81,686	159,527	494,233	מיוחס ל:
349	(268)	(136)	247	(33)	בעלים של החברה
396,948	163,328	81,550	159,774	494,200	זכויות שאינן מקנות שליטה
1.88	0.78	0.39	0.76	2.34	רווח בסיסי למניה (בש"ח)
1.88	0.78	0.39	0.76	2.33	רווח מדולל למניה (בש"ח)

* לעניין סיווג מחדש ראה באור 2.ג.

תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
396,948	163,328	81,550	159,774	494,200
101,884	28,664	163,288	124,889	265,226
(147,503)	(29,545)	(66,310)	(109,830)	(182,517)
81,241	18,202	6,826	65,513	34,093
(44,705)	(22,982)	23,955	(35,889)	(46,884)
(1,918)	* (6,007)	(34,883)	* (22,279)	(34,753)
9,297	* 5,856	(7,054)	* 9,628	10,973
(1,704)	(5,812)	85,822	32,032	46,138
13,151	593	(1,356)	13,151	87,598
18,129	7,510	(3,257)	979	(773)
(3,783)	(2,534)	1,423	(601)	(25,769)
27,497	5,569	(3,190)	13,529	61,056
25,793	(243)	82,632	45,561	107,194
422,741	163,085	164,182	205,335	601,394
422,353	163,369	164,234	205,007	601,321
388	(284)	(52)	328	73
422,741	163,085	164,182	205,335	601,394

רווח לתקופה
פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה
במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח
ההפסד

שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים
כזמינים למכירה

שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים
כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים
כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
מסים על הכנסה המתייחסים לנכסים פיננסיים
זמינים למכירה

הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל
אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל
הועברו או יועברו לרווח והפסד

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר
ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או
יועבר לרווח והפסד, נטו ממס

פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד

קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע

מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל
אחר שלא יועברו לרווח והפסד

רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח
והפסד, נטו ממס

סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה

סך כל הרווח הכולל לתקופה

מיוחס ל:

בעלים של החברה

זכויות שאינן מקנות שליטה

סך הרווח הכולל לתקופה

* לעניין סיווג מחדש ראה באור ג2.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
351,425	329,623	(79,881)	3,603	(158,035)	(48,908)	164,305	4,599,099	5,161,231	6,090	5,167,321
יתרה ליום 1 בינואר 2017										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	494,233	494,233	(33)	494,200
רווח (הפסד) לתקופה										
-	81,943	(35,911)	-	-	-	61,479	(423)	107,088	106	107,194
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	81,943	(35,911)	-	-	-	61,479	493,810	601,321	73	601,394
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(460,723)	(460,723)	-	(460,723)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	(16,408)	-	-	-	(16,408)	-	(16,408)
רכישת מניות באוצר										
(8,726)	-	-	-	36,706	-	-	-	27,980	-	27,980
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
1,960	-	-	(1,960)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
344,659	411,566	(115,792)	1,643	(137,737)	(48,908)	225,784	4,632,186	5,313,401	6,163	5,319,564
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
349,226	342,731	(132,691)	3,130	(144,292)	(48,908)	226,828	4,756,280	5,352,304	6,215	5,358,519
יתרה ליום 1 ביולי 2017										
-	-	-	-	-	-	-	81,686	81,686	(136)	81,550
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	68,835	16,899	-	-	-	(1,044)	(2,142)	82,548	84	82,632
רווח (הפסד) לתקופה										
-	68,835	16,899	-	-	-	(1,044)	79,544	164,234	(52)	164,182
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	(203,638)	(203,638)	-	(203,638)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	(2,154)	-	-	-	(2,154)	-	(2,154)
דיבידנד שחולק										
(6,054)	-	-	-	8,709	-	-	-	2,655	-	2,655
רכישת מניות באוצר										
1,487	-	-	(1,487)	-	-	-	-	-	-	-
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
344,659	411,566	(115,792)	1,643	(137,737)	(48,908)	225,784	4,632,186	5,313,401	6,163	5,319,564
מיוחס ליום 30 בספטמבר 2017										
מימוש אופציות										

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)										
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	5,702	4,912,460
יתרה ליום 1 בינואר 2016										
-	-	-	-	-	-	-	159,527	159,527	247	159,774
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	58,213	(26,262)	-	-	-	12,518	1,011	45,480	81	45,561
רווח לתקופה										
-	58,213	(26,262)	-	-	-	12,518	160,538	205,007	328	205,335
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(171,086)	(171,086)	-	(171,086)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	84	-	-	-	-	84	-	84
תשלום מבוסס מניות										
-	-	-	-	(4,582)	-	-	-	(4,582)	-	(4,582)
רכישת מניות באוצר										
1,433	-	-	-	6,385	-	-	-	7,818	-	7,818
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
3,309	-	-	(3,309)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
346,574	354,168	(70,734)	9,807	(159,274)	(48,908)	161,251	4,351,115	4,943,999	6,030	4,950,029
יתרה ליום 30 בספטמבר 2016										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)										
346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,246,576	4,843,176	6,314	4,849,490
יתרה ליום 1 ביולי 2016										
-	-	-	-	-	-	-	163,596	163,596	(268)	163,328
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	11,328	(17,127)	-	-	-	444	5,128	(227)	(16)	(243)
רווח (הפסד) לתקופה										
-	11,328	(17,127)	-	-	-	444	168,724	163,369	(284)	163,085
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	-	-	-	-	-	-	(64,185)	(64,185)	-	(64,185)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	(1,366)	-	-	-	(1,366)	-	(1,366)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	-	3,005	-	3,005
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רכישת מניות באוצר										
(228)	-	-	-	3,233	-	-	-	3,005	-	3,005
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
346,574	354,168	(70,734)	9,807	(159,274)	(48,908)	161,251	4,351,115	4,943,999	6,030	4,950,029
יתרה ליום 30 בספטמבר 2016										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)										
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	5,702	4,912,460
יתרה ליום 1 בינואר 2016										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
-	-	-	-	-	-	-	396,599	396,599	349	396,948
רווח לשנה										
-	33,668	(35,409)	-	-	-	15,572	11,923	25,754	39	25,793
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	33,668	(35,409)	-	-	-	15,572	408,522	422,353	388	422,741
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(171,086)	(171,086)	-	(171,086)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	(1,093)	-	-	-	-	(1,093)	-	(1,093)
תשלום מבוסס מניות										
-	-	-	-	(5,465)	-	-	-	(5,465)	-	(5,465)
רכישת מניות באוצר										
1,257	-	-	-	8,507	-	-	-	9,764	-	9,764
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
8,336	-	-	(8,336)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
351,425	329,623	(79,881)	3,603	(158,035)	(48,908)	164,305	4,599,099	5,161,231	6,090	5,167,321
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016										

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2016	2017	2016	2017		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת						
3,401,705	123,703	221,159	2,016,524	369,007	א	לפני מיסים על הכנסה
(14,507)	(36,592)	(19,772)	(29,563)	(168,197)		מס הכנסה ששולם
3,387,198	87,111	201,387	1,986,961	200,810		מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(73,502)	(3,282)	(25,507)	(20,056)	(56,709)		השקעה בחברות מוחזקות
216,552	395	172	231,515	22,600		תמורה מממוש השקעה בחברה מוחזקת
(134,744)	(21,984)	(11,099)	(100,544)	(67,542)		המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(131,713)	(30,526)	(32,822)	(93,063)	(114,888)		השקעה ברכוש קבוע
24,992	4,862	3,988	17,086	14,174		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
1,423	461	184	1,099	1,121		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
(96,992)	(50,074)	(65,084)	36,037	(201,244)		תמורה מממוש רכוש קבוע
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה						
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
207,413	-	-	207,413	247,052		תמורה בגין הנפקת כתבי התחייבות
4,299	1,639	501	3,236	11,572		רכישת מניות באוצר, נטו
(1,614,553)	(138,331)	60,569	(962,640)	128,411		תמורה מהנפקת (תשלום לרכישת) תעודות סל ואופציות כיסוי, נטו
(220,969)	(90,199)	(43,756)	(221,557)	(3,455)		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
(106,981)	-	-	(52,367)	(64,288)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(171,086)	(64,185)	(353,609)	(171,086)	(460,723)		דיבידנד לבעלי החברה
(1,901,877)	(291,076)	(336,295)	(1,197,001)	(141,431)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(20,390)	(19,375)	5,466	(32,560)	(79,300)		השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
1,367,939	(273,414)	(194,526)	793,437	(221,165)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
2,233,513	3,300,364	3,574,813	2,233,513	3,601,452	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
3,601,452	3,026,950	3,380,287	3,026,950	3,380,287	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
396,948	163,328	81,550	159,774	494,200
(196,171)	(29,947)	(41,090)	(110,082)	(87,016)
(1,065,599)	(684,815)	(752,571)	(679,813)	(1,872,768)
58,905	41,023	(14,504)	27,689	39,508
48,692	(12,438)	25,083	28,759	2,980
(35,217)	(10,064)	(1,648)	(23,028)	(11,441)
(223,154)	(131,935)	89,126	(161,473)	(202,681)
990,608	726,017	849,130	428,635	853,555
(7,805)	(1,343)	(16,507)	15,046	(11,088)
(18,930)	(5,976)	(18,072)	4,023	(84,030)
71,255	17,068	21,403	53,158	61,048
220,879	37,200	36,511	133,335	114,502
1,033,162	(170,951)	58,037	593,551	631,198
4,223,818	1,653,372	2,105,624	2,903,962	5,722,324
185,353	61,042	147,102	102,200	149,778
(184,050)	(25,803)	(31,258)	(137,811)	(143,999)
(1,093)	-	-	84	-
43,607	72,295	25,336	41,627	221,818
(35,140)	(7,978)	(17,848)	(24,433)	(33,500)
(2,062,723)	(1,026,519)	(1,320,112)	(1,269,644)	(3,630,350)
(35,606)	(7,893)	(14,494)	(23,124)	(27,273)
1,153	-	2,605	1,152	2,605
(825,081)	(379,232)	(315,821)	(746,942)	(790,769)
(261,590)	59,710	(67,739)	(91,673)	68,757
(154,927)	328,978	232,848	(159,811)	62,721
222,160	(293,085)	(203,500)	67,055	142,249
852,552	25,351	(390,173)	949,181	(1,314,687)
159,419	(274,600)	(252,267)	(75,368)	15,755
280	898	4,408	10,495	(4,389)
3,004,757	(39,625)	139,609	1,856,750	(125,193)
3,401,705	123,703	221,159	2,016,524	369,007

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה (1), (2), (3)

רווח לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

הוצאות (הכנסות) שכר בגין תשלום מבוסס מניות

הוצאות מיסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חווי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל, נטו מזומנים ושווי מזומנים משועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חווי ביטוח וחוזי השקעה.

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 1,080 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 סכום של 964 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 1,375 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 63 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 סכום של 60 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 94 מיליוני ש"ח).

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 222 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 סכום של 150 מיליוני ש"ח ולשנת 2016 סכום של 191 מיליוני ש"ח).

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
966,875	1,541,499	1,891,338	966,875	1,847,772
1,266,638	1,758,865	1,683,475	1,266,638	1,753,680
2,233,513	3,300,364	3,574,813	2,233,513	3,601,452
1,847,772	1,423,617	2,012,519	1,423,617	2,012,519
1,753,680	1,603,333	1,367,768	1,603,333	1,367,768
3,601,452	3,026,950	3,380,287	3,026,950	3,380,287

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי**הישות המדווחת**

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והפעולות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, דוחות אלו נערכו בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 22 בנובמבר 2017.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2016, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות וכן עם בדיקת נאותות העתודות (LAT), ראה גם באור 9.

ג. סיווג מחדש

בביאורים לדוחות כספיים ביניים המאוחדים אלו סווגו מחדש מספרי השוואה לשם עקביות וכדי לשקף את הוראות חוזר הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון מיום 1 בינואר 2017, בדבר "עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות כספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)". כמו כן, סווגו מחדש מספרי השוואה בגין מיון מסעיף הכנסות מדמי ניהול לסעיף הכנסות מעמלות בגין תקופות קודמות בסכומים לא מהותיים וסווגו מחדש מספרי השוואה בגין מיון מסעיף הוצאות הנהלה וכלליות לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות בגין תקופות קודמות בסכומים לא מהותיים. לסיווגים האמורים לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד של הקבוצה.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. תקנים חדשים שטרם אומצו**תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח**

התקן קובע עקרונות להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח (כולל חוזי ביטוח משנה) ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש עשוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש ישות תכיר ותמזוד התחייבות לכיסוי עתידי בגין קבוצות של חוזי ביטוח בהתאם לערך נוכחי מותאם לסיכון של תזרימי המזומנים העתידיים מהחוזים אשר מביא בחשבון את המידע הזמין על תזרימי המזומנים באופן עקבי עם נתונים נצפים בשוק; בתוספת (במקרה של התחייבות) או בניכוי (במקרה של נכס) הסכום המייצג את הרווח שטרם מומש מקבוצת החוזים (מרווח השירות החוזי). הכנסות בגין חוזי ביטוח, לכל תקופת דיווח, נגזרות משינויים בהתחייבות בגין כיסוי עתידי המתייחסים לרכיבים השונים של התמורה אותה דורשת חברת הביטוח בגין החוזה (כגון: עלויות רכישת חוזי ביטוח, התאמת הסיכון, ייחוס מרווח השירות החוזי לתקופה, צפי תביעות והוצאות לתקופה).

יחד עם זאת, ישות תוכל ליישם מודל מדידה פשוט יותר לגבי חוזים מסוימים (לדוגמה: חוזים עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) לפיו הסכום המיוחס לשירותים שטרם סופקו יימדד על ידי הקצאת הפרמיה על פני תקופת הכיסוי (the premium allocation approach).

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021, עם אפשרות ליישום מוקדם. התקן ייושם באופן רטרופקטיבי עם הקלות מסוימות במידה ויישום רטרופקטיבי מלא אינו פרקטי.

החברה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

פרשנות של דיווח כספי בינלאומי IFRIC 23, עמדות מס לא וודאיות

הפרשנות מבהירה כיצד ליישם את דרישות ההכרה והמדידה של IAS 12 כאשר קיימת אי וודאיות לגבי עמדות מס. בהתאם לפרשנות, במסגרת קביעת הכנסה חייבת (הפסד) לצורך מס, בסיסי מס, הפסדים מועברים לצורך מס, זיכויי מס שלא נוצלו ושיעורי המס במקרה של אי וודאיות, על הישות להעריך האם צפוי (probable) שרשות המס תקבל את עמדת המס שננקטה על ידה. ככל שצפוי שרשות המס תקבל את עמדת המס שנקטה הישות, הישות תכיר בהשלכות המס על הדוחות הכספיים בהתאם לאותה עמדת מס. מאידך, כאשר לא צפוי שרשות המס תקבל את עמדת המס שננקטה, על הישות לשקף את אי הוודאות בספרים באמצעות שימוש באחת מהשיטות הבאות: הסכום הסביר ביותר (most likely outcome) או תוחלת הסכום הצפוי (the expected value). בנוסף, הפרשנות מחדדת את הצורך במתן גילויים בדבר שיקול הדעת של הישות והנחות שהונחו לגבי עמדות מס לא וודאיות.

הפרשנות תיושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019, עם אפשרות לאימוץ מוקדם. התקן כולל שתי חלופות עבור יישום הוראות המעבר, כך שניתן לבחור בחלופת מעבר של יישום למפרע או יישום פרוספקטיבי החל מתקופת הדיווח הראשונה שבה הישות יישמה לראשונה את הפרשנות.

החברה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ הפרשנות על הדוחות הכספיים.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסים**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחשכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים. הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידים ולקוחות מוסדיים בשווקי ההון בארץ ובחו"ל.
- הנפקה לציבור של מוצרי מדדים (תעודות סל ופיקדון).

6. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)							
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,777,384	3,293,092	2,327,357	323,296	-	-	(8,083)	9,713,046
102,852	137,828	744,236	73,055	-	-	(8,083)	1,049,888
3,674,532	3,155,264	1,583,121	250,241	-	-	-	8,663,158
2,810,842	290,663	136,106	16,520	43,042	*192,366	(9,040)	3,480,499
787,971	2,301	-	-	107,305	14,016	(163)	911,430
22,137	60,976	132,269	16,772	831	**156,435	(139,972)	249,448
-	-	-	-	-	6,904	-	6,904
7,295,482	3,509,204	1,851,496	283,533	151,178	369,721	(149,175)	13,311,439
5,961,351	2,646,673	1,734,874	220,865	-	-	(2,255)	10,561,508
69,506	85,222	456,613	35,933	-	-	(2,255)	645,019
5,891,845	2,561,451	1,278,261	184,932	-	-	-	9,916,489
643,773	650,773	472,917	72,326	-	***75,101	(139,972)	1,774,918
407,216	202,721	26,861	10,799	121,243	****103,278	(2,601)	869,517
24,658	-	-	2,003	3,570	***1,372	-	31,603
5,716	8,326	(26,746)	-	68	102,318	228	89,910
6,973,208	3,423,271	1,751,293	270,060	124,881	282,069	(142,345)	12,682,437
19,394	10,519	20,754	-	-	36,349	-	87,016
341,668	96,452	120,957	13,473	26,297	124,001	(6,830)	716,018
50,115	8,968	8,536	(2,193)	159	91,158	-	156,743
391,783	105,420	129,493	11,280	26,456	*****215,159	(6,830)	872,761
11,795,986	4,759,341	9,547,649	516,063	-	-	(3,714)	26,615,325
44,873,383	4,404,094	-	-	-	-	-	49,277,477

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

*

**

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-139 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-71 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-22 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,273,211	1,127,393	798,536	119,565	-	-	(5,988)	3,312,717
36,516	46,967	260,178	30,074	-	-	(5,988)	367,747
1,236,695	1,080,426	538,358	89,491	-	-	-	2,944,970
1,012,961	81,201	3,426	4,675	14,888	30,568	(2,443)	1,145,276
294,680	889	-	-	35,589	5,205	(59)	336,304
8,486	21,434	44,830	6,578	272	54,238	(48,578)	87,260
2,552,822	1,183,950	586,614	100,744	50,749	90,011	(51,080)	4,513,810
2,224,275	861,505	505,128	81,363	-	-	(664)	3,671,607
26,035	21,073	98,692	13,429	-	-	(664)	158,565
2,198,240	840,432	406,436	67,934	-	-	-	3,513,042
213,353	224,658	161,843	25,879	-	25,425	(48,578)	602,580
137,394	68,442	9,198	3,199	39,990	35,755	(871)	293,107
8,219	-	-	597	1,293	541	-	10,650
(400)	58	4,385	-	116	24,966	(490)	28,635
2,556,806	1,133,590	581,862	97,609	41,399	86,687	(49,939)	4,448,014
9,537	5,369	10,849	-	-	15,335	-	41,090
5,553	55,729	15,601	3,135	9,350	18,659	(1,141)	106,886
40,166	18,273	31,492	2,963	78	30,174	-	123,146
45,719	74,002	47,093	6,098	9,428	48,833	(1,141)	230,032
11,795,986	4,759,341	9,547,649	516,063	-	-	(3,714)	26,615,325
44,873,383	4,404,094	-	-	-	-	-	49,277,477

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח לפני מסים על ההכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד החון של הגופים המוסדיים בקבוצה.
** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.
*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.
**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-24 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.
***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-6 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,085,570	3,103,972	2,193,297	211,028	-	-	(3,667)	8,590,200
97,337	119,828	810,306	70,492	-	-	(3,667)	1,094,296
2,988,233	2,984,144	1,382,991	140,536	-	-	-	7,495,904
1,515,145	195,970	129,546	10,513	67,867	*114,944	2,567	2,036,552
639,852	2,232	-	-	127,384	¹ 13,534	¹ (182)	782,820
12,770	42,108	134,532	17,436	1,003	^{1**} 147,978	¹ (134,366)	221,461
5,156,000	3,224,454	1,647,069	168,485	196,254	276,456	(131,981)	10,536,737
4,287,712	2,390,569	1,955,992	133,779	-	-	(661)	8,767,391
69,950	82,270	777,454	45,238	-	-	(661)	974,251
4,217,762	2,308,299	1,178,538	88,541	-	-	-	7,793,140
615,135	608,827	440,169	60,152	-	74,736 ^{1***}	¹ (134,366)	1,664,653
380,419	194,581	26,024	10,015	129,205	^{1****} 100,233	¹ (182)	840,295
25,774	-	-	671	31,506	^{***} 1,781	-	59,732
4,336	4,151	(10,364)	-	1,030	88,359	86	87,598
5,243,426	3,115,858	1,634,367	159,379	161,741	265,109	(134,462)	10,445,418
27,555	16,595	37,475	-	-	28,457	-	110,082
(59,871)	125,191	50,177	9,106	34,513	39,804	2,481	201,401
39,547	2,629	(15,121)	(2,073)	138	33,693	-	58,813
(20,324)	127,820	35,056	7,033	34,651	^{*****} 73,497	2,481	260,214
11,686,440	4,083,844	9,479,298	369,520	-	-	(4,051)	25,615,051
37,997,371	4,237,926	-	-	-	-	-	42,235,297

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

1 לעניין סיווג מחדש ראה באור ג2.

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-133 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-64 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-15 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)							
ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,048,320	1,084,889	741,592	81,334	-	-	(1,205)	2,954,930
26,287	29,667	266,773	23,725	-	-	(1,205)	345,247
1,022,033	1,055,222	474,819	57,609	-	-	-	2,609,683
995,366	110,350	55,439	5,947	21,325	*55,752	(134)	1,244,045
249,173	798	-	-	40,144	¹ 4,759	(48)	294,826
5,012	9,942	42,031	5,882	336	^{1**} 52,625	(48,262)	67,566
2,271,584	1,176,312	572,289	69,438	61,805	113,136	(48,444)	4,216,120
1,867,316	893,433	553,061	60,455	-	-	931	3,375,196
23,218	27,949	182,723	21,738	-	-	931	256,559
1,844,098	865,484	370,338	38,717	-	-	-	3,118,637
202,830	204,082	154,671	21,265	-	^{1***} 27,013	(48,261)	561,600
126,609	69,906	9,127	3,325	41,685	^{1****} 33,321	(48)	283,925
8,907	-	-	334	2,288	^{***} 456	-	11,985
2,379	2,571	(8,173)	-	558	37,038	(76)	34,297
2,184,823	1,142,043	525,963	63,641	44,531	97,828	(48,385)	4,010,444
207	2,471	8,358	-	-	18,911	-	29,947
86,968	36,740	54,684	5,797	17,274	34,219	(59)	235,623
2,089	(3,962)	(16,345)	(3,715)	8	24,367	-	2,442
89,057	32,778	38,339	2,082	17,282	^{*****} 58,586	(59)	238,065
11,686,440	4,083,844	9,479,298	369,520	-	-	(4,051)	25,615,051
37,997,371	4,237,926	-	-	-	-	-	42,235,297

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

1 לעניין סיווג מחדש ראה באור ג2.

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-23 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-6 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4,299,943	4,163,232	2,949,193	300,688	-	-	(4,887)	11,708,169
135,014	164,601	1,067,313	93,985	-	-	(4,887)	1,456,026
4,164,929	3,998,631	1,881,880	206,703	-	-	-	10,252,143
2,170,825	273,052	188,953	16,231	86,618	*150,706	(4,336)	2,882,049
888,326	2,701	-	-	165,493	¹ 19,285	¹ (233)	1,075,572
20,987	55,416	177,964	23,103	1,325	^{1**} 197,878	¹ (177,785)	298,888
7,245,067	4,329,800	2,248,797	246,037	253,436	367,869	(182,354)	14,508,652
5,934,285	3,255,839	2,532,215	184,766	-	-	(3,021)	11,904,084
104,059	126,835	949,432	52,551	-	-	(3,021)	1,229,856
5,830,226	3,129,004	1,582,783	132,215	-	-	-	10,674,228
824,943	823,641	594,938	83,311	-	*** 114,180 118,698	¹ (194,511)	2,246,502
502,730	237,664	35,004	13,942	171,413	****	¹ 16,491	1,095,942
35,193	-	-	1,142	83,741	***2,976	88	123,140
4,781	7,745	(2,615)	-	1,042	113,404	99	124,456
7,197,873	4,198,054	2,210,110	230,610	256,196	349,258	(177,833)	14,264,268
40,356	29,821	72,004	-	-	53,990	-	196,171
87,550	161,567	110,691	15,427	(2,760)	72,601	(4,521)	440,555
39,943	(3,703)	(36,483)	(10,787)	106	33,121	-	22,197
127,493	157,864	74,208	4,640	(2,654)	****105,722	(4,521)	462,752
11,626,151	4,473,284	9,528,198	389,482	-	-	(3,388)	26,013,727
39,487,558	4,067,595	-	-	-	-	-	43,555,153

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

1 לעניין סיווג מחדש ראה באור ג2.

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-159 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-71 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-19 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
434,564	556,198	746,957	616,740	(6,255)	2,348,204
2,682	21,084	552,806	200,888	-	777,460
431,882	535,114	194,151	415,852	(6,255)	1,570,744
45,111	(3,269)	8,739	(44,490)	(18,468)	(12,377)
386,771	538,383	185,412	460,342	12,213	1,583,121
47,250	11,367	10,444	56,056	10,989	136,106
35	5,373	106,773	20,088	-	132,269
434,056	555,123	302,629	536,486	23,202	1,851,496
401,879	399,765	293,536	652,961	(13,267)	1,734,874
(1,347)	12,129	233,727	212,104	-	456,613
403,226	387,636	59,809	440,857	(13,267)	1,278,261
62,861	134,313	161,373	114,370	-	472,917
5,854	8,034	6,020	4,034	2,919	26,861
(10,634)	(2,558)	(977)	(12,617)	40	(26,746)
461,307	527,425	226,225	546,644	(10,308)	1,751,293
8,166	1,964	750	9,689	185	20,754
(19,085)	29,662	77,154	(469)	33,695	120,957
1,717	413	158	2,037	4,211	8,536
(17,368)	30,075	77,312	1,568	37,906	129,493
2,431,476	609,183	825,833	5,294,144	387,013	9,547,649
2,200,232	578,273	200,274	2,621,691	387,013	5,987,483

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
120,919	171,219	246,668	139,766	(1,952)	676,620
1,435	6,970	181,941	72,928	-	263,274
119,484	164,249	64,727	66,838	(1,952)	413,346
(13,663)	(17,681)	(217)	(87,202)	(6,249)	(125,012)
133,147	181,930	64,944	154,040	4,297	538,358
173	41	2,658	(381)	935	3,426
35	1,782	35,388	7,625	-	44,830
133,355	183,753	102,990	161,284	5,232	586,614
128,213	129,641	74,907	179,162	(6,795)	505,128
(1,257)	4,472	51,688	43,789	-	98,692
129,470	125,169	23,219	135,373	(6,795)	406,436
22,929	46,617	52,292	40,005	-	161,843
2,205	2,663	2,279	1,068	983	9,198
1,712	412	83	2,184	(6)	4,385
156,316	174,861	77,873	178,630	(5,818)	581,862
4,302	1,034	418	5,055	40	10,849
(18,659)	9,926	25,535	(12,291)	11,090	15,601
11,520	2,771	999	13,788	2,414	31,492
(7,139)	12,697	26,534	1,497	13,504	47,093
2,431,476	609,183	825,833	5,294,144	387,013	9,547,649
2,200,232	578,273	200,274	2,621,691	387,013	5,987,483

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
378,845	587,161	751,698	585,057	(14,606)	2,288,155
2,178	15,208	557,927	203,498	-	778,811
376,667	571,953	193,771	381,559	(14,606)	1,509,344
59,036	89,761	22,492	(11,881)	(33,055)	126,353
317,631	482,192	171,279	393,440	18,449	1,382,991
48,276	10,713	4,520	52,245	13,792	129,546
1,494	9,731	91,828	31,479	-	134,532
367,401	502,636	267,627	477,164	32,241	1,647,069
366,503	394,317	386,924	824,376	(16,128)	1,955,992
22,803	23,079	327,196	404,376	-	777,454
343,700	371,238	59,728	420,000	(16,128)	1,178,538
58,743	118,638	150,891	111,897	-	440,169
5,855	7,889	5,537	3,514	3,229	26,024
(4,341)	(963)	(406)	(4,698)	44	(10,364)
403,957	496,802	215,750	530,713	(12,855)	1,634,367
15,624	3,467	1,463	16,908	13	37,475
(20,932)	9,301	53,340	(36,641)	45,109	50,177
(6,229)	(1,383)	(583)	(6,742)	(184)	(15,121)
(27,161)	7,918	52,757	(43,383)	44,925	35,056
2,368,548	578,604	847,967	5,252,050	432,129	9,479,298
2,064,517	538,857	199,813	2,318,146	432,129	5,553,462

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה**התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2016****התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2016**

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
104,743	165,343	230,534	131,681	(4,073)	628,228
1,519	4,107	170,753	79,714	-	256,093
103,224	161,236	59,781	51,967	(4,073)	372,135
(6,883)	(4,439)	(984)	(81,328)	(9,050)	(102,684)
110,107	165,675	60,765	133,295	4,977	474,819
20,293	4,454	2,010	21,863	6,819	55,439
278	2,295	29,433	10,025	-	42,031
130,678	172,424	92,208	165,183	11,796	572,289
107,783	128,423	119,392	201,992	(4,529)	553,061
2,578	7,046	98,111	74,988	-	182,723
105,205	121,377	21,281	127,004	(4,529)	370,338
21,538	46,640	47,808	38,685	-	154,671
2,214	2,794	2,217	821	1,081	9,127
(3,425)	(758)	(324)	(3,704)	38	(8,173)
125,532	170,053	70,982	162,806	(3,410)	525,963
3,465	747	372	3,707	67	8,358
8,611	3,118	21,598	6,084	15,273	54,684
(6,777)	(1,505)	(633)	(7,337)	(93)	(16,345)
1,834	1,613	20,965	(1,253)	15,180	38,339
2,368,548	578,604	847,967	5,252,050	432,129	9,479,298
2,064,517	538,857	199,813	2,318,146	432,129	5,553,462

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 66% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
פרמיות ברוטו	491,079	780,015	945,618	849,897	3,049,105
פרמיות ביטוח משנה	2,523	18,024	701,532	258,864	980,943
פרמיות בשייר	488,556	761,991	244,086	591,033	2,068,162
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	55,322	108,820	11,792	51,504	186,282
פרמיות שהורווחו בשייר	433,234	653,171	232,294	539,529	1,881,880
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	68,908	15,783	11,695	76,749	188,953
הכנסות מעמלות	1,628	11,271	124,519	40,546	177,964
סך כל ההכנסות	503,770	680,225	368,508	656,824	2,248,797
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו	479,812	521,014	491,081	1,061,251	2,532,215
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	23,696	24,273	413,911	487,552	949,432
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	456,116	496,741	77,170	573,699	1,582,783
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	79,286	162,900	207,765	144,987	594,938
הוצאות הנהלה וכלליות	7,825	10,545	7,635	4,669	35,004
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	(1,088)	(249)	(103)	(1,211)	(2,615)
סך כל ההוצאות (ההכנסות)	542,139	669,937	292,467	722,144	2,210,110
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	29,436	6,742	2,785	32,785	72,004
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	(8,933)	17,030	78,826	(32,535)	110,691
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה	(14,683)	(3,363)	(1,389)	(16,351)	(36,483)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה	(23,616)	13,667	77,437	(48,886)	74,208
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2016	2,361,603	595,199	806,320	5,345,962	9,528,198
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2016	2,075,066	563,497	184,523	2,471,189	5,713,389

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	-	3,085,570	-	-	3,777,384	3,777,384
-	-	-	97,337	-	-	102,852	102,852
-	-	-	2,988,233	-	-	3,674,532	3,674,532
850	840	1,513,103	1,515,145	2,809,152	2,810,842	1,623	1,515,145
163,872	220,704	290,178	639,852	403,395	787,971	206,304	639,852
-	-	148	12,770	22,137	22,137	148	12,770
164,722	221,544	4,804,136	5,156,000	6,909,216	7,295,482	208,075	4,804,136
1,595	7,639	4,279,272	4,287,712	5,952,117	5,961,351	6,918	4,279,272
-	-	-	69,950	69,506	69,506	-	69,950
1,595	7,639	4,209,322	4,217,762	5,882,611	5,891,845	6,918	4,209,322
58,474	96,560	461,346	615,135	488,739	643,773	92,483	461,346
71,168	70,589	252,073	380,419	265,459	407,216	68,146	252,073
7,566	1,151	15,941	25,774	15,941	24,658	1,108	15,941
19	3	4,473	4,336	5,694	5,716	(140)	4,473
138,822	175,942	4,943,155	5,243,426	6,658,444	6,973,208	168,515	4,943,155
-	-	-	27,555	19,394	19,394	-	27,555
25,900	45,602	(111,464)	(59,871)	270,166	341,668	39,560	(111,464)
556	1,088	39,288	39,547	48,471	50,115	(576)	39,288
26,456	46,690	(72,176)	(20,324)	318,637	391,783	38,984	(72,176)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	1,048,320	1,048,320	1,273,211	-	1,273,211	1,273,211
-	-	26,287	26,287	36,516	-	36,516	36,516
-	-	1,022,033	1,022,033	1,236,695	-	1,236,695	1,236,695
33	(92)	994,493	995,366	1,013,020	1,012,961	379	1,012,961
55,520	75,810	125,792	249,173	163,350	294,680	52,619	294,680
-	-	5,013	5,012	8,486	8,486	-	8,486
55,553	75,718	2,147,331	2,271,584	2,421,551	2,552,822	52,998	2,552,822
530	2,526	1,864,527	1,867,316	2,221,219	2,224,275	473	2,224,275
-	-	23,218	23,218	26,035	26,035	-	26,035
530	2,526	1,841,309	1,844,098	2,195,184	2,198,240	473	2,198,240
20,309	28,627	152,798	202,830	164,417	213,353	20,352	213,353
23,488	22,908	83,586	126,609	90,998	137,394	19,435	137,394
2,522	384	5,313	8,907	5,313	8,219	3,083	8,219
(120)	-	2,384	2,379	(280)	(400)	(1)	(400)
46,729	54,445	2,085,390	2,184,823	2,455,632	2,556,806	43,342	2,556,806
-	-	207	207	9,537	9,537	-	9,537
8,824	21,273	62,148	86,968	(24,544)	5,553	9,656	5,553
414	888	3,364	2,089	38,864	40,166	(523)	40,166
9,238	22,161	65,512	89,057	14,320	45,719	9,133	45,719

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות (הוצאות) מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה,

ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין

חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	-	4,299,943	4,299,943
-	-	135,014	135,014
-	-	4,164,929	4,164,929
1,064	2,064	2,167,697	2,170,825
194,004	279,455	414,867	888,326
522	148	20,317	20,987
195,590	281,667	6,767,810	7,245,067
2,028	9,169	5,923,088	5,934,285
-	-	104,059	104,059
2,028	9,169	5,819,029	5,830,226
81,346	125,202	618,395	824,943
79,812	89,821	333,097	502,730
12,327	1,611	21,255	35,193
29	(149)	4,901	4,781
175,542	225,654	6,796,677	7,197,873
-	-	40,356	40,356
20,048	56,013	11,489	87,550
411	(1,601)	41,133	39,943
20,459	54,412	52,622	127,493

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על הכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה			שאינו תלוי תשואה
אלפי ש"ח						
3,783,589	138,882	761,660	2,079,618	-	715,436	87,993
(6,205)						
3,777,384						
2,827,660	-	-	2,827,660	-	-	-
532,841	-	-	155,594	1,390	247,801	128,056
5,526,302	125,905	395,007	2,667,821	55,418	1,893,078	389,073
425,815	-	-	425,445	370	-	-
1,275,509	47,010	261,387	699,080	-	239,134	28,898
(2,298)						
1,273,211						
1,078,824	-	-	1,078,824	-	-	-
188,753	-	-	55,882	(34,406)	107,468	59,809
2,064,046	44,043	134,095	963,875	55,463	687,995	178,575
157,173	-	-	156,939	234	-	-

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיעודות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
אלפי ש"ח						
3,107,209	151,633	690,715	1,481,246	19	690,555	93,041
(21,639)						
3,085,570						
1,405,763	-	-	1,405,763	-	-	-
317,011	-	-	129,450	(70,236)	160,728	97,069
4,010,587	151,359	355,324	1,638,678	111,559	1,275,908	477,759
268,685	-	-	268,301	384	-	-
1,061,467	47,757	239,073	510,514	14	233,277	30,832
(13,147)						
1,048,320						
539,445	-	-	539,445	-	-	-
156,578	-	-	45,131	8,782	80,660	22,005
1,765,524	44,800	147,216	738,604	(1,128)	683,208	152,824
99,003	-	-	98,694	309	-	-

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיעדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
אלפי ש"ח						
4,331,179	202,103	939,063	2,134,637	19	930,471	124,886
(31,236)						
4,299,943						
2,084,828	-	-	2,084,828	-	-	-
551,140	-	-	175,314	(10,153)	239,552	146,427
5,576,824	205,249	417,257	2,418,314	62,484	1,821,374	652,146
346,264	-	-	345,877	387	-	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"א **	ז"ק **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
3,298,245	1,559,486	351,402	947,979	439,378
2,646,673	958,722	215,911	1,090,238	381,802

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"א **	ז"ק **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
1,129,652	524,022	137,143	323,216	145,271
861,505	308,728	75,907	392,959	83,911

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"א **	ז"ק **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
3,111,722	1,496,815	346,402	871,470	397,035
2,390,569	980,962	188,794	938,742	282,071

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"א **	ז"ק **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
1,089,720	504,593	146,643	304,597	133,887
893,433	372,461	59,876	356,336	104,760

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,262,494 אלפי ש"ח ו-443,967 אלפי ש"ח לתקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 1,188,339 אלפי ש"ח ו-439,608 אלפי ש"ח לתקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 648,394 אלפי ש"ח ו-217,198 אלפי ש"ח לתקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה (ופרמיות קבוצתיות בסך של 654,878 אלפי ש"ח ו-211,628 אלפי ש"ח לתקופה של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016, בהתאמה).

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)
פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
אלפי ש"ח				
4,171,547	447,455	2,009,226	1,179,383	535,483
3,255,839	252,720	1,375,960	1,266,775	360,384

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,588,920 אלפי ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 867,761 אלפי ש"ח.
** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 5 - מסים על הכנסה

א. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כמו כן, ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס במוסדות כספיים
2016	25%	17%	35.9%
2017	24%	17%	35%
2018 ואילך	23%	17%	34.2%

ב. פרה-רולינג שאושרו

ביום 19 בינואר 2017 התקבל אישור רשות המיסים, בתוקף למפרע מיום 30 בספטמבר 2016, למיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המעבירה") לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ (לשעבר הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ), תוך חיסולה של החברה המעבירה ללא פירוק ובהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה. במסגרת אישור רשות המיסים נקבעו הוראות בהתאם לסעיף 103 לפקודת מס הכנסה בקשר עם אופן ביצוע המיזוג.

ג. שומות מס במחלוקת

בהמשך למחלוקת של הראל ביטוח עם רשויות המס בנושא מגזר נדל"ן לשנים 2009-2014, בגין הכללת הכנסות מסוימות במסגרת מגזר נדל"ן ואי תשלום מס רווח בגין, ניתן על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב ביום 30 בינואר 2017 פסק דין בערעור שהגישה הראל ביטוח על שומות שנקבעו על-ידי פקיד השומה בצו לשנות המס 2009 ו-2010. במסגרת פסק הדין, נתקבלה טענתה של הראל ביטוח לפיה אין להוסיף לריווח סכומים בגין הכנסות ישירות (לרבות הכנסות שותפויות) שמקורן בהשקעה בנדל"ן בחו"ל, ולא נתקבלה טענתה של הראל ביטוח כי אין להוסיף לרווח הכנסות עקיפות. מסקנות פסק הדין יושמו בהסכם פשרה גם ביחס לשנים 2011-2014 וניתן לו תוקף של פסק דין על ידי ביהמ"ש המחוזי.

פסק הדין של בית המשפט המחוזי מהווה פסק דין חלוט מאחר ולא הוגש עליו ערעור. בהתאם, הכירה החברה בהכנסות מיסים בדוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, בסך של כ-50 מיליוני ש"ח.

ד. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

ביום 2 באוגוסט 2017 נחתם ההסכם ענפי לשנת 2016 בין התאחדות חברות הביטוח לבין רשות המיסים.

במסגרת ההסכם נקבע כי הגדלת העודפים או הקטנתם, בשל יישום הוראות הנוהג המיטבי, תוכר לצרכי מס, בשנת היישום בספרים, כהכנסה או כהוצאה. פרט לכך ההסכם הענפי לשנת 2016 הינו ללא שינוי ביחס להסכמים משנים קודמות.

לאמור, לא הייתה ולא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הקבוצה.

הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,411,903	1,378,345	1,456,491
15,441,195	16,331,694	17,315,923
9,597,966	8,080,371	11,585,619
7,433,050	6,700,650	7,934,064
7,708,865	7,814,672	8,988,631
40,181,076	38,927,387	45,824,237
1,847,772	1,423,617	2,012,519
617,090	668,352	589,297
44,057,841	42,397,701	49,882,544
10,570	9,982	108,919
145,562	121,270	123,906
156,132	131,252	232,825
700,749	633,745	692,826
739,088	674,785	747,738

נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

אחר

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות פיננסיות***

התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה

(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים בסך של 3,983,228 אלפי ש"ח, 3,605,203 אלפי ש"ח ו- 3,686,521 אלפי ש"ח לימים 30 בספטמבר 2017 ו-2016 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
14,262,626	3,053,297	-	17,315,923
-	9,988,692	904,101	10,892,793
5,900,896	8,690	2,024,478	7,934,064
5,636,642	240,905	3,111,084	8,988,631
25,800,164	13,291,584	6,039,663	45,131,411

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,640,991	3,690,703	-	16,331,694
-	7,109,356	337,270	7,446,626
5,203,189	24,084	1,473,377	6,700,650
4,733,939	184,016	2,896,717	7,814,672
22,578,119	11,008,159	4,707,364	38,293,642

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12,028,082	3,413,113	-	15,441,195
-	8,090,436	806,781	8,897,217
5,452,966	24,016	1,956,068	7,433,050
4,499,183	162,841	3,046,841	7,708,865
21,980,231	11,690,406	5,809,690	39,480,327

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
806,781	1,956,068	3,046,841	5,809,690
24,400	36,482	93,585	154,467
(33,059)	(27,678)	(113,949)	(174,686)
261,272	166,513	370,687	798,472
(12,323)	(106,907)	(276,719)	(395,949)
(151,916)	-	(9,361)	(161,277)
11,338	-	-	11,338
(2,392)	-	-	(2,392)
904,101	2,024,478	3,111,084	6,039,663
19,133	34,073	93,900	147,106

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3*

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
866,416	1,952,241	3,036,325	5,854,982
22,357	89,458	68,810	180,625
(22,348)	(10,487)	(27,650)	(60,485)
63,866	93,944	137,486	295,296
(2,852)	(100,678)	(101,943)	(205,473)
(21,034)	-	(1,944)	(22,978)
(2,304)	-	-	(2,304)
904,101	2,024,478	3,111,084	6,039,663
19,818	88,025	71,246	179,089

יתרה ליום 1 ביולי 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

מדית שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
33,155	137,000	104,380	274,535
(18,406)	(47,448)	(94,400)	(160,254)
85,988	50,185	538,850	675,023
(42,257)	(255,414) ***	(218,605)	(516,276)
(73,848)	***-	(31,993)	(105,841)
46,475	-	-	46,475
(58,503)	-	-	(58,503)
337,270	1,473,377	2,896,717	4,707,364
25,927	56,548	105,717	188,192

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה **3

העברות מתוך רמה **3

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים

המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2016

מדית שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
298,204	1,504,589	2,832,256	4,635,049
25,962	(3,776)	49,366	71,552
(7,440)	(22,244)	(28,655)	(58,339)
12,473	8,003	134,789	155,265
-	(13,195) ***	(83,865)	(97,060)
(606)	***-	(7,174)	(7,780)
8,677	-	-	8,677
337,270	1,473,377	2,896,717	4,707,364
21,900	(3,776)	49,363	67,487

יתרה ליום 1 ביולי 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה **3

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים

פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2016

** בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

*** מוין מחדש.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
364,666	1,589,054	2,598,485	4,552,205
54,122	220,334	180,647	455,103
(22,606)	(72,354)	(157,564)	(252,524)
621,477	493,431	766,036	1,880,944
(42,505)	(274,397) ***	(305,684)	(622,586)
(145,372)	***~	(35,079)	(180,451)
46,475	-	-	46,475
(69,476)	-	-	(69,476)
806,781	1,956,068	3,046,841	5,809,690
43,843	139,882	182,014	365,739

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016

** בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

*** מוין מחדש.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - שווי הוגן לעומת הערך בספרים

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר		
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן			הערך בספרים		
2016	2016	2017	2016	2016	2017
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
6,238,108	6,418,062	6,528,866	4,783,994	4,842,902	4,917,270
6,800,005	6,443,538	8,107,638	6,191,104	5,780,039	7,329,922
1,021,699	964,484	1,036,046	954,886	898,033	963,982
12	312	-	12	312	-
14,059,824	13,826,396	15,672,550	11,929,996	11,521,286	13,211,174
283,114	301,680	181,646	272,133	290,044	173,150
283,114	301,680	181,646	272,133	290,044	173,150
14,342,938	14,128,076	15,854,196	12,202,129	11,811,330	13,384,324
			13,956	16,474	12,377

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם סחירים
שאינם ניתנים להמרה,
למעט פיקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
נכסי חוב שאינם סחירים
ניתנים להמרה
סך כל נכסי חוב שאינם
סחירים

השקעות המוחזקות
לפדיון:

נכסי חוב סחירים שאינם
ניתנים להמרה
סך הכל השקעות
מוחזקות לפדיון

סך הכל

ירידות ערך שנוקפו
לרווח והפסד (במצטבר)

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,592,211	1,314,218	-	6,906,429
787,013	-	83,696	870,709
858,557	99,080	1,356,494	2,314,131
7,237,781	1,413,298	1,440,190	10,091,269

נכסי חוב סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,440,552	1,634,332	-	7,074,884
-	-	312	312
696,943	-	71,763	768,706
1,036,083	112,584	1,317,355	2,466,022
7,173,578	1,746,916	1,389,430	10,309,924

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,437,142	1,424,321	-	6,861,463
-	-	12	12
758,167	-	47,361	805,528
877,067	101,708	1,389,750	2,368,525
7,072,376	1,526,029	1,437,123	10,035,528

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
12	47,361	1,389,750	1,437,123
-	3,007	16,240	19,247
-	(1,764)	(22,158)	(23,922)
-	(3,423)	(40,131)	(43,554)
-	23,420	125,031	148,451
-	-	(106,880)	(106,880)
-	-	(5,358)	(5,358)
-	15,095	-	15,095
(12)	-	-	(12)
-	83,696	1,356,494	1,440,190
-	3,007	16,495	19,502

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים

פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	82,279	1,342,704	1,424,983
-	1,098	10,503	11,601
-	1,738	14,876	16,614
-	(1,419)	(12,758)	(14,177)
-	-	47,199	47,199
-	-	(44,914)	(44,914)
-	-	(1,116)	(1,116)
-	83,696	1,356,494	1,440,190
-	1,098	10,827	11,925

יתרה ליום 1 ביולי 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים

פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

* בגין ניירות ערך שמכשירים השתנה מנכסי חוב לא סחירים לחייבים בגין פיגורי השקעות.

** בגין שינוי סיווג מהשקעה במוחזקות למניות לא סחירות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
311	77,006	1,228,938	1,306,255
1	917	20,942	21,860
-	(2,351)	13,606	11,255
-	(2,445)	(36,393)	(38,838)
-	-	186,260	186,260
-	(1,364)	(81,879)	(83,243)
-	-	(14,119)	(14,119)
312	71,763	1,317,355	1,389,430
1	917	20,898	21,816

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים

פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
312	78,227	1,307,797	1,386,336
-	826	6,796	7,622
-	(3,955)	10,057	6,102
-	(2,363)	(12,792)	(15,155)
-	-	39,021	39,021
-	(972)	(30,403)	(31,375)
-	-	(3,121)	(3,121)
312	71,763	1,317,355	1,389,430
-	826	6,796	7,622

יתרה ליום 1 ביולי 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין

נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2016

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
311	77,006	1,228,938	1,306,255
(299)	11,661	53,433	64,795
-	(14,654)	49,320	34,666
-	(2,445)	(64,885)	(67,330)
-	-	258,067	258,067
-	(24,207)	(119,893)	(144,100)
-	-	(15,230)	(15,230)
12	47,361	1,389,750	1,437,123
(299)	(2,448)	45,175	42,428

יתרה ליום 1 בינואר 2016

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו

בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2016

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. שווי הוגן לעומת הערך בספרים - התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
	שווי הוגן			הערך בספרים	
2016	2016	2017	2016	2016	2017
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
408,403	439,232	413,503	397,620	422,026	388,023
91,728	90,589	62,043	90,394	90,653	60,412
10,765	10,697	10,970	10,765	10,697	10,970
2,994,599	3,089,185	3,388,934	2,780,623	2,818,616	3,006,010
3,505,495	3,629,703	3,875,450	3,279,402	3,341,992	3,465,415

הלוואות מתאגידים בנקאיים
(1)הלוואות מתאגידים שאינם
בנקאיים (1)

הלוואות מבעלי עניין

כתבי התחייבויות נדחים
סך הכל התחייבויות פיננסיות
המוצגות בעלות מופחתת

(1) מרבית ההלוואות הינן לתקופות קצרות או בריבית משתנה ועל כן שוויין ההוגן קרוב לשוויין בספרים.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר		
	2016	2017	
2.81%	2.62%	2.30%	באחוזים
2.36%	2.17%	1.54%	הלוואות
			כתבי התחייבויות נדחים

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 6א(2).

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	57,781	57,781
14,036	848,139	862,175
147,506	-	147,506
161,542	905,920	1,067,462

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	27,440	27,440
12,872	804,133	817,005
98,510	-	98,510
111,382	831,573	942,955

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	27,993	27,993
70,239	789,738	859,977
138,253	-	138,253
208,492	817,731	1,026,223

הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)

נגזרים (2)

מכירה בחסר (3)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) להראל מוצרים פיננסיים פעילות ארביטראז' המבוצעת במסגרת נכסי תעודות הסל. פעילות זו כוללת רכישת חוזים חלף מכירה של נכסי בסיס וכן רכישה של נכסי בסיס ומכירת חוזים על אותם נכסים. מימון רכישת נכסי הבסיס נעשה באמצעות אשראי בנקאי. מדיניות הראל מוצרים פיננסיים בפעילות הארביטראז' האמורה הינה קיום גידור מלא לעסקאות באופן שאינו יוצר חשיפות לנכסי הבסיס.

(2) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הנ"ל, סך של כ- 605 מיליוני ש"ח, כ- 618 מיליוני ש"ח וכ- 644 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2017 ו-2016 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ- 707 מיליוני ש"ח כבטוחות לכיסוי ההתחייבויות הנובעות מפעילות זו.

(3) במהלך שנת 2016, התקשרה חברה בת של החברה עם תאגיד בנקאי בהסכם לביצוע מספר עסקאות מכירה בחסר של אג"ח ממשלת ישראל כגד פיקדונות בנקאיים, לפיו תפקיד החברה הבת סך של כ- 100 מיליוני ש"ח בידי הבנק עד למועד הפדיון של האיגרת. במהלך תקופת הדוח הפקידה החברה הבת סך של כ-50 מיליוני ש"ח נוספים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)****4. פרטים נוספים****1. אמות מידה פיננסיות**

לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואות מהותיות מתאגידים בנקאיים ומתאגידים שאינם בנקאיים שנטלה החברה, ראה באור 25 לדוחות השנתיים. ליום 30 בספטמבר 2017 החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

2. דירוג מעלות

ביום 15 בינואר 2017 מעלות קבעה דירוג 'ilAA' להנפקת הון משני מורכב באמצעות שתי סדרות קיימות של אגרות חוב בסך כולל של עד 300 מיליוני ש"ח. אגרות החוב (סדרות ט'-י') הונפקו על ידי הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ.

3. הרחבת הון משני מורכב (סדרות ט'-י') באמצעות הראל מימון והנפקות

ביום 18 בינואר 2017 פרסמה הראל הנפקות דוח הצעת המדף על-פי תשקיף מדף מיום 12 בפברואר 2014, כפי שתוקן ביום 22 בדצמבר 2014. על פי דוח הצעת המדף, הראל הנפקות הציעה לציבור עד 150,000 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ט'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), בדרך של הרחבת סדרה, ועד 150,000 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה י'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, הנסחרות בבורסה בדרך של הרחבת סדרה.

בסך הכל, הונפקו 125,050 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ט') ו-125,050 אלפי ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה י'). איגרות החוב הנוספות הונפקו במחיר של 1001.2 ש"ח לכל 1000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרות ט'-י') ובתמורה כוללת (ברוטו) של כ-250.4 מיליוני ש"ח;

שיעור הריבית האפקטיבית, לאחר הוצאות הנפקה, של כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה ט' הנו 2.572% ושל כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה י' הנו 2.557%.

איגרות חוב (סדרה ט'), יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2028, ואיגרות חוב (סדרה י'), יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 31 בדצמבר 2029, אלא אם כן עשתה החברה, קודם לכן, שימוש בזכותה לפדות את אגרות החוב (סדרות ט'-י') בפדיון מוקדם. הריבית בגין אגרות החוב (סדרות ט' ו-י') תשולם בחודשים יוני ודצמבר בכל שנה.

לצורך ההנפקה כאמור, ביום 15 בינואר 2017, פורסם על ידי מעלות אשרור דירוג ilAA לאג"ח (סדרות ט'-י').

4. בחודש פברואר 2017 פורסם תשקיף המדף של הראל הנפקות. מכח תשקיף מדף זה הראל הנפקות תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין - אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה (לרבות בדרך של הרחבת סדרות קיימות של אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה כפי שתהיינה מעת לעת) וכתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב של החברה. תשקיף מדף זה החליף תשקיף מדף קודם של החברה מיום 14 בפברואר 2014 ואשר תוקן ביום 22 בדצמבר 2014 ושתוקפו הוארך ביום 31 בדצמבר 2015 עד ליום 11 בפברואר 2017.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3**שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים**

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בהקשר זה ניתנה לאחרונה על-ידי רשות שוק ההון הכרעה בנושא צירוף מבוטחים לקוי לביטוח תאונות אישיות במסגרתה נדרשת הראל ביטוח לפנות למבוטחים בביטוח תאונות אישיות, אשר צורפו לביטוח במהלך תקופה מסוימת על-ידי מספר מצומצם של סוכנויות ביטוח על מנת לוודא כי הם מודעים לקיומו של הביטוח וככל שאינם מודעים לו לאפשר להם לבטל את פוליסת הביטוח תוך השבת דמי הביטוח, אשר שולמו על-ידיהם. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חביות כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי הפנסיה, אקטואריה בביטוח כללי, ביטוח חיים וסיעוד, ביטוח בריאות, איתור עמיתים ומוטבים, שירות לקוחות, ביטוח סיעודי, ביטוח חיים, מערכות מידע ותביעות.

בחודש יוני 2017 הטיל הממונה על שוק ההון עיצום כספי על הראל ביטוח בסך כולל של 3.375 מיליון ש"ח. זאת, בעקבות בדיקת רשות שוק ההון בנושא צירוף לביטוח שנערכה במחצית השניה של שנת 2016. העיצום הוטל בגין 18 מקרי הפרה נקודתית של הוראות חוזר ביטוח 2015-1-12 "צירוף לביטוח". העיצום הכספי בסכום כאמור הוטל, לאחר שעשה הממונה שימוש בסמכות המוקנית לו על פי דין, והפחית את סכום העיצום בשיעור של 25%, וזאת, בין היתר, לאחר שקבע, כי לא מצא כי בשלוש השנים הקודמות להפרה הראל ביטוח ביצעה את אותה הפרה וכן כי הראל ביטוח נקטה פעולות למניעת ההפרה והקטנת הנזק.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסינונית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. לעניין מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה, ראה באור 28(2).

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או חברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להדחות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 50, 51, 55, 57, 58, 59, 60 ו- 61 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריך הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ- 2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ- 307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דינוי בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בחודש ינואר 2017 ניתנה על ידי בית המשפט העליון החלטה הקובעת כי הבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית, תישמע בפני הרכב וכי על המשיבים לבקשת רשות הערעור להשיב לבקשה זו. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגיש החברה וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור.

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. התובעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת הפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על ההחלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ- 225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהראל ביטוח הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד הראל ביטוח אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תתרום 60% מסכום ההחזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדוק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו- 80% מסכום ההחזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדוק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדוק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

4. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרדיט "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה ברשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ("הממונה") הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנתבע מול המבוטח, בהתאם לחלקה בשוק בכ- 386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה המוצע, ישיבו הנתבעות לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות תפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. בנוסף, ככל שיאושר הסכם הפשרה, תידרש הראל ביטוח לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בעקבות הגשת חוות דעתו של הבדוק, הבהיר בית המשפט לצדדים, ביום 18 באוקטובר 2015, במסגרת החלטה, אשר ניתנה במהלך דיון שהתנהל בפניו, את עמדתו הראשונית ביחס להסדר הפשרה, לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את הסדר הפשרה בתנאים הנוכחיים והציע לצדדים לשפר את תנאי הסדר הפשרה באופן משמעותי. בחודש פברואר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה הוא מצטרף לעיקריה ולמסקנותיה של חוות דעת הבדוק ביחס להסדר הפשרה ומותיר לשיקול דעתו של בית המשפט את הקביעה מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. יחד עם זאת, מציין היועץ המשפטי לממשלה, כי קיים לשיטתו קושי עם הקביעה בהסכם הפשרה, לפיה הנתבעות ימשיכו לגבות את גורם הפוליסה בעתיד באופן שימנע מחברי הקבוצה מלתבוע בעניין זה בעתיד, נוכח העובדה שהמדובר, לשיטתו, בויתור על עילות תביעה עתידיות, אך בנסיבות העניין בבקשת האישור דנן, הוא מבקש להשאיר את שאלת המשך הגבייה של גורם הפוליסה בעתיד לשיקול דעתו של בית המשפט. בנוסף, הביע היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם הפוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה, וכן התייחס למספר נושאים נוספים בהסדר הפשרה ובהם, הודעה למבוטחים הזכאים לקבלת הפיצוי בגין העבר, אופן ביצוע תשלום הפיצוי ביחס לעבר לרבות תרומת הסכומים שלא יאוותרו הזכאים לקבלתם ושכר הטרחה והגמול המוצע למבקשים ובאי כוחם. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך).

הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפרשה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יוני 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשת הנתבעות והורה על התליית ההליך בביהמ"ש המחוזי.

5. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 9 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם עקב עיקולים המוטלים לבקשת צד שלישי על תגמולי הביטוח, מעוכב תשלום תגמולי הביטוח למבוטחים, חברות הביטוח משלמות למבוטחים, כביכול, את תגמולי הביטוח, בערכים נומינליים ללא שיערוך כלשהו, או במקרים מסוימים בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, ללא הרווחים אשר צמחו להן, כביכול, כתוצאה מעיכוב זה. הנזק המוערך הכולל לכלל חברי הקבוצה מכלל הנתבעות מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 350 מיליוני ש"ח. הנזק המוערך הכולל נגד הראל ביטוח מסתכם, להערכת התובעים, בסכום של כ- 72 מיליוני ש"ח. ביום 8.2.12 הודיעו התובעים כי הם זונחים את הטענה לפיה העיקולים הוטלו שלא כדין. ביום 12 בדצמבר 2012 אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. הצדדים מנהלים מגעים לפרשה. בחודש אוקטובר 2016 הוגש לאישור בית המשפט הסכם פשרה בתובענה. במסגרת הסכם הפשרה, הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם, בגין העבר, פיצוי כספי בסכום כולל של כ- 2.6 מיליוני ש"ח לחברי קבוצה. סכום זה ישולם לחברי הקבוצה הרלוונטיים, אשר יפנו להראל ביטוח בעקבות פרסומים שתבצע לציבור המבוטחים בהתאם להוראות הסכם הפשרה. יתרתו של סכום הפיצוי הכולל, אשר לא תשולם לחברי הקבוצה, תיתרם בהתאם להוראות הסכם הפשרה. בנוסף, הוסדרו במסגרת הסכם הפשרה מגננונים עתידיים לשיערוך תגמולי ביטוח שהעברתם תעוכב עקב עיקולים. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפרשה במתכונתו הנוכחית ויש לערוך בו תיקונים שונים. בחודש ספטמבר 2017 מינה בית המשפט בודק אשר יבחן את האפשרות לבצע השבה פרטנית.

6. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהראל ביטוח מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעת בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016.

7. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנתען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

8. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ- 168 מיליוני ש"ח לכ- 807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.
9. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה.
10. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה.
11. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ- 19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).
12. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ- 381 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

13. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושהה הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון.

14. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ- 48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החיסכון לשיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי הניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים; וחובת מתן ההודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה.

15. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וסטנדרד ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראל וקאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות ("הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ- 270 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור.

16. בחודש מאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח בגין רכיב המע"מ החל על עלות התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל. זאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין ותוך עשיית עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג נגד הראל ביטוח מסתכם להערכת התובעים לסכום כולל של כ- 136 מיליוני ש"ח ולסך כולל של כ- 489.5 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות בפסק דינו מיום 20 בפברואר 2017 הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד על מחיקת התובענה נגד הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. בחודש מרס 2017 הוגש על-ידי התובעים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון.

17. בחודש יוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וחברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, פרמיות ביטוח הכוללות "תוספת סיכון" הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים, גם בתקופות בהן המבוטחים אינם עובדים. זאת, כביכול, בין היתר, בניגוד להוראות הדין, תוך עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, אי גילוי נאות והטעיה. התובע אינו מעריך את הנזק הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

18. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי הממונה, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת הממונה בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעת, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של כ- 59,000 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ- 75.6 מיליוני ש"ח.

19. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגבי מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים.

20. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ- 300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ- 2 מיליארד ש"ח.

21. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של הראל ביטוח בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסך של כ- 13.1 מיליוני ש"ח.

22. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד מדנס סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "מדנס") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות התקשרו בהסכם בלעדיות לטווח ארוך בקשר לפוליסות ביטוח אחריות מקצועית רפואית לפיו התחייבה הראל ביטוח לבטח אך ורק מבוטחים שיפנו על ידי מדנס ולהפנות למדנס כל סוכן ביטוח אחר, שיפנה אליה, לשם עריכת הביטוח דרכה, ומדנס התחייבה לערוך ביטוח אחריות מקצועית רפואית עבור לקוחותיה, אך ורק אצל הראל ביטוח. בכך, התקשרו הנתבעות, לטענת התובעים בהסדר כובל, הפרו חובה חקוקה, ניצלו את מעמדן המונופוליסטי לרעה באופן העלול להפחית או לפגוע בתחרות, הפרו את חוק ההגבלים העסקיים, עשו עושר ולא במשפט, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון, הגילו והזהירות המוטלות על סוכן ביטוח. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסכום של למעלה מ- 300 מיליוני ש"ח. בחודש דצמבר 2016 מונה על-ידי בית המשפט בודק מטעם בית המשפט על מנת לבחון האם הרווחיות התפעולית של הנתבעות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית לעוסקים במקצועות הרפואה והפרה-רפואה בשנים הרלבנטיות (2009-2015) היא רווחיות חריגה. בחודש יולי 2017 הוגשה חוות דעת הבדוק לבית המשפט ולפיה, להערכת הבדוק שיעור הרווחיות המשותפת של הראל ומדנס בשנים 2009 – 2015 אינו יכול להיחשב כחריג כלפי מעלה לא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח אחרות בישראל הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית ולא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח במדינות ההשוואה בארה"ב ובאוסטרליה הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית הרפואית. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור, זאת, בעקבות מסקנותיה של חוות דעת המומחה, אשר מונה על-ידי בית המשפט. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימו הנתבעות, לפני משורת הדין, ולטובת חברי קבוצת המבוטחים, להעמיד סך של 2,150,000 ש"ח לטובת הקמת קרן ייעודית, אשר מטרתה להעניק שיפוי, לפני משורת הדין, לחברי הקבוצה אשר בשמה הוגשה התובענה, אשר היו מבוטחים בהראל ביטוח באמצעות מדנס בין השנים 2010 ו-2015 ואשר עקב הוראות הקבוצה בפוליסת הביטוח, אינם זכאים לכיסוי ביטוחי בגין אותו מקרה הביטוח. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

23. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור. כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופת הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדרי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש. בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 60 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2016 הוגשה על ידי התובע בקשה למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בחודש מרס 2017 דחה בית המשפט את בקשת התובע למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בדיון שהתקיים בחודש יולי 2017, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים לסיום ההליך במתווה במסגרתו מונה רואה החשבון המבקר של החברה כמומחה מטעם בית המשפט לשם בדיקת נאותות הליך החזר התשלום על ידי דקלה.

24. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבוטח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובע, את הוראות הדין, לרבות חוזרי הממונה, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב, ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים, כי גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג עולה על 3 מיליוני ש"ח ביחס לכל אחת מהנתבעות.

25. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מחייבת את מבוטחיה בביטוח שיניים לעבור צילומי רנטגן, אשר מטרתם לבדוק, כי הרופא המטפל ביצע את הטיפול נשוא תביעתו של המבוטח. זאת, כביכול, בניגוד להנחיות משרד הבריאות ותוך פגיעה באוטונומיה של הפרט. התובעת מעריכה, כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג הינו כ-200 מיליוני ש"ח.

26. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות.

27. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של הראל ביטוח הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבוטחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

28. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) תשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של כ- 826 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 5.58 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.

29. בחודש מרס 2016 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). עניינה של התובענה בטענה, כי סטנדרד לא העניקה לעובדיה, כביכול, את הזכויות הקבועות בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), אלא על פי צווי ההרחבה והדינים הכלליים החלים על כלל העובדים במשק, ובכלל זה הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, לא שילמה להם הפרשי חופשה ותשלומי חגים וימי בחירה מכוח צו ההרחבה בענף היבוא, ולא הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה בגין רכיב דמי חגים, חופשה ומחלה בהתאם לצו ההרחבה בענף היבוא. זאת, לטענת התובע, תוך הפרה של זכויות מכח חוקי המגן. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 8 מיליוני ש"ח.

30. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח חיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל הראל ביטוח להצמיד מעתה ואילך את כספי החיסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט.

31. בחודש אפריל 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה תביעות לתשלום תגמולי ביטוח בגין נכות ממחלה ו/או מתאונה, בטענה כי תביעות אלו מתיישנות לאחר שלוש שנים מיום קרות מקרה הביטוח, וזאת בניגוד, כביכול, לחוק חוזה הביטוח תשמ"א - 1981 (תיקון 6), לפיו תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח בגין עילת תביעה שהינה נכות ממחלה או מתאונה נמנית מהיום שקמה למבוטח זכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. בכך, לטענת התובעת, מפרה הראל ביטוח חובה חקוקה, עושה עושר ולא במשפט, אינה נוהגת בתום לב בקיום חוזה ומטעה את ציבור מבוטחיה. התובעת מעריכה את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג ב 416 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש ספטמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תפעל לתשלום תגמולי ביטוח למבוטחים שתביעת הנכות שלהם נדחתה מחמת שחלפו 3 שנים מקרות מקרה הביטוח וטרם חלפו 3 שנים מהמועד שבו קמה להם הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי הוראות חוזה הביטוח וכן תשלח מכתבים מתקנים למבוטחים שנוסח פסקת ההתיישנות שנכללה במכתבים, אשר נשלחו אליהם התייחסה למועד קרות מקרה הביטוח ולא למועד שבו קמה למבוטח הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

32. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה בענף ביטוחי הבריאות, בגין התקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. בכך, לטענת התובע, מפרה הראל ביטוח את הוראות הדין, מפרה חוזה, פועלת ברשלנות ועושה עושר ולא במשפט. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסכום של כ- 4 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תתרום, בהתאם לדוח הבדוק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, 70% מסך הפרשי ההצמדה בגין התקופה הראשונה כהגדרתם בהסכם הפשרה ו- 100% מסך הפרשי ההצמדה בגין התקופה השנייה כהגדרתם בהסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יוני 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס להסדר הפשרה במסגרתה העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש יולי 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

33. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות ממבוטחיהן בביטוחי נסיעות לחו"ל פרמיות ביטוח בגין יממות שלמות, על אף שבחלקים מאותן יממות לא קיים, לטענת התובעים, סיכון ביטוחי נוכח שהותן של המבוטח בישראל. הוראות אלו מהוות לטענת התובעים משום תניות מקפחות בחוזה אחיד ובהתנהלותן זו מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות חוק חוזה הביטוח ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בעשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.

34. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, בפוליסות ביטוח חיים דמי ביטוח שכוללים תוספת "תת שנתיות" מבלי שתוספת זו צוינה באופן מפורש בפוליסה. בכך מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, את הנחיות הממונה, את הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, ואת חובת הגילוי וחובת ההגיונות. כן טוען התובע, כי בהתנהלותה זו הראל ביטוח נוהגת שלא בתום לב, מטעה את ציבור מבוטחיה ופוגעת באוטונומיה שלהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 294 מיליוני ש"ח.

35. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון במשרד האוצר ("הממונה על שוק ההון") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה, בטענה, כי פוליסות הביטוח הסיעודי הקבוצתיות, שמכרו הנתבעות, אשר כללו תנאי המאפשר להן לסיימן באופן חד צדדי, היו, כביכול, מוצר פגום, אשר הנתבעות ידעו או היה עליהן לדעת, כי הוא פגום, וכי עקב ביטולן של פוליסות אלו נותרו המבוטחים בהן ללא פוליסות לביטוח סיעודי. בכך טוענים המבקשים, הפרו הנתבעות, כביכול, חובות חקוקות, פעלו בחוסר תום לב, תוך הטעיית המבוטחים, הפרו את חובת הגילוי לצרכנים והפרו את חובת הזהירות. עוד טוענים המבקשים, כי הממונה על שוק ההון אפשר לנתבעות למכור פוליסות אלו ונמנע מלבטלן, וכי בכך פעל באופן רשלני ונמנע מביצוע תפקידו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 7 מיליארד ש"ח. בחודש אוקטובר 2017 הורה בית המשפט על סילוקה על הסף של בקשת האישור כנגד הממונה על שוק ההון.

36. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.

37. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 27.8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

38. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופת החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוח. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות חובה חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבוטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד הראל ביטוח, מסתכם לסכום של כ- 2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ- 4.45 מיליארד ש"ח.

39. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חוזה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלפחות 20 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע להסכם, הביע את תמיכתו בבקשת הצדדים למינוי בודק להסכם וכן ביקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדוק.

40. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד הראל ביטוח, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים.

41. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"), נגד חברת ביטוח נוספת ונגד חברת ש.ח.ר נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בקרות אירוע ביטוחי של נזקי נזילה, חברות הביטוח הנתבעות גובות, כביכול, ממבוטחיהן, שלא כדין, דמי השתתפות עצמית בשיעור הגבוה מהשיעור המקסימלי הקבוע בפוליסות הביטוח שלהן. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות פוליסות הביטוח, עושות עושר ולא במשפט, פועלות ברשלנות ומטעות את מבוטחיהן. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ביחס להראל ביטוח בכ- 39.8 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2017 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמת המבקשים לדחיית הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נוכח מיצויה.

42. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 30.1 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

43. בחודש נובמבר 2016 הומצאה לחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") ונגד עמותת גמלאי קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת גמלאי נתיב"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ביטוח ועמותת גמלאי נתיב. עניינה של התובענה בטענה, כי כלל ביטוח ביטלה באופן חד צדדי ולא כדין את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית לגמלאי עמותת קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של הראל ביטוח לבקשת האישור מתבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"), ביחד עם עמותת גמלאי נתיב, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החודשיים ונוכח עמדתה של הראל פנסיה, כי לא ניתנו לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבותיהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 90 מיליוני ש"ח.

44. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח חיים אגב הלוואה לדיוור, בהן מסלול ההלוואה הינו כזה שבו קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה, הנתבעות אינן משלמות, כביכול, למבוטחים, בעת קרות מקרה ביטוח, את מלוא יתרת חוב ההלוואה לדיוור, אלא חלק ממנו בלבד. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את חובת הגילוי החלה עליהן, מטעות את מבוטחיהן, מפרות את חוק חוזה הביטוח, מפרות חובה חקוקה, פועלות ברשלנות, מפרות את הוראות פוליסת הביטוח ופועלות בחוסר תום לב. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג ביחס לכל אחת מהנתבעות בכ- 15 מיליוני ש"ח ואת הנזק הכולל הנתבע במסגרת התובענה בסך של 75 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת, במסגרתה הסכימה הראל ביטוח להוסיף בטפסי הצעת הביטוח שלה שאלה האם המדובר בהלוואה משכנתא מסוג "קרן עומדת במקום" או בהלוואה משכנתא בסכום פוחת. כמו כן, הראל תמשיך לשלם למבוטחים קיימים, בעת קרות מקרה ביטוח, תגמולי ביטוח בסכום שהינו הגבוה מבין יתרת ההלוואה על פי המפורט בדף פרטי הביטוח או יתרת ההלוואה המעודכנת בספרי המלווה כפי שהיא מוגדרת בפוליסה. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית המשפט.

45. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחים, אשר סווגו כמעשנים במועד רכישת פוליסת ביטוחי חיים (ריסק) וחדלו לעשן למשך למעלה משנתיים, פרמיות ביתר ואינה מיידעת אותם על זכותם להפחתה משמעותית בפרמיות הביטוח במקרה של הפסקת עישון למשך למעלה משנתיים. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את חוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981 ואת תנאי פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ- 800 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

46. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדין, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ- 265 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. הדיון בבקשת האישור הועבר לבית הדין לעבודה.

47. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפחיתה, לכאורה, שלא כדין, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עיניים ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסה הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ- 12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 100 מיליוני ש"ח.

48. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ- 12.25 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

49. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה הפקידה, כביכול, עבור עובדיה, תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), חרף חובתה, הנטענת, לפעול בהתאם להוראות צו ההרחבה בענף היבוא. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 1.4 מיליוני ש"ח.
50. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ונגד החברה המאוחדת הראל ביטוח (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות תשלומים שונים בגין הקמת הלוואות ו/או הטיפול בהן וזאת לכאורה, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת המאסדר. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 5.9 מיליוני ש"ח.
51. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ונגד חברה מנהלת נוספת (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי.
52. בחודש מרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הנכדה הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 127.1 מיליוני ש"ח.
53. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד כלל פנסיה וגמל בע"מ (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות דמי ביטוח בגין פוליסות ביטוח חיים מעמיתיהם ומבוטחיהם המנוחים לאחר פטירתם, וזאת בניגוד להוראות חוק חוזה הביטוח. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בגין התקופה בגינה הם מבקשים לנהל את התובענה בכ- 14 מיליוני ש"ח בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיוחדת.
54. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי בעת החלפת רכב, הראל ביטוח מזכה, לכאורה, את מבוטחיה בפוליסות ביטוח רכב רכוש, בסכומי דמי ביטוח נמוכים מהסכומים להם הם זכאים, לכאורה, בהתאם להוראות פוליסת הביטוח התקנית והדין. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ- 1,265 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
55. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במסגרת פוליסות הביטוח המשוקקות על-ידי הנתבעות במסגרת מכרז ביטוח הרכב לעובדי המדינה של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, מתעלמות, לכאורה, הנתבעות מהעבר הביטוחי של המבוטחים לצורך חישוב פרמיית הביטוח בביטוח רכב מקיף וכי פרמיית הביטוח של חברי הקבוצה מגלמת, לפיכך, לכאורה, סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לחברי הקבוצה, דבר המוביל לכך שפרמיית הביטוח הנקבעת להם גבוהה מזו שהיה עליהם לשלם נוכח עברם הביטוחי. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 155 מיליוני ש"ח.
56. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, תביעות ביטוח המוגשות אליה במסגרת פוליסות ביטוח שיניים קבוצתיות בגין בדיקות אבחון תקופתיות, בנימוק שאינן נכללות בתנאי הביטוח, על אף שבפועל, בדיקות אלו נכללות, לכאורה, במסגרת פוליסת הביטוח. התובע מעריך את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 42.8 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה מוסכמת לדחיית בקשת האישור עקב מיצוי הליכים, במסגרתה מתבקש בית המשפט לדחות את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. זאת, עקב הסכמתה של הראל ביטוח לשלם תגמולי ביטוח לקבוצת המבוטחים שתביעתם נדחתה בנסיבות האמורות בבקשת האישור וחידוד נהליה על מנת למנוע הישנותם של מקרים כאמור בעתיד. כמו כן הסכימה הראל ביטוח לשלם למבקש ולבאי כוחו, בכפוף לאישורו של בית המשפט, גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים. בקשת הדחייה כפופה לאישור בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)**

57. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחיה גמלאות חודשיות במועד מאוחר מהמועד שנקבע לכך בפוליסת הביטוח ללא תוספת ריבית בגין הפיגור בתשלום. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.

58. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 12 חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הנתבעות משלמות סכומים שנפסקו נגדן על ידי רשויות שיפוטיות לאחר המועד שנקבע לפרעונם, הן אינן מוסיפות להם הפרשי הצמדה, ריבית, וריבית צמודה כנדרש, כביכול, על פי הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 ("החוק"). התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים.

59. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי בניגוד, כביכול, להוראות פוליסות הביטוח, הראל ביטוח משפה, את מבוטחיה בביטוח בריאות, בגין עדשות, אשר הושטלו במהלך ניתוח לתיקון קטרקט עד גובה עלותה של עדשה רגילה בלבד אף כאשר העדשה שהושתלה הינה עדשת פרימיום. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 466 מיליוני ש"ח.

תובענות שהוגשו לאחר תקופת הדוח

60. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחיה דמי ביטוח בגין תקופת אכשרה, על אף שלא ניתן למבוטח כיסוי ביטוחי במהלכה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 42 מיליוני ש"ח.

61. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה, כביכול, את הוראות כתב השירות "מרכז פרטי לאבחון רפואי מהיר" ואינה עומדת במועדים הקבועים בו, במקרים בהם מבוטחיה נדרשים לעבור בדיקות שאינן מבוצעות על-ידי ספק השירות. זאת, כביכול, על אף שלא קיים חריג ביחס לבדיקות אלו בכתב השירות. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****טבלה מסכמת:**

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או חברות המאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	5	930,365
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	225,000
לא צוין סכום התביעה	1	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	32	4,927,103
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	9	10,847,000
לא צוין סכום התביעה	13	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	15,605

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 99 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 כ- 75 מיליוני ש"ח).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהינה בעלת שליטה בידידים (להלן: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, חברת בת של ידידים (להלן: לעתידי) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידית קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידית), קרן פנסיה בניהול לעתידי, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידית, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידית, בגין נטילת קרן פנסיה ממשיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את הנתבעים בשם לעתידי בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתידי. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתידי איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידית לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתידי לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טוענים כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים הינה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיות העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריבית התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. ביום 22 באוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריבית לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריבית בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, ביום 3.1.2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדירקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על 322,356 ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. ביום 25 במאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסימום הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. בנוסף, ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. הטיפול בתביעה הנגזרת, עוכב גם הוא על ידי בית המשפט העליון עד למועד שנקבע כאמור לעיל.

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח") ונגד חברת ש.ח.ר נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי נגבים, כביכול, ממבוטחיה של הראל ביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, בגין תיקון נזקי מים, מלוא דמי ההשתתפות העצמית, גם במקרים בהם עלות התיקון בפועל נמוכה מסכום ההשתתפות העצמית. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981, פועלות בחוסר תום לב בקיום חוזה, עושות עושר ולא במשפט ומפרות חובה חקוקה. בחודש בינואר 2017 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד את בקשתו של המבקש, במהלך דיון שהתקיים בפניו, להסתלק מבקשת האישור.

2. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי מבוטחיה של הראל ביטוח, אשר רכשו כיסוי ברות ביטוח נסיעות לחו"ל, המקנה להם את האפשרות לרכוש ביטוח נסיעות לחו"ל ללא צורך בהצהרת בריאות חדשה, נדרשים, כביכול, להצהיר אודות מצבם הרפואי בעת הפעלתה של פוליסת ביטוח הנסיעות לחו"ל. בכך, טוען התובע, הראל ביטוח מטעה את מבוטחיה, מנצלת את מצוקת הצרכן, מפרה את חובת הגילוי ואת חובתה לקיים חוזים בתום לב, עושה עושר ולא במשפט, מפרה את חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981, מפרה חובה חקוקה, פוגעת באוטונומיה של הרצון החופשי, ופועלת ברשלנות ובתרמית. בחודש פברואר 2017 אישר בית המשפט את הבקשה המוסכמת להסתלקות המבקש מבקשת האישור נגד הראל ביטוח במסגרת בקשת ההסתלקות התחייבה הראל ביטוח להוסיף אפשרות למימוש הרחבת ברות הביטוח באמצעות אתר האינטרנט שלה וכן לשלוח למבוטחים הרלבנטיים מידע אודות זכאותם למימוש ברות הביטוח במסגרת הדיווח השנתי הנשלח אליהם.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

3. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 6 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי במסגרת רפורמה שנעשתה בשנת 2007 בענף רישוי רכב על ידי משרד התחבורה, תוקנו תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961, אשר במסגרתן שונה סיווגם של רכבי הפנאי-שטח והמיני-וואנים ("כלי הרכב") לכלי רכב פרטיים. לטענת התובעים, הנתבעות בחרו להמשיך ולהגדיר את כלי הרכב ככלי רכב מסחריים, כל זאת כביכול, בניגוד להוראות הדין. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שיוצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר שנת 2008 ומעלה שינו הנתבעות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על דרך ככלי רכב פרטיים, ובזאת, כביכול, הנתבעות יוצרות הפליה לטענת התובעים, באמצעות סיווג כלי הרכב על ידי הנתבעות ככלי רכב מסחריים, וזאת על אף שכלי הרכב מסווגים על ידי משרד התחבורה כרכבים פרטיים (M-1), הנתבעות גובות, לכאורה, פרמיות ביטוח הגבוהות מפרמיות הביטוח המקבילות לכלי רכב פרטיים. בחודש אפריל 2017 דחה בית המשפט המחוזי מרכז את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

4. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בעוד שהראל ביטוח מבטיחה בהצעת ביטוח לרוכשי רכב מסוג פגיו וסיטראן באמצעות לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, כי בקרות נזק תאונתי, רכבם יתוקן בחלפים מקוריים חדשים בלבד חלף החלקים שניזוקו, בפועל, בקרות מקרה ביטוח, הראל ביטוח מפעילה שמאי חוץ מבלי לחייב אותו ואת מוסד ההסדר לפעול על פי הוראות הפוליסה, כך שהשמאי קובע אילו תיקונים ייעשו בחלפים מקוריים ואילו תיקונים יבוצעו על דרך של תיקון חלקים שניזוקו. בכך מקטינה הראל, לטענת התובע, את ערך הנזק הגולמי, כך ששיעור הנזק, המחושב באחוזים משווי הרכב המבוטח נמוך משיעור הנזק האמיתי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א - 1981 ואת הוראות חוזה הביטוח, פועלת בחוסר תום לב ועושה עושר ולא במשפט. בחודש מרס 2017 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי בעקבות המלצת בית המשפט הסכימו לסיים את ההליך בדרך של הסתלקות מבקשת האישור במסגרתה תיוסף הבהרה הן במסמכי העתידיים של לוביט והן בפוליסות הביטוח העתידיות, כי החלפת החלקים לחלקים חדשים ומקוריים מותנית באישור שמאי להחלפת החלק. בחודש מאי 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקש בתנאים שהוסכמו בין הצדדים והורה על מחיקת בקשת האישור.

5. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ ("קג"מ"), עמיתים - קרנות הפנסיה הוותיקות ("עמיתים") וישראל שחר סוכנות לביטוח (MIA) - סוכנות לביטוח פנסיוני (2010) בע"מ (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי נגבית, כביכול, מהמבוטחים בפוליסה לביטוח חיים קבוצתי לחברי ארגון מקבלי גימלה מקג"מ, פרמיה עודפת ביחס לפוליסת הביטוח, פרמיה ללא כיסוי ביטוחי ופרמיה יקרה בעשרות אחוזים ביחס לפוליסות ביטוח חיים אחרות. זאת, בעוד שבתקנון הקרן לא מוזכרת גביית פרמיות ביטוח לאלמ/נה והנתבעות נמנעות מלהציג את פוליסת הביטוח המקורית עליה חתמה המבקשת. בכך טענה התובעת, הפרו, כביכול, הנתבעות חובה חקוקה, הפרו את חובת הגילוי המוגברת החלה עליהן, עשו עושר ולא במשפט והטעו את מבוטחיהן. בחודש מאי 2017 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד את הודעת ההסתלקות של המבקשת, אשר ניתנה במהלך דיון שהתקיים בפניו, והורה על מחיקת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

6. בחודש יולי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעת, כביכול, מלשלם ו/או לשפות את מבוטחיה בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב במקרה של אובדן גמור או אובדן גמור להלכה או גניבה, ומחתימה את המבוטחים, בניגוד, כביכול, להוראות הממונה, על כתב סילוק. לטענת התובע, בכך הראל ביטוח מתעשרת על חשבון המבוטח ומפרה חובה חקוקה. בחודש אוקטובר 2016 הוגש לאישור בית המשפט הסכם פשרה בתובענה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם, בגין העבר, לחברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, סך השווה לחמישים אחוז (50%) מעלות אמצעי המיגון הרלבנטי (כהגדרתו בהסכם הפשרה) בניכוי פחת ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה למדד המחירים לצרכן, מיום תשלום תגמולי הביטוח ועד למועד העברת התשלום. סכום זה ישולם לחברי הקבוצה הרלוונטיים, אשר יפנו להראל ביטוח בעקבות פנייה שתבצע לחברי הקבוצה המאושרת. ככל שיתברר כי הסכום הכולל לתשלום נמוך מהסכום המינימאלי שייקבע על ידי מומחה שימונה על-ידי בית המשפט, יוגדל הסכום שיקבל כל אחד מחברי הקבוצה שפנו להראל ביטוח, וכן יבוצע, במידת הצורך, מנגנון איתור מבוטחים נוסף. יתרתו של סכום הפיצוי המינימאלי, כאמור, אשר לא תשולם לחברי הקבוצה, תיתרם בהתאם להוראות הסכם הפשרה. בנוסף, הוסדר במסגרת הסכם הפשרה אופן ההתנהלות בעתיד ביחס לאמצעי המיגון במקרה של אובדן גמור, כהגדרתו בהסכם הפשרה. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

7. בחודש דצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל-פיא קרנות נאמנות בע"מ ("הראל פיא"), נגד 8 חברות ניהול קרנות נוספות ונגד 6 חברות נאמנות אשר שימשו כנאמנים לקרנות הנאמנות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי טרם כניסתו לתוקף של תיקון 14 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("חוק ההשקעות"), כביכול, מבלי לנקוט במאמצים על מנת להזיל את עמלות הברוקראז', יחידות השתתפות של קרנות הנאמנות ("המשקיעים"), כביכול, נמנעו, כביכול, מלמלא את תפקידן כנאמן בכך שלא פעלו לטובת המשקיעים בקרנות ולא פיקחו על הנעשה בקרנות הנאמנות. בכך, לטענתם של התובעים, הנתבעות הפרו, לכאורה, את חובת הנאמנות ו/או הזהירות כלפי ציבור המשקיעים, פעלו בניגוד להוראות חוק ההשקעות והוראות הדין, הפרו חובה חקוקה, עשו עושר ולא במשפט ופעלו תוך הטעייה וניצול כספי המשקיעים. בחודש יולי 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה להסתלקות המבקשים מבקשת האישור ולדחיית תביעתם האישית נגד הראל פיא ונגד 4 נתבעות נוספות, ללא צו להוצאות. בחודש אוגוסט 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור ואת דחיית תביעתם האישית נגד הראל פיא ונגד 4 נתבעות נוספות, ללא צו להוצאות.
8. בחודש דצמבר 2015 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור") בד בבד עם הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה. עניינה של התובענה היה בטענה, כי סטנדרד לא כללה את רכיבי העמלות ו/או שכר לפי תפוקה הרשומים בתלושי השכר של עובדי מוקדי המכירות שלה, בשכר הקובע לצורך חישוב תשלומים בגין חופשה שנתית, דמי חגים, דמי מחלה, פנסיה ושעות נוספות, וכי אלו שולמו על בסיס שכר יסוד בלבד. לטענת התובע, התנהלות זו מהווה משום הפרה של זכויות מכח חוקי המגן. בד בבד עם הגשת בקשת האישור הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס להסדר הפשרה במסגרתה המליץ היועץ המשפטי לממשלה על מספר תיקונים להסכם הפשרה. בחודש יוני 2017 הוגש לבית המשפט הסדר פשרה מעודכן. בחודש אוגוסט 2017 ניתן על-ידי בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תוקף של פסק דין להסכם פשרה מתוקן, אשר הוגש על-ידי הצדדים, וכן נפסקו לתובע הייצוגי ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
9. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי-מרכז בלוד, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה כי הראל ביטוח אינה מעניקה למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות מסוג גילוי מחלות קשות (להלן: "הפוליסה") כיסוי ביטוחי במקרה של גילוי המחלה הספציפית בה חלתה התובעת, על אף שלטענתה פרשנות ראויה של הפוליסה הייתה צריכה, כביכול, להוביל למסקנה, כי יש ליתן כיסוי ביטוחי במקרה כאמור (אף שהמחלה מוחרגת בהתאם לתנאי הפוליסה). בחודש אוגוסט 2017 דחה בית המשפט המחוזי מרכז את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
10. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, דמי ביטוח מלאים ממבוטחים שהינם חיילי מילואים, גם כאשר הם מצויים במהלך שירות מילואים, על אף שאינן מספקות להם, כביכול, כיסוי ביטוחי מלא בתקופה זו, אלא כיסוי ביטוחי חלקי וחסר, ששוויו נמוך משמעותית מדמי הביטוח הנגבים מהם. בהתנהלות זו עושות הנתבעות, לטענת התובעים, עושר ולא במשפט, מפרות חובה חקוקה, ומפרות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן. עוד טענו התובעים, כי ההוראות המגבילות את הכיסוי הביטוחי בתקופת שירות המילואים מבלי להפחית את דמי הביטוח בתקופה זו מהוות משום תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכי הן עומדות בניגוד לציפייה הסבירה של המבוטחים. בחודש יוני 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה משותפת ומוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה התחייבו הנתבעות לתקן או להבהיר, על פי העניין וככל שהדבר נדרש, את נוסחי פוליסות הביטוח הרלוונטיות שלהן, בכל הנוגע להחרגת מקרי ביטוח שאירעו במהלך שירות מילואים. בחודש אוגוסט 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשים מבקשות האישור כייצוגיות, הורה על מחיקתן ועל דחיית תביעותיהם האישיות של המבקשים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

11. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות קובעות סכומי ביטוח בפוליסות לביטוח חיים הנדרשות לצורך הלוואת משכנתא, על בסיס נתונים שאינם מבוססים על מסלול המשכנתא והריבית כפי שנקבעו על ידי הבנק המלווה, ולתקופות ביטוח בהן לא מתבצע עדכון סכומי הביטוח בהתאם ליתרת סכום המשכנתא. כתוצאה מכך, הנתבעות גובות, לכאורה, דמי ביטוח הגבוהים מדמי הביטוח שהיו צריכים להיות מחושבים בהתאם ליתרת המשכנתא בבנקים המלווים ובכך הנתבעות, כביכול, מטעות את מבטחיהן ופועלות בניגוד להוראות הדין. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. הממונה העביר את שאלות בית המשפט להתייחסות המפקח על הבנקים. ביום 23 במרס 2016 הוגשה עמדת הממונה אשר ככלל תומכת בעמדת הנתבעות, וקובעת כי אין הסדרה רגולטורית המקימה חובה על חברות הביטוח לעדכן מיוזמתן, מעת לעת, את הסכום המבוטח בפוליסה וכי חברת הביטוח אינה רשאית לערוך שינויים בתנאי חוזה הביטוח ובכלל זה בסכום הביטוח, ללא קבלת הוראה מפורשת מצד המבוטח. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש ספטמבר 2017 אישר בית המשפט את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור, במסגרתה הסכימו הנתבעות כי כל עוד לא תפרסם הממונה על שוק ההון נוהל שמאסדר את הסוגיה מושא בקשת האישור או תחול הוראת דין אחרת, הנתבעות יפעלו על מנת להביא לידיעת המבוטחים טרם התקשרותם בפוליסה לביטוח חיים אגב הלוואה לדיור את שיעורי הריבית המשמשים לחישוב השתנות סכום הביטוח לאורך תקופת הביטוח, את האפשרות שיווצר פער בין סכום הביטוח לבין יתרת הלוואת הדיור ואת אפשרות המבוטחים להקטין את סכום הביטוח במהלך חיי הפוליסה.

התחייבויות תלויות אחרות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

2. בחודש פברואר 2014 הוגשה לבית משפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד שירותי בריאות כללית אשר הדיון בה אוחד עם תביעה ובקשה באותו עניין, אשר הוגשה בחודש מרס 2014 נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד ארבע חברות ביטוח נוספות ונגד מכבי שירותי בריאות (שירותי בריאות כללית ומכבי שירותי בריאות, להלן - "קופות החולים"). הבקשות להכיר בתובענות כתביעות נגזרות, לאחר שתוקנו בהתאם לבקשה, אשר נתקבלה על-ידי בית המשפט היו בטענה שקופות החולים נמנעו, כביכול, מלמצות את זכות ההשתתפות העומדות להן מכוח הדין, כלפי חברות הביטוח בגין הוצאות שהוציאו במסגרת תוכנית שירותי הבריאות הנוספים ("שב"ן"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין השב"ן לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח וכן בגין הוצאות שהוציאו קופות החולים במסגרת השירותים שניתנו על ידן מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד - 1994 ("הסל הבסיסי"), ביחס לאותם מקרים בהם קיימת, כביכול, חפיפת חבויות בין הסל הבסיסי לבין פוליסות ביטוחי הבריאות הנמכרות על ידי חברות הביטוח. לטענת התובעים עיקר החפיפה הינה בגין ביצוע ניתוחים (בחירת מנתח וכל העלויות הנלוות לכך) וכן בגין ייעוץ רפואי. הבקשות הוגשו לאחר שקופות החולים הבהירו לתובעים, בעקבות פנייתם אליהן, כי הן מסרבות להגיש תובענה כאמור נגד חברות הביטוח, לאחר שהסבירו לתובעים, כי אין יסוד לתובענה הן מבחינת הוראות הדין והן מבחינת אחרות, ולכן כל עוד לא שונו הוראות הדין הקיימות אין מקום לתובענה. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת היועץ המשפטי בסוגיות המועלות בבקשת האישור שתתייחס לעמדת משרד האוצר, הממונה ומשרד הבריאות. בחודש מרס 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בבקשה לאישור התביעה הנגזרת, לפיה, אין לשיטתו לחברי קופת חולים זכות להגיש תביעה נגזרת בשמה, וכי גם לגופם של דברים אין מקום לשיטתו לאשר את הבקשה להגשת תביעה נגזרת ממספר טעמים, ובהם העובדה שנוכח המורכבות הכרוכה בהגשת וניהולן של תביעות השיבוב אין לומר שהחלטותיהן של קופות החולים שלא להגיש תביעות במקרים של כפל ביטוח הינן החלטות לא סבירות מבחינה כלכלית, ציבורית ומשפטית, קל וחומר בנסיבות שבהן הממשלה בוחנת אפשרות לקבוע, במידת הצורך, וככל שימצא, לאחר גיבוש התשתית העובדתית הנדרשת, כי יש לכך הצדקה, הסדר שיבוב סטטוטורי. עוד מבהיר היועץ המשפטי לממשלה בעמדתו, כי בכל מקרה, אין מקום לדעת המדינה לשקול יצירת הסדר שיבוב בין הסל הציבורי לבין הביטוח המסחרי או בינו לבין השב"ן. בחודש אוקטובר 2017, קיבל בית המשפט העליון את בקשות רשות הערעור שהגישו קופות החולים על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה הכלכלית) לדחות את בקשתן לסלק על הסף את הבקשות לאישור התביעות כנגזרות מן הטעם שחבר קופת חולים אינו רשאי להגיש תביעה נגזרת נגד קופת חולים וקיבל את בקשתן לסילוק על הסף של הבקשות לאישור התביעות כנגזרות.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברות הבנות שהינן חברות ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2017	
הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח	EMI
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,702,567	79,652	5,730,281	71,351
4,089,141	436,811	424,695	-
350,485	-	-	-
4,439,626	436,811	424,695	-
90,430	-	-	-
2,079,103	-	-	-
2,169,533	-	-	-
740,652	-	-	-
2,910,185	-	-	-
7,349,811	436,811	424,695	-
1,619,530	357,159	353,344	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
1,651,893	332,159	353,344	-

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)
הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני

הון ראשוני בסיסי

הון ראשוני מורכב

סה"כ הון ראשוני

הון משני

הון משני נחות (ב)

הון משני מורכב (ג)

סה"כ הון משני

הון שלישוני מורכב

סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף ליום הדוח

אירועים לאחר תאריך הדוח

התכלות הון משני

הרחבת הון משני מורכב לאחר תאריך הדוח

חלוקת דיבידנד

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך הדוח*

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2017	
הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח	EMI
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
788,429	79,652	71,351	-
121,054	-	-	-
40,014	-	-	-
1,476,905	-	-	-
93,308	-	-	-
312,074	-	-	-
1,756,249	-	-	-
833,740	-	-	-
(191,135)	-	-	-
438,794	-	-	-
60,849	-	-	-
5,730,281	79,652	71,351	-

א. הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין:

פעילות בביטוח כללי

פעילות בביטוח סיעודי **

דרישות הון בגין תוכניות מבטיחות תשואה

נכסי השקעה ונכסים אחרים (ד)

סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי

סיכונים תפעוליים

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז

השקעה בחברות מנהלות מאוחדות, מבטחים וערבויות

הקלה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל

סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים (ה)

נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (ו)

סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

* התוספת, הנכללת בחישוב ההון הנדרש מהראל ביטוח בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל, לצורך חלוקת דיבידנד, מסתכמת לסך של כ-91 מיליוני ש"ח וכ-95 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה.

** ראה גם באור 9(2).

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

1. (המשך)

- ב. כולל כתבי התחייבות נדחים בסך של 205,802 אלפי ש"ח שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2006 והמהווים הון משני נחות.
 - ג. לעניין הנפקת אגרות חוב אשר תמורתן משמשת כהון מורכב של החברה, ראה באור 6.
 - ד. לעניין אישור הממונה לשימוש במודל פנימי לדירוג אשראי ראה באור 3137 לדוחות השנתיים.
 - ה. דרישת הון בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בשייר עצמי, אך לא פחות מהדרישה ביום ההעברה. דרישת ההון בהראל ביטוח הינה בסכום שלא יפחת מ-190 מיליוני ש"ח.
 - ו. כולל נכס לא מוכר בסכום זניח בגין חריגה פאסיבית מתקנות השקעה.
2. החל מיום 1 בינואר 2016, מוזגה הפעילות הביטוחית של דקלה לתוך הראל ביטוח. החל מאותו מועד, חדלה דקלה מלהיות מבטח, שינתה את שמה לשם דקלה סוכנות לביטוח בע"מ, היא פועלת בהתאם לרשיון סוכנות ביטוח ובהתאם לא קיימות לה דרישות הון. למיזוג כאמור, השפעה חיובית על דרישות ההון של הראל ביטוח בסך של כ-80 מיליוני ש"ח. בנוסף לאמור, כחלק מהעברת הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, הועבר להראל ביטוח כתב התחייבות נדחה בסך של כ-100 מיליוני ש"ח, אשר משמש כהון משני מורכב בידי הראל ביטוח. בהתאם, קטנו דרישות ההון וגדל ההון המוכר של הראל ביטוח בסכומים כאמור.
- ביום 1 בינואר 2016 חילקה דיקלה דיבידנד בסך של כ-644 מיליוני ש"ח ובאותו המועד הועברו כלל ההתחייבויות הביטוחיות והנכסים העומדים כנגדן להראל ביטוח.
3. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
4. בחודש מרס 2012 פרסמה רשות ני"ע את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (חשבון מגבה) התשע"ב - 2012 (להלן: "תקנות חשבון מגבה") המסדירה את הסכום שיידרש מנהל תעודת סל להפקיד ככרית בחשבון מגבה לעמידה בהתחייבויותיו למחזיקי תעודות הסל, לפי רכיבי הסיכון בפועל של מנהל תעודות הסל ובהתאם להגדרות שנקבעו בתקנות החשבון המגבה. תקנות החשבון המגבה צפויות להיות מאושרות ולהיכנס לתוקף ביחד עם תיקון החקיקה שיוזמת רשות ני"ע להסדרת שוק תעודות הסל במסגרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994. נכון למועד הדוחות הכספיים עומדות החברות המנפיקות תעודות סל (הראל סל בע"מ והראל סל מטבעות בע"מ) בדרישות טיוטת תקנות חשבון מגבה כאמור לעיל.
5. ביום 3 באוגוסט 2017 פורסם ברשומות תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות ("התיקון"), בקשר עם קרנות סל. על פי התיקון, תעודות הסל יחדלו להתקיים כנכס מתחייב ויהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות, כלומר קרנות מחקות נסחרות ויחולו עליהן הוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("החוק"), בשינויים המתחייבים מאופיין הייחודי של קרנות אלו וכן הסדרים ייחודיים שייקבעו בתקנות או בהוראות של רשות ניירות ערך ("הרשות"), לגבי קרנות סל. תחילתו של החוק תהיה ביום כניסתן לתוקף של התקנות שיוקנו מכוח החוק, או ביום 1 באוקטובר, 2017, לפי המאוחר. בשלב זה של התהליך, אין ביכולתה של החברה להעריך את היקף השפעות של התהליך בפועל על תוצאות פעילותה.
6. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 30 בספטמבר 2017, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.
7. ביום 20 במרס 2017 אישר דירקטוריון EMI חלוקת דיבידנד בסך של 25 מיליוני ש"ח, במסלול הירוק (חלוקה ללא צורך באישור מראש מאת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, בהתאם להנחיות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בנושא חלוקת דיבידנדים על ידי מבטח). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של EMI ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של EMI ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של EMI, בהתאם למדיניות ניהול ההון של EMI. הדיבידנד חולק בעין (באמצעות העברת ניירות ערך) ביום 29 במרס 2017.
8. ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 250 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של הראל ביטוח, ובהתחשב באימוץ הצפוי של סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 4 ביולי 2017.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

9. ביום 3 בספטמבר 2017 אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 250 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של הראל ביטוח, ובהתחשב באימוץ הצפוי של סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 13 בספטמבר 2017.

10. לשם עמידת Turk Nippon בדרישת תקנות ההון כמבטח הפועל בטורקיה, אישר דירקטוריון החברה ביום 25 בינואר 2017 אישר דירקטוריון החברה מסגרת הזרמת הון לשנת 2017 בסך של כ- 17 מיליוני לירות טורקיות (כ- 20 מיליוני ש"ח). מסגרת זו לא נוצלה עד למועד פרסום הדוח.

11. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II :

(1) ביוני 2017 פורסם חוזר "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (חוזר ביטוח 1-2017, 9, להלן "חוזר סולבנסי") הקובע הוראות לחישוב ההון העצמי וההון הנדרש על בסיס כלכלי, בהתבסס על דירקטיבת "Solvency II", שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו. הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

ההוראות החדשות מבוססות על הנדבך הראשון, תוך התאמה לשוק המקומי והן מיושמות בישראל החל מ- 30 ביוני 2017 על נתוני 31 בדצמבר 2016.

בהתאם להוראות קיימות שתי רמות של דרישות הון, המשקפות רמות שונות של התערבות פיקוחית:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן SCR). ה- SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחות ליישום משטר כושר הפירעון החדש.

- רמה מינימלית של הון (להלן MCR או "סף הון"). בהתאם להוראות, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי תקנות ההון הקיימות לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בהנחות) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה- SCR. ההוראות כוללות הוראות מעבר ליישום סולבנסי 2 כלהלן:

1. עמידה בדרישות ההון (SCR):

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלוא ה- SCR.

2. דרישת הון מוקטנת על סוגים מסויימים של השקעות המוחזקות על-ידי המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

לפי ההוראות החדשות, ההון העצמי של חברת ביטוח יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2 (הכולל, בין היתר, מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה). ההוראות כוללות מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה- SCR. במהלך תקופת הפריסה, שיעור הון רובד 2 לא יעלה על 50% מה- SCR בתקופת הפריסה.

הראל ביטוח ביצעה את החישובים ליום 31 בדצמבר 2016 בהתאם לחוזר סולבנסי. נמצא כי לחברה עודפי הון משמעותיים. ניתן לראות את תוצאות החישוב בדוח הדירקטוריון בפרק 5.

החישוב שערכה הראל ביטוח כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים, יוגש לממונה עד ליום 31 בדצמבר 2017, דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה), שמטרתו, בין היתר, בדיקת התהליך, הבקורות ושלמות הנתונים ששימשו לחישוב שביצעה הראל ביטוח כאמור.

למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים לפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים העשויים להשפיע מהותית על תוצאות הדיווח, בהם הטיפול טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

11. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II (המשך):

יודגש כי, חישוב יחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות, מבוסס על תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. תזרימים אלו כוללים שורה של הנחות והקצאות תמחיריות אשר טרם הושלמה בחינת רגישותן ותיקופן. בנוסף, החישוב כולל, בין היתר, שורה ארוכה של קורלציות בין הסיכונים השונים. הראל ביטוח רכשה מערכת סולבנסי חדשה הצפויה, להערכת החברה, לתת מענה הולם ומבוקר בטווח הארוך למורכבות החישובים, להפקת הדיווחים הנדרשים ולצרכים העסקיים. החברה נמצאת בתחילת תהליך ההטמעה של המערכת.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים. הכלים הקיימים היום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשת להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. הראל ביטוח ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה.

בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

(2) ביום 1 באוקטובר 2017 פרסם הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן "מכתב הדיבידנד"). המכתב מעדכן את עמדת הממונה בנוגע לחלוקת דיבידנד במסגרת היערכות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2. בהתאם למכתב, עד למועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום חוזר סולבנסי, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם מתקיימים לגביה שני תנאים כדלקמן –

(א) לאחר ביצוע החלוקה, יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון העצמי הנדרש בשיעור של 115% לפחות, לפי תקנות ההון הקיימות. בחישוב דרישת ההון תתווסף ההפחתה של ההון המזערי הנדרש בשל יתרת ההפרש המקורי המיוחס לחברות המנהלות וקופות הגמל (להלן - "התוספת להון הנדרש")

(ב) לאחר ביצוע החלוקה, יש לחברה יחס כושר פירעון בשיעור של לפחות 100% לפי חוזר סולבנסי, כשהוא מחושב ללא ההוראות בתקופת הפריסה ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. כמו כן, חישוב יחס כושר פירעון יבוצע ללא התחשבות בתוספת של 35% מהפרש המקורי המתייחס לרכישת חברות מנהלות של קופות גמל.

יודגש כי, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנסי, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד, בהתאם לאמור בסעיף ב בלבד.

בנוסף, ימסור המבטח לממונה בתוך 20 ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד, תכנית שירות חוב מעודכנת, תכנית ניהול הון מעודכנת והעתק מפרוטוקול הדיון בדירקטוריון שבו אושרה חלוקת הדיבידנד בצירוף חומר הרקע לדיון.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. שערך נדל"ן לשימוש עצמי
בתקופת הדוח הכירה החברה בגידול בשווי ההון של פריטי נדל"ן בשימוש עצמי בסך של 88 מיליוני ש"ח לפני מס ובסך של כ-61 מיליוני ש"ח לאחר מס. בהתאם למדיניות החשבונאית של החברה המפורטת בביאור 3 לדוחות הכספיים השנתיים, השינוי בשווי ההון כאמור נרשם בהון במסגרת סעיף קרן הערכה מחדש ונזקף לרווח כולל אחר בתקופה.
השווי ההון נקבע על ידי מעריך שווי חיצוני ובלתי תלוי, בעל כישורים וניסיון מתאימים לגבי סוג הנכסים נשואי הערכת השווי ומיקומן.
2. פוליסת סיעוד קבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית
תקופת הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2018. ביום 19 ביוני 2017 התקבל מאת הממונה היתר להפעלת תכנית הביטוח הסיעודי שתוקפו עד ליום 31 בדצמבר 2018. דרישות ההון חושבו בהתאם.
3. סיום ההתקשרות למתן שירותי תפעול על ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה
בחודש פברואר 2017 הסתיימה ההתקשרות למתן שירותי תפעול על ידי הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה לבין קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ ("נתיב") בגין שירותי התפעול שניתנים לנתיב בתמורה לדמי ניהול בסך של כ-10 מיליוני ש"ח בשנה. החל מאותו מועד לא תהיה הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה זכאית לדמי הניהול כאמור.
4. חלוקת דיבידנד על ידי הראל השקעות
ביום 22 במרס 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 9 באפריל 2017.
- ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-150 מיליוני ש"ח (0.7 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 ביולי 2017.
- ביום 3 בספטמבר 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-204 מיליוני ש"ח (0.95 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 25 בספטמבר 2017.
5. לעניין חלוקת דיבידנד על-ידי EMI והראל ביטוח ראה באור 8.
6. חילופי נושאי משרה
א. סיום כהונתו של מר רונן אגסי
ביום 15 באפריל 2017 סיים מר רונן אגסי, אשר כיהן כמנכ"ל החברה ומנהל הכספים של החברה, וכן כראש חטיבת כספים ומשאבים של החברה הבת הראל ביטוח, את כהונתו בקבוצה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

6. חילופי נושאי משרה (המשך)

ב. מינוי מישל סיבוני כמנכ"ל

מר מישל סיבוני, המכהן כמנכ"ל הראל ביטוח, שהיא החברה המרכזית בקבוצת הראל, מונה החל מיום 15 באפריל 2017 כמנכ"ל הראל השקעות במקום מר אגסי, וזאת בנוסף לתפקידו כמנכ"ל הראל ביטוח.

יצוין, כי מר סיבוני מכהן כמנכ"ל הראל ביטוח החל משנת 2009, וכן כיהן כמנכ"ל משותף בהראל השקעות (בנוסף לתפקידו כמנכ"ל הראל ביטוח) משנת 2011 ועד תום שנת 2015, מועד בו הוחלט כי מר סיבוני יתרכז בתפקידו המרכזי כמנכ"ל הראל ביטוח, וזאת על מנת להוביל מהלך של שינוי אסטרטגי בקבוצה, ועקב כך הפסיק לכהן כמנכ"ל החברה ומר אגסי מונה למנכ"ל החברה במקומו. לאור פרישתו של מר אגסי מתפקידו כמנכ"ל החברה (כמו גם מיתר תפקידיו בחברה ובהראל ביטוח), הסכים מר סיבוני לקחת על עצמו שוב גם את תפקיד מנכ"ל החברה, וזאת ללא כל תמורה נוספת בגין כהונה נוספת זו¹.

ג. מינוי מר אריק פרץ כמנהל כספים של החברה וכמנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל ביטוח

ביום 15 באפריל 2017 מונה מר אריק פרץ כמנהל הכספים של החברה וכן כמנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל ביטוח. מר פרץ כיהן בשלוש השנים האחרונות כסמנכ"ל כספים ומטה בקבוצת מיטב דש, והחזיק בתפקיד אסטרטגי ובכיר בקבוצה זו. לפני כן שימש כסמנכ"ל בכיר בפסגות, ולפני כן כיהן כסגן בכיר לממונה על הביטוח ושוק ההון במשרד האוצר.

ד. אקטואר ממונה

ביום 22 ביוני 2017 מר יונתן ברודי החל את כהונתו כאקטואר ממונה ביטוח חיים בהראל ביטוח וזאת בנוסף לכהונתו כאקטואר ממונה בריאות בהראל ביטוח. מר רומן רייזמן, אשר כיהן עד לאותו מועד כאקטואר ממונה ביטוח חיים, הודיע לחברה ביום 10 באוגוסט 2017 על סיום עבודתו בהראל ביטוח, וסיים את עבודתו בהראל ביטוח בסוף חודש אוקטובר 2017.

7. חילופי נושאי משרה בכירה בחברות בנות

א. בחודש אוגוסט 2017, הגב' שלומית זק"ש אנגל החלה את כהונתה כמנהלת הכספים של הראל ביטוח במקומה של הגב' חגית ארגוב.

ב. ביום 1 במרס 2017 מר טל קדם החל את כהונתו כמנכ"ל הראל פיננסיים.

8. שינוי טכני באופן ההחזקה של בעלי השליטה

בעלי השליטה בחברה, ה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור ("בעלי המניות"), מחזיקים בכ- 49.71% מזכויות ההצבעה בחברה ובכ- 49.48% מהון המניות המונפק של החברה. ההחזקה בחברה נעשתה בעיקרה באמצעות ג.י.י. ייעוץ כלכלי וניהול בע"מ ("ג.י.י").

ביום 29 בדצמבר 2016 בעלי השליטה בחברה, מסרו לחברה כי החליטו על ביצוע שינוי מבני באופן החזקתם במניות השליטה בחברה, אשר הוחזקו באמצעות ג.י.י., כך שחלף אחזקתם בחברה באמצעות ג.י.י., יחזיקו בחברה באמצעות שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה, בה יחזיקו, כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה של כל אחד מבעלי השליטה ("השותפות").

לאחר שנתקבלו מלוא האישורים הנדרשים, ובכלל זה היתר הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון וקבלת אישור בית המשפט להעברת מניות החברה המוחזקות על ידי ג.י.י. לשותפות "ג.י.י. ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת", הושלם השינוי המבני כאמור ביום 13 ביוני 2017.

כפי שנמסר לחברה, מדובר בשינוי מבנה ארגוני, טכני במהותו, אשר אין בו כדי להשפיע על שערי ההחזקה או ניהול החברה.

¹ בהתאם, לא ישתנה תגמולו של מר סיבוני אם מסיבה כלשהי, יחדל מר סיבוני מלכהן כמנכ"ל החברה וימשיך בכהונתו כמנכ"ל הראל ביטוח.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

9. עיצום כספי מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון
ביום 28 ביוני 2017 התקבלה הודעה אצל הראל ביטוח מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, בדבר הטלת עיצום כספי על הראל ביטוח בסך כולל של כ- 3.4 מיליוני ש"ח. זאת, בעקבות בדיקת רשות שוק ההון בנושא צירוף לביטוח שנערכה במחצית השנייה של שנת 2016. העיצום הוטל בגין 18 מקרי הפרה נקודתית של הוראות חוזר ביטוח 12-1-2015 "צירוף לביטוח".

העיצום הכספי בסכום כאמור הוטל, לאחר שעשה הממונה שימוש בסמכות המוקנית לו על פי דין, והפחית את סכום העיצום בשיעור של 25%, וזאת, בין היתר, לאחר שקבע, כי לא מצא כי בשלוש השנים הקודמות להפרה הראל ביטוח ביצעה את אותה הפרה וכן כי הראל ביטוח נקטה פעולות למניעת ההפרה והקטנת הנזק.

10. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות
בשל הירידה בריבית חסרת הסיכון המשמשת לבחינת נאותות העתודות בתקופה של תשעה חודשים ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017, הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בתקופות האמורות.

בשל הירידה ברבעון השני של שנת 2017 בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת נאותות העתודות, הופחתו הריביות להיוון בשיעור שנתי ריאלי בשיעור של 0.25% מ-1% ל-0.75% ובהתאם לכך, הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-8 מיליוני ש"ח לפני מס, וסך של כ-5 מיליוני ש"ח לאחר מס בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 אשר הקטינו את הרווח ואת הרווח הכולל בסכומים האמורים.

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

באלפי ש"ח	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2017	2016	2017	2016	2016
גידול בעקבות בחינת נאותות העתודות	12,841	148,871	100,026	2,635	93,230
סה"כ ביטוח חיים	12,841	148,871	100,026	2,635	93,230
ביטוח כללי	7,586	-	-	-	-
סך הכל השפעות הריבית לפני מס	20,427	148,871	100,026	2,635	93,230
שינוי בשיעור מימוש הגמלא	-	-	-	-	69,651

11. עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה
בחודש מרס 2017, אישרו הדיקטוריונים של הגופים המוסדיים בקבוצה, לאחר שאישרה זאת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, עדכונים לא מהותיים למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ביניהם הצורך בנימוקים מיוחדים במקרה של עדכון השכר השנתי לבעל תפקיד מרכזי, מעל לשיעור ריאלי של 10%.

בחודש אוקטובר 2017 בוצע עדכון לא מהותי נוסף במדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל ובמסגרתו עודכנה שיטת החישוב של המדדים הליניאריים - שיעור גידול בפרמיות, תשואה על ההון, יחס VNB/VIF ושיעור גידול VIF ("המדדים הליניאריים"), המשמשים לקביעת החלק הכמותי בתגמול המשתנה של נושאי משרה בחברה.

המדדים הליניאריים נמדדים תוך השוואה של תוצאות הראל אל מול ארבע חברות הביטוח והפיננסים הגדולות בישראל ("קבוצת ההשוואה"). בהתאם לשיטת החישוב המעודכנת של המדדים הליניאריים, נמדד הפער בין תוצאת החברה לבין התוצאה החיצונית של קבוצת ההשוואה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

12. מענק לה"ה יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ויואב מנור בגין שנת 2016
- ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הראל השקעות (בהחלטה שבה לא השתתפו נושאי המשרה שהינם בעלי השליטה) את תוצאות חישוב המענק בגין שנת 2016. בהתאם לחישוב שנערך שולם למר יאיר המבורגר מענק בסך של 393 אלפי ש"ח; למר גדעון המבורגר מענק בסך של 234 אלפי ש"ח; ולמר יואב מנור מענק בסך של 234 אלפי ש"ח.
13. מענק בגין שנת 2016 לנושאי משרה בכירים אחרים
- ביום 21 ביוני 2017 אושרו המענקים הסופיים לנושאי המשרה בחברה ולנושאי המשרה הנכללים בתוכנית התגמול כמפורט בבאור 38 לדוחות השנתיים, וזאת על בסיס הנתונים הסופיים שפורסמו על ידי החברות בקבוצת ההשוואה. לא חלו שינויים מהותיים בין הסכומים שנכללו כאומדן במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2016 לבין הסכומים הסופיים שאושרו.
- ההפרש בין המענק בפועל לעומת הסכומים שנכללו כאומדן נובע הן מפרמטרים אשר היו ניתנים לחישוב סופי רק בחודש מאי 2017 והן בהתחשב בעדכון רוחבי לא מהותי של שיטת חישוב חלק מהמדדים הכלולים בתגמול נושאי המשרה ואשר הוחל משנת 2016 ואילך. השפעת עדכון המדדים כאמור הינה בסך של כ-800 אלפי ש"ח בגין כל נושאי המשרה בחברה (כולל כ-300 אלפי ש"ח בגין מנכ"ל החברה במועד דוח זה). תוספת ההוצאה החשבונאית לעומת ההפרשה בדוחות 2016 בגין כל נושאי המשרה בחברה הינה כ-260 אלפי ש"ח (מתוכם כ-75 אלפי ש"ח בגין מנכ"ל החברה במועד דוח זה).
14. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה
- פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה ובחברות הבנות של החברה המכהנים כיום וכן שיכחנו בחברה ו/או בחברות הבנות מעת לעת (לרבות נושאי משרה בחברה או בחברות הבנות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם וכן לרבות נושאי משרה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי השיפוי להם).
- ביום 19 באוקטובר 2017 וביום 25 באוקטובר 2017, אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה, את חידוש פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה החל מיום 1 באוקטובר 2017, למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 200 מיליוני דולר ארה"ב וסכום הפרמיה לא יעלה על 1 מיליוני דולר ארה"ב.
15. פרעון שטרי הון מחברות בנות
- ביום 15 במרס 2017 פרעה הראל פיננסיס, חברה בת בבעלות מלאה של החברה שטר הון בסך של 3 מיליוני ש"ח. הפירעון כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסיס.
- ביום 30 במרס 2017 וביום 29 ביוני 2017 פרעה סוכנות ידידים, חברה בת בבעלות מלאה של החברה שטר הון בסך של 1 מיליוני ש"ח ובסך של כ-9 מיליוני ש"ח, בהתאמה. הפירעונות כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של סוכנות ידידים.
16. אסיפה כללית שנתית ומיוחדת
- ביום 28 במרס 2017 התקיימה אסיפה כללית שנתית, שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2016; (2) מינוי רואה חשבון מבקר לשנת 2017 והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר, בן המבורגר, יואב מנור, דורון כהן ויוסף צ'חנובר); (4) מינוי הגב' חוה פרידמן שפירא לתקופת כהונה שניה כדח"צית בחברה; (5) מינוי מר אודי ניסן כדח"צ בחברה. האסיפה אישרה את כל הנושאים שהיו על סדר היום.
17. מינוי בן המבורגר כדירקטור בחברה
- ביום 17 בינואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מינויו של בן המבורגר כדירקטור בחברה וכן אישרה את תנאי כהונתו. בן המבורגר לא זכאי לגמול בגין כהונתו כדירקטור בחברה, אולם הוא זכאי לתשלום החזר הוצאות מאת החברה עבור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון של החברה, ממקום מושבו של בן המבורגר בלונדון, לישראל, וזאת בסכום שלא יעלה על גובה הגמול השנתי וגמול ההשתתפות בגובה הסכומים השווים לסכום המרבי, כמפורט בתוספת הרביעית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) התש"ס 2000.
18. ביום 1 באפריל 2017 מר אודי ניסן החל את כהונתו כדירקטור חיצוני בחברה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

19. סיום כהונה – דוד גרנות

מר דוד גרנות סיים את כהונתו כדח"צ בחברה ביום 22 במרס 2017, וזאת בהמשך להודעתו לחברה, כי עקב העובדה שמתקרב המועד האחרון שלאחריו לא יוכל לכהן עוד כדח"צ בחברה, הוא עומד להתמנות כדירקטור בתאגידים אחרים.

20. עדכון מדיניות ניהול סיכונים סייבר

במסגרת יישום חוזר בנושא "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים", אשר פורסם ביום 31 באוגוסט 2016 עודכנה מדיניות אבטחת המידע והותאמה לדרישות הוראות חוזר זה ובהתאם גם שינתה את שמה למדיניות הגנת הסייבר. המדיניות המעודכנת אושרה בדירקטוריון. החברה נערכת ליישום הוראות החוזר במסגרת לוחות הזמנים הקבועים ליישום.

21. שינוי מבני בהראל ביטוח

בחודש מאי 2017 הוקמה חטיבה עסקית חדשה בהראל ביטוח, אשר מאגדת תחתיה את חטיבת ביטוחי התעשייה והעסקים, את חטיבת הביטוח הכללי וכן את כל פעילות ביטוחי המשנה של הראל ביטוח בתחום הביטוח הכללי ("חטיבת הביטוח הכללי החדשה").

בנוסף, חטיבת מימוש הזכויות (התביעות) של הראל ביטוח פוצלה ליחידות המקצועיות-העסקיות: הטיפול בתביעות הביטוח הכללי הועבר לחטיבת הביטוח הכללי החדשה, והטיפול בתביעות הבריאות והסיעוד הועבר לחטיבת הבריאות.

22. ביום 22 במאי 2017 אישר דירקטוריון בססח חלוקת דיבידנד בסך של 20 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של בססח ליום 31 בדצמבר 2016, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של בססח ליום 31 בדצמבר 2016, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של בססח, בהתאם למדיניות ניהול ההון של בססח. בהתאם לשיעור אחזקתה, קיבלה החברה מחצית מהדיבידנד. הדיבידנד שולם ביום 26 ביוני 2017.

23. לעניין פרסום תשקיף מדף של הראל הנפקות ראה באור 6.

24. לעניין פרסום מהממונה על נוסח מעודכן של הוראות ליישום משטר כושר פירעון ראה באור 8.

25. לעניין הרחבת כתבי התחייבויות מסדרות ט' ו-י' בתקופת הדוח ראה באור 6.

26. לעניין קבלת אישור רשות המיסים למיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ ראה באור 5.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. זימון אסיפה כללית מיוחדת

ביום 25 באוקטובר 2017 פרסמה החברה הודעה על כינוס אסיפה כללית מיוחדת של החברה ביום 30 בנובמבר 2017, ואשר על סדר יומה יעמדו הנושאים הבאים: (1) מינוי פרופ' ישראל גלעד לכהונה נוספת כדח"צ; (2) מינוי הגב' מירי לנט שריר לדח"צית בחברה; (3) אישור עדכון למדיניות התגמול של החברה בנוגע לשיטת החישוב של המדים הליניאריים, המשמשים לקביעת החלק הכמותי בתגמול המשתנה של נושאי משרה בחברה; (4) אישור תנאי העסקה של מר יאיר המבורגר, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים; (5) אישור תנאי העסקה של מר גדעון המבורגר, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים; (6) אישור תנאי העסקה של מר יואב מנור, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 25 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 2017-01-093859).

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסיים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

משוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
278,336	6,607,615	173,150	-	7,059,101
-	-	-	13,054,874	13,054,874
-	868,132	-	-	868,132
181,782	1,689,675	-	-	1,871,457
460,118	9,165,422	173,150	13,054,874	22,853,564

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)

משוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
458,153	6,594,099	290,044	-	7,342,296
312	-	-	11,517,942	11,518,254
-	766,903	-	-	766,903
200,927	1,853,019	-	-	2,053,946
659,392	9,214,021	290,044	11,517,942	21,681,399

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)

משוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
432,060	6,407,547	272,133	-	7,111,740
12	-	-	11,788,292	11,788,304
-	803,740	-	-	803,740
181,852	1,831,423	-	-	2,013,275
613,924	9,042,710	272,133	11,788,292	21,717,059

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של הראל השקעות ראה באור 6ב "מכשירים פיננסיים".

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,107,749	2,052,727	2,484,707	2,152,955	2,130,642	2,543,097
4,858,242	5,052,720	4,323,010	4,955,530	5,208,413	4,516,004
3,076	3,008	-	3,255	3,241	-
6,969,067	7,108,455	6,807,717	7,111,740	7,342,296	7,059,101
			12,170	1,710	1,226

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים

להמרה

נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
659,586	611,107	671,264	756,379	695,140	784,436
42,175	54,274	80,274	47,361	71,763	83,696
701,761	665,381	751,538	803,740	766,903	868,132
			81,410	69,016	91,328

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
472,302	573,781	349,470	527,368	627,244	415,884
1,132,857	1,099,366	1,123,059	1,485,907	1,426,702	1,455,573
1,605,159	1,673,147	1,472,529	2,013,275	2,053,946	1,871,457
			121,956	121,072	129,259
			642,783	615,566	601,358

השקעות פיננסיות סחירות
השקעות פיננסיות שאינן סחירות
סך כל ההשקעות הפיננסיות
האחרות
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)
מכשירים נגזרים המוצגים
בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 30 בספטמבר 2017

לכבוד

בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה"), ליום 30 בספטמבר 2017 ולתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר סך ההשקעות בהן הסתכם לסך של כ- 737,962 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ- 35,881 אלפי ש"ח וכ- 12,935 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין

רואי חשבון

22 בנובמבר 2017

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2016	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
		נכסים
1,451	1,365	614 נכסי מיסים נדחים
1,582	1,666	1,611 רכוש קבוע
4,967,435	4,762,671	5,009,431 השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
350,515	350,483	350,485 הלוואות לחברות מוחזקות
19,758	19,758	20,808 נדלין להשקעה
16,288	11,390	10,312 חייבים ויתרות חובה
		השקעות פיננסיות אחרות
2,980	3,032	- נכסי חוב שאינם סחירים
248,597	301,418	312,875 אחרות
251,577	304,450	312,875 סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
90,062	59,123	130,474 מזומנים ושווי מזומנים
5,698,668	5,510,906	5,836,610 סך כל הנכסים
		הון
351,425	346,574	344,659 הון מניות ופרמיה על מניות
(158,035)	(159,274)	(137,737) מניות באוצר
368,742	405,584	474,293 קרנות הון
4,599,099	4,351,115	4,632,186 עודפים
5,161,231	4,943,999	5,313,401 סך כל ההון
		התחייבויות
16,627	16,484	17,087 התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
27,374	33,961	44,329 זכאים ויתרות זכות
3,738	2,074	7,996 התחייבויות מסים שוטפים
489,698	514,388	453,797 התחייבויות פיננסיות
537,437	566,907	523,209 סך כל ההתחייבויות
5,698,668	5,510,906	5,836,610 סך כל ההתחייבויות וההון

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 22 בנובמבר 2017

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2016	2017	2016	2017	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
18,132	4,913	1,567	12,079	10,988	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מדמי ניהול
91,307	23,617	26,231	68,494	76,930	
109,439	28,530	27,798	80,573	87,918	סך כל ההכנסות
18,750	4,971	4,268	14,234	13,024	הוצאות הנהלה וכלליות הוצאות מימון
18,819	5,107	3,893	14,408	13,046	
37,569	10,078	8,161	28,642	26,070	סך כל ההוצאות
340,274	147,765	66,793	118,600	447,481	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות רווח לפני מסים על ההכנסה
412,144	166,217	86,430	170,531	509,329	
15,545	2,621	4,744	11,004	15,096	מסים על הכנסה
396,599	163,596	81,686	159,527	494,233	רווח לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2016 (בלתי מבוקר)	2017 (בלתי מבוקר)	2016 (בלתי מבוקר)	2017 (בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
396,599	163,596	81,686	159,527	494,233	רווח לתקופה
					פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה
					לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או
					יועברו לרווח והפסד
(1,630)	(29)	179	(1,650)	142	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(15)	3	(8)	(20)	(17)	שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
808	-	-	808	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(12,060)	(3,702)	1,921	(3,932)	(3,660)	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
37,464	3,067	80,506	49,152	110,064	חלק הקבוצה ברווח כולל של חברות מוחזקות
218	11	(40)	233	(29)	הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסת לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
24,785	(650)	82,558	44,591	106,500	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
					פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
1,292	564	(12)	1,185	765	מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת
(323)	(141)	2	(296)	(177)	הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
969	423	(10)	889	588	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
25,754	(227)	82,548	45,480	107,088	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה, נטו ממס
422,353	163,369	164,234	205,007	601,321	סך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)							
יתרה ליום 1 בינואר 2017	351,425	329,623	(79,881)	3,603	(158,035)	(48,908)	5,161,231
סך הרווח (ההפסד) הכולל							
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	494,233
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	81,943	(35,911)	-	-	-	107,088
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	81,943	(35,911)	-	-	-	601,321
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון							
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	(460,723)
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(16,408)	-	(16,408)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(8,726)	-	-	-	36,706	-	27,980
מימוש אופציות	1,960	-	-	(1,960)	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	344,659	411,566	(115,792)	1,643	(137,737)	(48,908)	5,313,401

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)											
יתרה ליום 1 ביולי 2017	349,226	342,731	(132,691)	3,130	(144,292)	(48,908)	226,828	4,756,280	5,352,304		
סך הרווח (ההפסד) הכולל											
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	81,686	81,686		
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	68,835	16,899	-	-	-	(1,044)	(2,142)	82,548		
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	68,835	16,899	-	-	-	(1,044)	79,544	164,234		
עסקאות עם בעלים שזקפו ישירות להון											
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	-	(203,638)	(203,638)		
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(2,154)	-	-	-	(2,154)		
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(6,054)	-	-	-	8,709	-	-	-	2,655		
מימוש אופציות	1,487	-	-	(1,487)	-	-	-	-	-		
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	344,659	411,566	(115,792)	1,643	(137,737)	(48,908)	225,784	4,632,186	5,313,401		

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)										
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758	יתרה ליום 1 בינואר 2016	
סך הרווח (ההפסד) הכולל										
-	-	-	-	-	-	-	159,527	159,527	רווח לתקופה	
-	58,213	(26,262)	-	-	-	12,518	1,011	45,480	סך רווח (הפסד) כולל אחר	
-	58,213	(26,262)	-	-	-	12,518	160,538	205,007	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(171,086)	(171,086)	דיבידנד שחולק	
-	-	-	84	-	-	-	-	84	תשלום מבוסס מניות	
-	-	-	-	(4,582)	-	-	-	(4,582)	רכישת מניות באוצר	
1,433	-	-	-	6,385	-	-	-	7,818	הנפקה מחדש של מניות באוצר	
3,309	-	-	(3,309)	-	-	-	-	-	מימוש אופציות	
346,574	354,168	(70,734)	9,807	(159,274)	(48,908)	161,251	4,351,115	4,943,999	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016	

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)												
יתרה ליום 1 ביולי 2016	346,802	342,840	(53,607)	9,807	(161,141)	(48,908)	160,807	4,246,576	4,843,176			
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	163,596	163,596			
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	5,128	(227)			
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	11,328	(17,127)	-	-	-	444	168,724	163,369			
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	11,328	(17,127)	-	-	-	444					
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון												
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	-	(64,185)	(64,185)			
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(1,366)	-	-	-	(1,366)			
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(228)	-	-	-	3,233	-	-	-	3,005			
יתרה ליום 30 בספטמבר 2016	346,574	354,168	(70,734)	9,807	(159,274)	(48,908)	161,251	4,351,115	4,943,999			

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינו מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)								
341,832	295,955	(44,472)	13,032	(161,077)	(48,908)	148,733	4,361,663	4,906,758
יתרה ליום 1 בינואר 2016								
-	-	-	-	-	-	-	396,599	396,599
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
-	33,668	(35,409)	-	-	-	15,572	11,923	25,754
רווח לשנה								
-	33,668	(35,409)	-	-	-	15,572	408,522	422,353
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל								
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	-	-	(171,086)	(171,086)
דיבידנד שחולק								
-	-	-	(1,093)	-	-	-	-	(1,093)
תשלום מבוסס מניות								
-	-	-	-	(5,465)	-	-	-	(5,465)
רכישת מניות באוצר								
1,257	-	-	-	8,507	-	-	-	9,764
הנפקה מחדש של מניות באוצר								
8,336	-	-	(8,336)	-	-	-	-	-
מימוש אופציות								
351,425	329,623	(79,881)	3,603	(158,035)	(48,908)	164,305	4,599,099	5,161,231
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016								

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
2016	2016	2017	2016	2017		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
48,516	26,062	49,236	40,096	89,512	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(14,631)	(2,993)	(5,152)	(9,500)	(12,644)		לפני מיסים על ההכנסה
						מס הכנסה ששולם
33,885	23,069	44,084	30,596	76,868		מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
(6,308)	-	-	-	-		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(709)	(700)	-	(707)	(665)		השקעה בחברות מוחזקות
380	380	-	380	444		השקעה ברכוש קבוע
213,964	-	500,069	211,812	510,069		תמורה ממימוש רכוש קבוע
14,663	50,074	(133,028)	(40,383)	(59,017)		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
15,538	1,903	84	14,436	13,011		השקעות פיננסיות, נטו
						פרעון הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות
237,528	51,657	367,125	185,538	463,842		מזומנים נטו שנבעו מפעילות השקעה
(171,086)	(64,185)	(353,609)	(171,086)	(460,723)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(52,092)	-	-	(27,752)	(39,575)		דיבידנד ששולם
						פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(223,178)	(64,185)	(353,609)	(198,838)	(500,298)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
48,235	10,541	57,600	17,296	40,412		עליה במזומנים ושווי מזומנים
41,827	48,582	72,874	41,827	90,062		מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה
90,062	59,123	130,474	59,123	130,474		מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2016	2016	2017	2016	2017
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
396,599	163,596	81,686	159,527	494,233
(340,274)	(147,765)	(66,793)	(118,600)	(447,481)
(2,110)	(1,112)	2,400	39	1,457
(40)	(40)	-	(40)	(61)
(448)	-	-	(448)	(1,050)
(287)	(4,089)	(1,310)	(5,688)	(1,205)
15,545	2,621	4,744	11,004	15,096
361	88	85	275	253
34	-	-	34	-
(11,076)	687	1,046	(6,178)	5,976
(4,122)	14,552	26,982	5,980	21,834
(5,666)	(2,476)	396	(5,809)	460
(348,083)	(137,534)	(32,450)	(119,431)	(404,721)
48,516	26,062	49,236	40,096	89,512

נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה
רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות רווח ממנימוש רכוש קבוע שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה הכנסות מימון, נטו מיסים על הכנסה פחת והפחתות תשלום מבוסס מניות

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים
חייבים ויתרות חובה זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2017 (להלן – "דוחות מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן – "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן – "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן – "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר 2016 וביחד עם הדוחות המאוחדים.

ב. הגדרות

- החברה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- חברות מאוחדות/ חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה. חברות בנות
- חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
- חברות מוחזקות - תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

המידע הכספי הנפרד נערך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 1 לדוחות הכספיים הנפרדים השנתיים של החברה.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
2. ביום 15 במרס 2017 פרעה הראל פיננסים, חברה בת בבעלות מלאה של החברה שטר הון בסך של 3 מיליוני ש"ח. הפירעון כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסים.
3. ביום 30 במרס 2017 וביום 29 ביוני 2017 פרעה סוכנות ידידים, חברה בת בבעלות מלאה של החברה שטר הון בסך של 1 מיליוני ש"ח ובסך של 9.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה. הפירעונות כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של סוכנות ידידים.
4. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי הראל ביטוח ראה באור 8 בדוחות המאוחדים.
5. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי EMI ראה באור 8 בדוחות המאוחדים.
6. לעניין חלוקת דיבידנד על ידי בססח ראה באור 9 בדוחות המאוחדים.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. חלוקת דיבידנד

ביום 22 במרס 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 9 באפריל 2017.

ביום 21 ביוני 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 150 מיליוני ש"ח (0.7 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 ביולי 2017.

ביום 3 בספטמבר 2017 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 204 מיליוני ש"ח (0.95 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2016. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 25 בספטמבר 2017.

2. לעניין אסיפה כללית שנתית ומיוחדת שהתקיימה ביום 28 במרס 2017, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3. לעניין אישור מינויו של בן המבורגר כדירקטור בחברה ואישור תנאי כהונתו, באסיפה הכללית של החברה שהתקיימה ביום 17 בינואר 2017, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

4. לעניין חילופי נושאי משרה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

5. לעניין עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

6. לעניין מענק בגין שנת 2016 לנושאי משרה בכירים אחרים, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

7. לעניין סיום כהונתו של מר דוד גרנות כדח"צ בחברה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

8. לעניין שינוי טכני באופן ההחזקה של בעלי השליטה בחברה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. זימון אסיפה כללית מיוחדת

ביום 25 באוקטובר 2017 פרסמה החברה הודעה על כינוס אסיפה כללית מיוחדת של החברה ביום 30 בנובמבר 2017, ואשר על סדר יומה יעמדו הנושאים הבאים: (1) מינוי פרופ' ישראל גלעד לכהונה נוספת כדח"צ; (2) מינוי הגב' מירי לנט שריר לדח"צית בחברה; (3) אישור עדכון למדיניות התגמול של החברה בנוגע לשיטת החישוב של המזכיר הליניאריים, המשמשים לקביעת החלק הכמותי בתגמול המשתנה של נושאי משרה בחברה; (4) אישור תנאי העסקה של מר יאיר המבורגר, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים; (5) אישור תנאי העסקה של מר גדעון המבורגר, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים; (6) אישור תנאי העסקה של מר יואב מנור, ללא כל שינוי לעומת תנאי העסקתו הנוכחיים. לפירוט נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 25 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 2017-01-093859).

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א): ההנהלה, בפקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

א. מר מישל סיבוני – מנכ"ל התאגיד, מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ ויו"ר הדירקטוריון של חברות בנות בקבוצה שהינן גופים מוסדיים.

ב. מר אריק פרץ – סמנכ"ל הכספים של התאגיד, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור באי.אמ.אי עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ.

ג. גב' נטלי משען-זכאי – יועצת משפטית של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.

ד. מר סמי בבקוב – סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.

ה. גב' אסנת מנור זיסמן – מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה.

ו. מר טל קדם – מנכ"ל הראל פיננסיים אחזקות בע"מ.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנתיימה ביום 30 ביוני 2017 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית;

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי לשנת 2017 (להלן - הדוחות);
 2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
 3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
 4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
 5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2017 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

א. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

ב. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.